

OMISTAJAOHJAUS
VALTIONEUVOSTON KANSLIA

Valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosaston vuosikertomus 2011

Valtioneuvoston kanslian
omistajaohjausosaston
vuosikertomus 2011

Sisällys

1	Ministerin alkusanat	5
<hr/>		
2	Johdanto	7
<hr/>		
3	Valtion omistajaohjaus	8
<hr/>		
3.1	Omistajaohjauksen tavoitteet ja toimintapuitteet	8
3.2	Keskeiset tapahtumat	9
4	Valtion osakesalkku	11
<hr/>		
4.1	Pörssisalkun markkina-arvon kehitys	11
4.2	Pörssilistattujen yhtiöiden kokonaisarvon kehitys ja arvon kehitys suhteessa toimialaan	13
4.3	Salkun kokonaisarvon kehitys 2007–2011	14
4.4	Valtion saamat osingot	15
5	Yhteiskunnallinen vaikuttavuus ja yritysvastuu	18
<hr/>		
6	Yhtiökatsaukset	21
<hr/>		
6.1	Valtion suora pörssiomistus	22
6.2	Listamattomat markkinaehtoisesti toimivat yhtiöt, liikevaihto yli 25 M€	33
6.3	Listamattomat markkinaehtoisesti toimivat yhtiöt, liikevaihto alle 25 M€	73
6.4	Erytistävyyhtiöt Governia Oy, Solidium Oy ja Suomen Erillisverkot Oy	83
7	Yhtiöiden tuottama taloudellinen lisäarvo	90
<hr/>		
	LIITTEET	91

1 Ministerin alkusanat

Vuonna 2011 tulevaisuuden näkymät olivat sumuiset. Käännettä parempaan odotettiin kotimaassa ja kansainvälisessä taloudessa. Eurooppaa ravistellut velkakriisi loi yleistä epävarmuutta elinkeinoelämän tulevaisuudennäkymiin, eikä tilanteessa ole nähtävissä välitöntä helpotusta.

Omistajapolitiikan osalta tärkein muutos liittyi maan hallituksen vaihtumiseen. Hallitusohjelma ja sitä seurannut omistajapolitiittinen periaatepäätös muotoiltiin jatkamaan suomalaisen omistajapolitiikan pitkää linjaa, ja lisäksi painottamaan voimakkaammin yritys vastuun merkitystä.

Valtion yhtiöomistuksella oli viime vuonnakin iso yhteiskunnallinen ja taloudellinen merkitys. Valtion pörssiomistuksen markkina-arvo, mukaan luettuna Solidiumin salkussa olevat yhtiöt, muodosti noin 10 prosenttia koko Helsingin pörssin markkina-arvosta. Vahvan ankkuriomistajuuden voi arvioida edesauttaneen pääkonttoreiden pysymistä kotimaassa ja vahvistaneen kotimaisen pääomamarkkinan elinkelpoisuutta.

Vuoden osinkotulojenkaan merkitystä ei voinut vähätellä. Valtioneuvoston kanslian omistajaohjauksessa olevien yhtiöiden valtiolle vuonna 2011 maksamat osingot olivat 1 187 miljoonaa euroa, kun edellisvuonna vastaava luku oli 863 miljoonaa euroa. Tuloihin sisältyi Solidiumilta saatuja osinkoja 660 miljoonaa euroa.

Omistusjärjestelyissä ei vuonna 2011 tapahtunut suuria muutoksia. Periaatepäätöksen hyväksymisen yhteydessä marraskuussa Arctia Shipping Oy:n ja Meritaito Oy:n omistajaohjaus siirrettiin liikenne- ja viestintäministeriöstä omistajaohjausosastolle ja Fingrid Oyj:n omistajaohjaus puolestaan valtiovarainministeriölle 1.3.2012. Suomen Erillisverkot Oy:n omistajaohjaus siirtyi vuoden 2011 alussa sisäasiainministeriöltä omistajaohjausosastolle. Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti puolustusvoimien ravitsemispalvelut yhtiöitettiin ja uusi Leijona Catering Oy -niminen yhtiö aloitti toimintansa 2.1.2012.

Tätä kirjoittaessani yleinen taloustilanne näyttää edelleen olevan muutoksessa. Edellisvuosien taloushaasteet kansainvälisillä ja kotimaisilla markkinoilla ovat luoneet uudenlaisia odotuksia yhtiöille ja omistajille. Pelkkä talouden näkökulma on täydentymässä aineettomilla arvoilla. Myös siinä valtio-omistaja toimii avoimesti ja pitkäjänteisesti ja tukee yhtiöiden kehitystä omistajan keinoin.

Valtio-omisteisilla yhtiöillä on edelleen merkittävä rooli työllistäjinä, veronmaksajina ja toisaalta osingonmaksajina valtion kassaan. Kriisin myötä myös sääntely-ympäristö esimerkiksi tilinpäätösdirektiivin osalta tulee tiukentumaan, mikä on kokonaisuuden kannalta tervetullutta.

Tällä hallituskaudella omistajapolitiikassa korostuvat avoimuus, vastuullisuus ja pitkäjänteisyys. Valtio-omistuksen ympärillä käyty jatkuva keskustelu erilaisista salatuista järjestelyistä rauhoittuu vain, kun yritykset tuovat itse asiansa esiin. Jos jotain voi tehdä, sen voi myös kertoa – toki liikesalaisuuden rajoissa.

Heidi Hautala

Valtioneuvoston kansliassa omistajaohjauksesta vastaava kehitysministeri

2 Johdanto

Tämä vuosikertomus käsittelee omistajaohjausta niissä yhtiöissä, joiden omistajaohjaus vuonna 2011 on ollut valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosaston vastuulla. Marraskuussa 2011 tehdyn valtion omistajapolitiikkaa koskevan valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaisesti omistajaohjausosasto vastaa kaupallisesti toimivien yhtiöiden ohjauksesta, ellei erikseen ole toisin päätetty. Osasto vastaa myös sille erikseen osoitettujen erityistehtävayhtiöiden (Governia Oy, Solidium Oy ja Suomen Erillisverkot Oy) omistajaohjauksesta.

Vuoden 2011 alussa omistajaohjausosaston ohjausvastuulla oli 29 yhtiötä, joista kolme oli pörssilistattua yhtiötä ja kolme erityistehtävayhtiötä. Lisäksi valtiolla oli omistuksessaan 23 sellaista erityistehtävayhtiötä, joiden omistajaohjaus oli yhtiöiden toimialan mukaisesti muiden ministeriöiden vastuulla.

Periaatepäätöksen mukaan edellisen hallituskauden aikana muodostuneet kaupallisesti toimivat yhtiöt siirrettiin omistajaohjausosaston ohjattavaksi. Uudet kaupallisesti toimivat yhtiöt siirtyvät omistajaohjausosastolle suoraan yhtiöittämisen yhteydessä.

Edellä mainittujen ja muiden vastaavanlaisten muutosten johdosta vuoden 2011 lopussa omistajaohjausosaston ohjausvastuulla oli siten 31 yhtiötä, joista kolme oli pörssilistattua yhtiötä ja kolme erityistehtävayhtiötä. Muiden ministeriöiden omistajaohjausvastuulla olevien erityistehtävayhtiöiden määrä oli vuoden lopussa 20. Keskeisimmät muutokset kuvataan kohdassa 3.2.

Solidium Oy:tä on käsitelty vuoden 2009 syksystä alkaen omistajaohjausosaston raportoinnissa niin sanottuna portfolioraportointina. Solidium julkistaa oman vuosikertomuksensa.

3 Valtion omistajaohjaus

3.1 Omistajaohjauksen tavoitteet ja toimintapuitteet

Valtio-omistaja tavoittelee omaisuutensa hoidossa mahdollisimman hyvää taloudellista ja yhteiskunnallista kokonaistulosta. Valtion yhtiöomistuksia on hoidettava tavalla, joka on kontrolloitavissa ja joka nauttii julkista luottamusta. Tämän lähtökohtana on, että valtio on johdonmukaisesti ja ennakoitavasti toimiva omistaja, jonka omistajuus edistää yhtiöiden pitkäjänteistä kehittämistä ja omistaja-arvon kasvua.

Valtio-omistajan toiminnan on oltava mahdollisimman avointa ja vastuullista. Sen toimintaperiaatteisiin on voitava luottaa arvopaperimarkkinoilla, jotta valtion mukanaolo merkittävänä omistajana ei alenna sen salkkuun sisältyvien pörssiyhtiöiden arvostustasoa. Kaupallisesti toimivien yhtiöiden liikekumppaneiden ja kilpailijoiden puolestaan tulee voida luottaa siihen, että yhtiöllä ei ole minkäänlaista valtionomistukseen perustuvaa erityisasemaa. Valtio-omisteisten yhtiöiden on toimittava markkinoilla kilpailuneutraalisti.

Omistajaohjausta on hoidettava tavalla, joka mahdollistaa yritysten ja merkittävän omistajan yhteydenpidon. Avoimuuden vastapainona on sisäpiirisääntöjen poikkeukseton noudattaminen, yritysten suunnitelmien ja niihin liittyvien liikesalaisuuksien ehdottoman huolellinen käsittely sekä omistajapolitiikan hoitamista koskevien valtion liikesalaisuuksien salassapito. Käytännön omistajaohjauksessa ero pörssiyhtiöiden ja noteeraamattomien yhtiöiden välillä on olennainen, sillä pörssiyhtiöiden johdon mahdollisuudet informoida yhtä omistajaa ovat tarkkaan rajatut.

Valtion toiminta omistajana perustuu vuoden 2008 alussa voimaan tulleeseen lakiin valtion yhtiöomistuksesta ja omistajaohjauksesta (L 1368/2007, ”omistajaohjauslaki”). Omistajaohjauslaki koskee valtion toimintaa omistajana kaikissa yhtiöissä, niin pörssiyhtiöissä kuin yksityisissäkin yhtiöissä. Laki ei sisällä poikkeuksia osakeyhtiölaista tai muustakaan yhtiöitä koskevasta lainsäädännöstä.

Valtion omistajapolitiikka sekä siihen liittyvät normit ja päätökset koskevat lähtökohtaisesti yhtä lailla sekä pörssiyhtiöitä että noteeraamattomia yhtiöitä. Käytännön omistajaohjauksessa merkittävät erot pörssinoteerattujen ja noteeraamattomien yhtiöiden välillä johtuu pörssiyhtiöihin kohdistuvasta arvopaperimarkkinalainsäädännöstä. Toinen merkittävä ero on kaupallisesti toimivien yhtiöiden ja erityistehtävayhtiöiden välillä. Viimemainitut toteuttavat jotakin valtionhallinnon erityistehtävää, jolloin yhtiö ei välttämättä pyri taloudellisen tuloksen maksimointiin, vaan kyseisen tehtävän mahdollisimman hyvään ja tehokkaaseen hoitamiseen.

Kesäkuussa 2011 julkistettu hallitusohjelma linjaa omistajapolitiikan keskeiset tavoitteet ja periaatteet koko hallituskaudelle. Omistajapolitiikan lähtökohtana on yhteiskunnallisesti ja liike-

taloudellisesti kestävä tulos. Aktiivisella omistajapolitiikalla tuetaan kasvua ja työllisyyttä edistämällä yhteiskunnan kokonaisuutta. Tavoitteena on vahvistaa ja vakauttaa kotimaista omistusta kansallisesti tärkeissä yhtiöissä.

Marraskuussa 2011 julkistettu valtion omistajapolitiikkaa koskeva periaatepäätös puolestaan linjaa omistajaohjauksen päivittäisen toiminnan periaatteet ja toimintatavat. Omistajaohjauksen ensisijainen tavoite on yhtiöiden kehittäminen ja omistaja-arvon kasvun tukeminen. Kaupallisesti toimivien yhtiöiden tavoitteena tulee olla liiketaloudellisesti kannattava toiminta. Erityistehtävyyhtiöiden osalta otetaan huomioon erityistehtävän luonne ja siitä aiheutuvat kustannukset. Päätös on tarkoitettu noudatettavaksi valtion omistajapolitiittisessa päätöksenteossa ja omistajaohjaustehtävien hoidossa.

Periaatepäätöksessä korostetaan selvästi aiempaa voimakkaammin yritysvastuun merkitystä. Valtio-omistaja painottaa avoimuutta yritysten kaikissa toiminnoissa, henkilöstön aseman kunnioittamista sekä ympäristön kannalta vastuullista toimintaa. Tasa-arvotavoitteiden toteutuminen täytyy huomioida yhtiöiden hallituksia ja johtoa nimettäessä niin, että molempien sukupuolten edustajilla on yhtäläiset mahdollisuudet edetä urallaan. Johdon palkitsemisen lähtökohtina täytyy olla yhtiöiden kilpailukykyyn turvaaminen, pitkäjänteiseen tulokseen ja kokonaisuuden menestykseen perustuvat kriteerit sekä kohtuullisuuden periaatteet. Valtion kokonaan omistamien yhtiöiden ja valtio-enemmistöisten listaamattomien yhtiöiden edellytetään ja muiden valtio-omisteisten yhtiöiden toivotaan laativan erillisen yritysvastuuraportin tai sisällyttävän sen selkeästi erotettavana osana vuosikertomukseensa.

Taluspoliittisen ministerivaliokunnan antamiin kannanottoihin kuuluvat muun muassa kannanotot palkitsemisesta valtio-omisteisissa yhtiöissä. Kannanottoa noudatetaan määräysvaltayhtiöissä ja pyritään soveltamaan myös osakkuusyhtiöissä. Yhtiön hallitus vastaa ohjeen soveltamisesta ja valtio-omistajaan päin myös sen noudattamisesta. Viimeisin palkitsemiskannanotto on syyskuulta 2009.

3.2 Keskeiset tapahtumat

Suomen Erillisverkot Oy:n omistajaohjaus siirrettiin 1.1.2011 lukien sisäasiainministeriöstä valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosastolle. Suomen Erillisverkot on valtion erityistehtävyyhtiö, jonka tehtävänä on viranomaisverkkotoiminta ja valtion televerkkoihin liittyvien omistusten hallinnointi. Yhtiö voi toimia valtion strategisena työkaluna toimialaan liittyvissä järjestelyissä. Valtioneuvoston periaatepäätöksen 12.5.2011 mukaan turvallisuusverkon valtion omistamat valokaaapelit ja laittilat sekä vuokrasopimukset erikseen sovittavin osin siirretään Suomen Erillisverkot Oy:lle, joka vastaa tämän infrastruktuurin ylläpidosta. Konsernia kehitetään turvallisuusverkon operatiivisesta toiminnasta vastaavaksi valtio-omisteiseksi yritykseksi. Suomen Erillisverkot Oy vastaa turvallisuusverkkokonseptin kehittämisestä vuodesta 2013 lähtien. Turvallisuusverkon operatiivinen toiminta on eriytetty Suomen Erillisverkot konsernissa omaksi Suomen Turvallisuusverkko Oy -nimiseksi tytäryhtiöksi toiminnan ja talouden läpinäkyvyyden varmistamiseksi.

Fingrid Oyj:n omistusrakenne muuttui 19.4.2011 solmitulla osakekaupalla, jolla Fortum Oyj ja Pohjolan Voima Oy myivät omistamansa A-sarjan osakkeet Suomen valtiolle ja Eläkevakuutusyhtiö Ilmariselle. Kaupan voimaantulon jälkeen Valtion omistusosuus on 53,1 % ja ääniosuus 70,9 %. Valtion omistajapolitiikkaa koskevassa valtioneuvoston periaatepäätöksessä päätettiin marraskuussa 2011 siirtää Fingrid Oyj:n omistajaohjaus valtiovarainministeriölle uuden sähkön sisämarkkinadirektiivin edellyttämällä tavalla. Siirto toteutettiin 1.3.2012.

Samoin omistajapolitiikkaa koskevan periaatepäätöksen mukaisesti Arctia Shipping Oy:n ja Meritaito Oy:n omistajaohjaus siirrettiin marraskuussa 2011 liikenne- ja viestintäministeriöltä valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosastolle. Periaatepäätöksen mukaan oli tarkoitus siirtää myös Certia Oy:n omistajaohjaus opetus- ja kulttuuriministeriöltä omistajaohjausosastolle. Valtioneuvoston 17.11.2011 tekemällä päätöksellä Certia Oy:n 20 prosentin omistus myytiin kuitenkin yhtiölle itselleen.

Joulukuussa 2011 Boreal Kasvinjalostus Oy:n omistus pohjaa laajennettiin ranskalaiselle Vilmorin & Cie:lle suunnatulla osakeannilla. Valtiolle jäi 60,75 prosentin omistusosuus.

Omistajaohjausosasto osallistui puolustusministeriön, puolustusvoimien, valtiovarainministeriön ja puolustusvoimien henkilöstöjärjestöjen kanssa puolustusvoimien ravitsemispalvelujen yhtiöittämistä koskevaan valmisteluun vuoden 2011 aikana. Lailla puolustusvoimien ravitsemispalvelujen yhtiöittämisestä perustettiin joulukuussa 2011 Leijona Catering Oy -niminen osakeyhtiö, joka aloitti toimintansa 2.1.2012. Yhtiön omistajaohjaus kuuluu kanslian omistajaohjausosastolle.

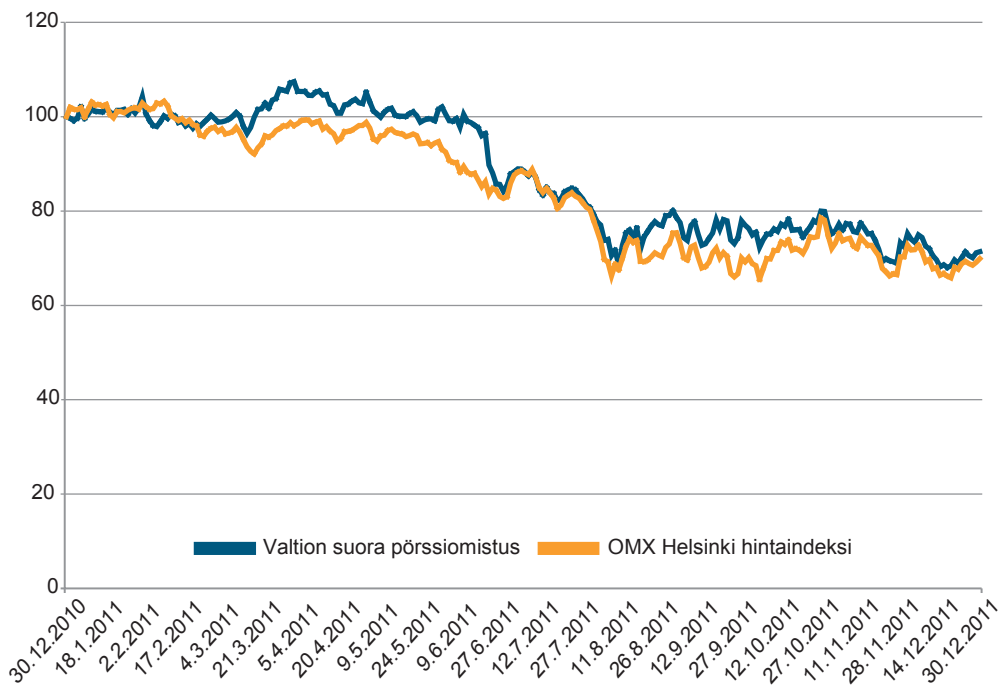
4 Valtion osakesalkku

Tässä luvussa tarkastellaan valtion osakesalkun kehitystä vuonna 2011. Solidiumin osakesalkkua käsitellään Solidium Oy:n yhtiökatsauksessa kappaleessa 6.

4.1 Pörssisalkun markkina-arvon kehitys

Vuosi 2011 oli Helsingin pörssissä kuten muuallakin Euroopassa hyvin haasteellinen. Velkakiisin kärjistyminen ja epävarmat talousnäkymät painoivat kurssveja ja Helsingin pörssin yleisindeksi laski 30 prosenttia. Valtion suoran pörssiomistuksen markkina-arvo laski 12,1 miljardista eurosta 8,6 miljardiin euroon eli 28,6 prosenttia. Salkun koostumuksessa ei tapahtunut muutoksia vuonna 2011.

Kuva 1: Valtion suoran pörssiomistuksen ja Helsingin pörssin yleisindeksin kehitys vuonna 2011

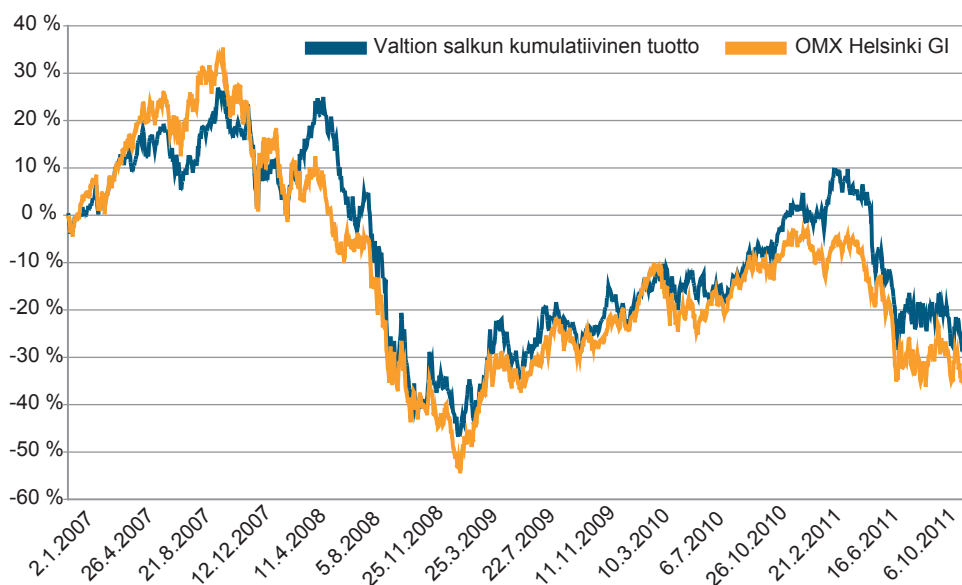
Fortumin osakekurssi laski vuonna 2011 26,8 prosenttia, Neste Oilin 34,7 prosenttia ja Finnairin markkina-arvo painui 54,4 prosenttia.

Taulukko 1: Valtion suora pörssiomistus 30.12.2010 ja 30.12.2011

	31.12.2011			31.12.2010		
	Valtion omistus-osuus %	Omistuksen markkina-arvo M€	Paino portfoliossa, %	Valtion omistus-osuus %	Omistuksen markkina-arvo M€	Paino portfoliossa, %
Finnair	55,8 %	164,5	2 %	55,8 %	360,4	3 %
Fortum	50,8 %	7 435,9	86 %	50,8 %	10 159,5	84 %
Neste Oil	50,1 %	1 002,6	12 %	50,1 %	1 535,1	13 %
Yhteensä		8 603,0			12 055,0	
Valtion välillisen omistuksen arvo Solidiumin kautta		7 027,5			9 275,3	
Yhteensä		15 630,5			21 330,3	

Kuva 2 havainnollistaa, että valtion pörssiomistuksen¹ kumulatiivinen tuotto on ylittänyt Helsingin pörssin tuottoindeksiä aikavälillä 2007–2011. Vuonna 2011 valtion suoran omistuksen pörssisalkun tuotto oli -25,8 prosenttia. Helsingin pörssin tuottoindeksi laski 27 prosenttia vuonna 2011.

Kuva 2: Valtion pörssisalkun kumulatiivinen tuotto 2007–2011

¹ Solidium-yhtiöt mukana laskelmassa 11.12.2008 asti, Elisa 11.6.2009 asti

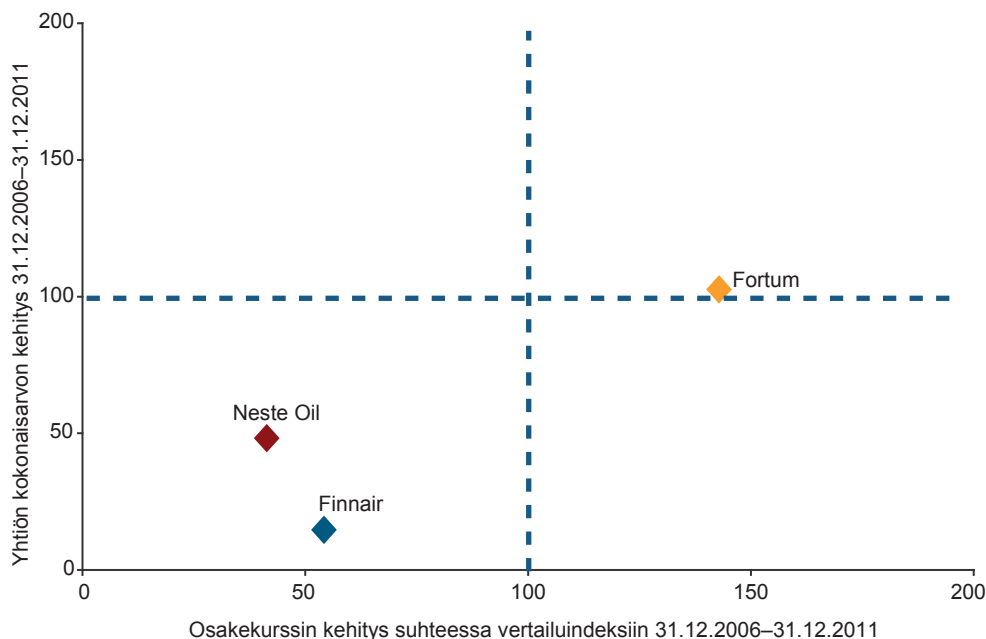
4.2 Pörssilistattujen yhtiöiden kokonaisarvon kehitys ja arvon kehitys suhteessa toimialaan

Kuvassa 3 on kuvattu pörssilistattujen yhtiöiden kokonaisarvon kehitystä sekä yhtiöiden markkina-arvon kehitystä suhteessa toimialaan. Kokonaisarvon laskennassa on huomioitu markkina-arvon kehitys, maksetut osingot sekä pääomapanostukset, jotka vähentävät kokonaisarvoa.

Yhtiön kokonaisarvon kehityksen voi lukea y-akselilta. Tällöin lähtöpisteenä on horisontaalinen 100-pisteen viiva. Jos yhtiö on tuottanut positiivista kokonaisarvoa, niin se sijaitsee tämän 100-pisteen viivan yläpuolella.

Yhtiön pörssikurssin kehitys suhteessa toimialan kehitykseen² voidaan lukea x-akselilta. Tällöin lähtöpisteenä on 100-pisteen vertikaalinen viiva. Jos yhtiön pörssikurssin kehitys on ollut toimialan kehitystä vahvempaa, niin se sijaitsee tämän 100-pisteen viivan oikealla puolella. Matriisin parhaiten menestyneet yhtiöt sijaitsevat matriisin yläoikealla ja vastaavasti heikoiten menestyneet matriisin alavasemmalla.

Kuva 3: Yhtiöiden kokonaisarvon kehitys ja markkina-arvon kehitys suhteessa toimialaan

Fortumin kokonaisarvon kehityksessä näkyy vuonna 2011 yleisen talouden epävarmuuden aiheuttama kurssilasku. Yhtiön kokonaisarvon kehitys on markkina-arvon laskusta huolimatta niukasti positiivinen, johtuen yhtiön maksamista osingoista. Fortumin markkina-arvon kehitys on ollut toimialaa vahvempaa lähes koko tarkasteluperiodin ajan.

² Käytetyt vertailuindeksit lueteltu liitteessä 2

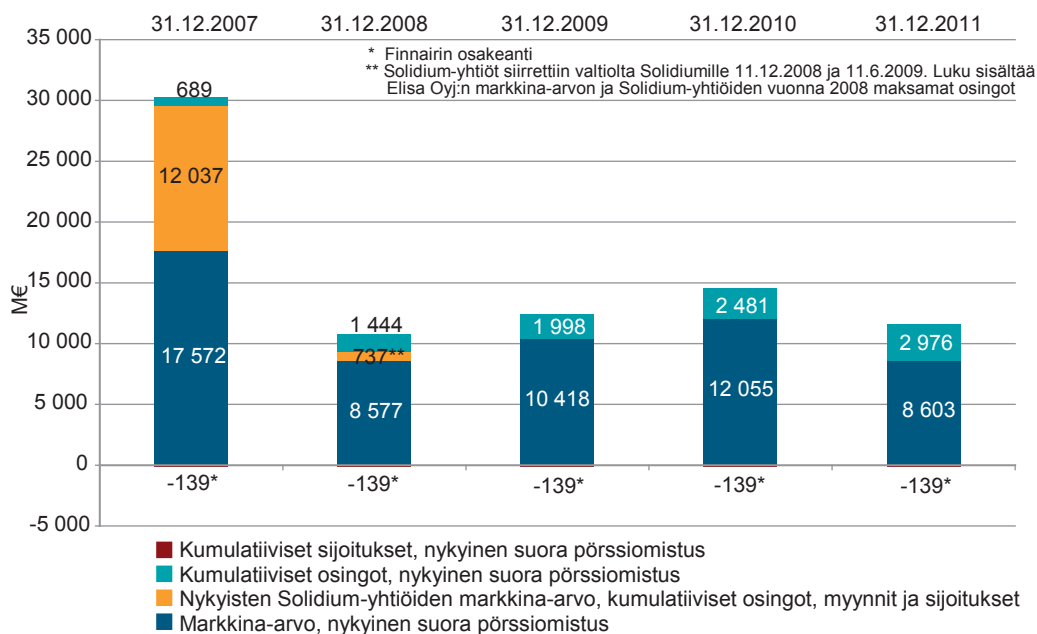
Finnairin negatiiviseen kurssikehitykseen vaikuttivat muun muassa talouden epävarmuus ja korkeana pysytelleet polttoaineiden hinnat, jotka heikensivät vuonna 2011 sekä matkustuksen että rahdin kysyntää. Kurssikehitys kärsi erityisesti Japanin katastrofin vaikutuksista vuoden 2011 alkupuoliskolla. Yhtiön markkina-arvo on laskenut tarkasteluperiodin alkuun verrattuna 73 prosenttia. Yhtiön kokonaisarvon kehitystä painaa myös se, ettei Finnair ole jakanut osinkoja vuoden 2008 jälkeen sekä vuoden 2007 lopussa toteutettu osakeanti, jolla Finnair tuki kasvustrategiansa toteuttamista. Finnairin osakkeen kurssikehitys mukaili melko hyvin toimialan kehitystä vuoteen 2010 saakka, mutta on sen jälkeen jäänyt selvästi toimialan indeksin alle. Vertailuindeksiin sisältyy myös halpalentoyhtiöitä, joiden arvostus on viime vuosina ollut parempi verkostoyhtiöihin verrattuna.

Neste Oilin kokonaisarvoa painaa laskenut osakekurssi ja myös laskenut osinkotasoa. Yhtiön markkina-arvo oli vuoden 2011 lopussa 66 prosenttia tarkasteluperiodin alun tasoa alempana. Neste Oilin markkina-arvon kehitys on jäänyt toimialaindeksin kehityksestä vuoden 2008 ensimmäisen kvartaalin jälkeen.

4.3 Salkun kokonaisarvon kehitys 2007–2011

Kuvassa 4 on esitetty valtion pörssisalkun kokonaisarvon kehitys aikavälillä 2007–2011. Kuvan osingot on esitetty kassaperusteisesti. Valtion tekemät sijoitukset vähentävät salkun kokonaisarvoa.

Kuva 4: Pörssiomistuksen kokonaisarvon kehitys 2007–2011, M€

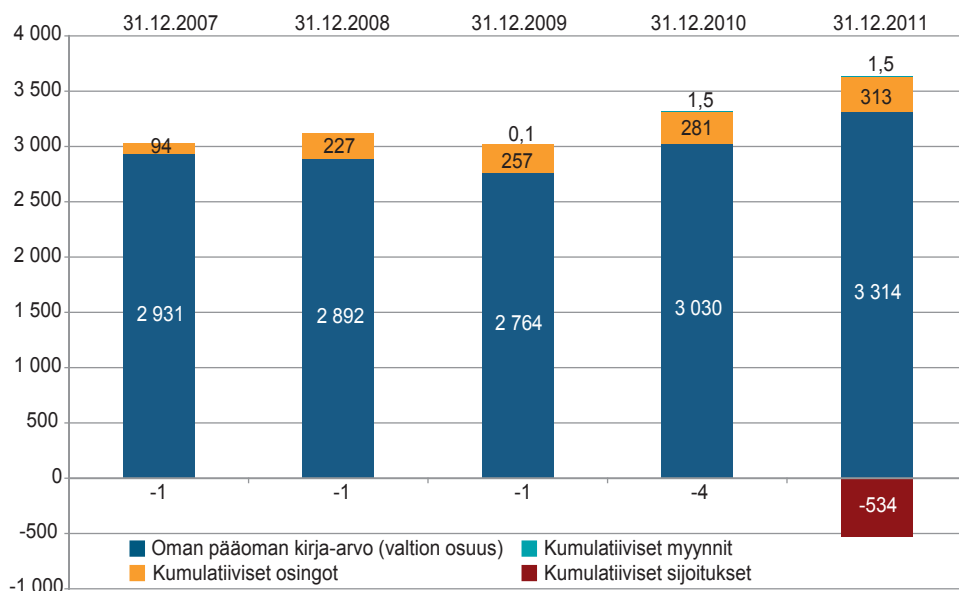

Valtion suoraan omistamien pörssiyhtiöiden markkina-arvo oli vuoden 2011 lopussa 4,7 miljardia vuoden 2006 lopun tason alapuolella. Vuonna 2008 kurssit lähtivät jyrkkään laskuun finanssikriisin myötä ja valtion salkun markkina-arvo painui 51 prosenttia. Tarkasteluperiodin alkuun nähden kokonaisarvoa painaa yhtiöiden tämän hetken matalat markkina-arvot. Nykyisessä suorassa pörssiomistuksessa ei ole tapahtunut osakemyntejä tarkasteluperiodilla. Suoraan omistamiinsa pörssiyhtiöihin valtio on sijoittanut lisää 139 miljoonaa osallistumalla Finnairin osakeantiin vuonna 2007. Valtion suoraan omistetut pörssiyhtiöt ovat maksaneet tarkasteluperiodilla valtiolle osinkoja lähes 3 miljardia euroa.

Valtion salkussa olevien listaamattomien yhtiöiden³ kokonaisarvo on kehittynyt alla olevan kuvan mukaisesti. Vuonna 2010 valtio myi omistuksensa Silta Oy:stä 1,4 miljoonalla eurolla. Listaamattomat yhtiöt ovat maksaneet valtiolle osinkoja vuosina 2007–2011 yhteensä 313 miljoonaa euroa. Valtio⁴ osti 19.4.2011 toteutetulla osakekaupalla 1 357 kappaletta Fingridin Oyj:n osaketta. Sijoitus oli yhteensä 529 miljoonaa euroa.

Kuva 5: Listaamattomien yhtiöiden kokonaisarvon kehitys 2007–2011, M€

4.4 Valtion saamat osingot

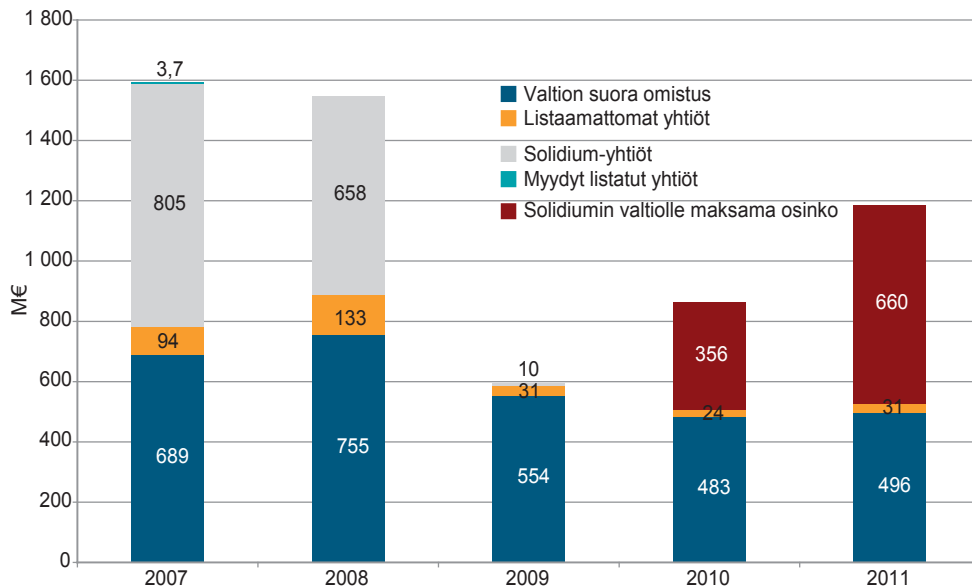
Kuluneen viiden vuoden aikana kaupallisesti toimivien yhtiöiden valtiolle maksamien rahaosinkojen määrä on kehittynyt seuraavan kuvan mukaisesti. Vuonna 2011 valtion saama osinkosumma nousi 1 187 (863) miljoonaan euroon johtuen lähinnä Solidiumin valtiolle maksamasta 660 (356) miljoonan euron osingosta. Valtion suoraan omistamien pörssiyhtiöiden maksama osinko-

³ Governian, Solidiumin ja Suomen Erillisverkkojen luvut eivät sisälly laskelmaan yhtiöiden erityistehtävälouheen vuoksi

⁴ Sisältää Huoltovarmuuskeskuksen ostamat 385 osaketta

summa nousi 496 (483) miljoonaan euroon johtuen Neste Oilin osingon noususta 0,35 euroon/osake (0,25). Myös listaamattomien yhtiöiden maksama osinkosumma nousi ja oli 31 (24) miljoonaa euroa.

Kuva 6: Valtion saamat osingot kassaperusteisesti 2007–2011, M€

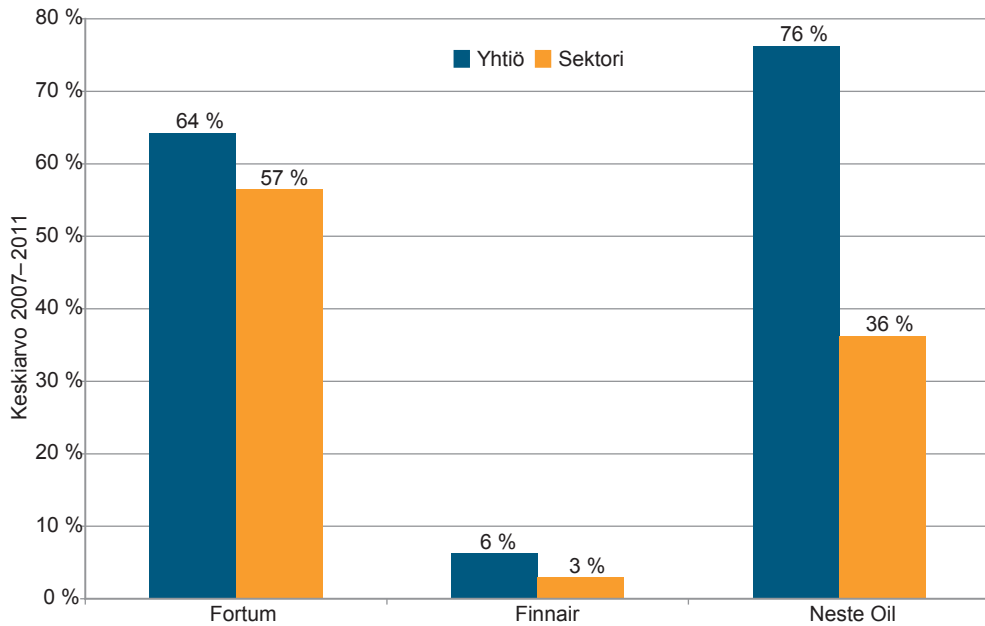

Valtion suoran omistuksen pörssisalkun yhtiöiden vuoden 2011 tuloksistaan keväällä 2012 valtiolle maksama osinkosumma pysyi edellisen vuoden tasolla (495,9 miljoonaa euroa). Markkina-arvojen laskettua merkittävästi vuonna 2011, salkun osinkotuotto nousi 5,8 prosenttiin (4,1). Helsingin pörssin päälistan yhtiöiden osinkotuotto oli 5,2 prosenttia (4,2). Fortumin parantuneen raportoidun tuloksen myötä salkun yhtiöiden yhteenlaskettu nettotulos nousi 22,1 prosenttia. Valtion suoran omistuksen pörssisalkun osinkosuhte siten laski ja oli vuonna 2011 53,2 prosenttia (64,9). Koko pörssin osinkosuhte oli 64,8 prosenttia (63,6).

Tarkasteltaessa viiden vuoden periodin keskimääräisiä osinkosuhteita voidaan todeta Fortumin ja Neste Oilin maksaneen osinkoja hyvin verrattuna toimialaan.

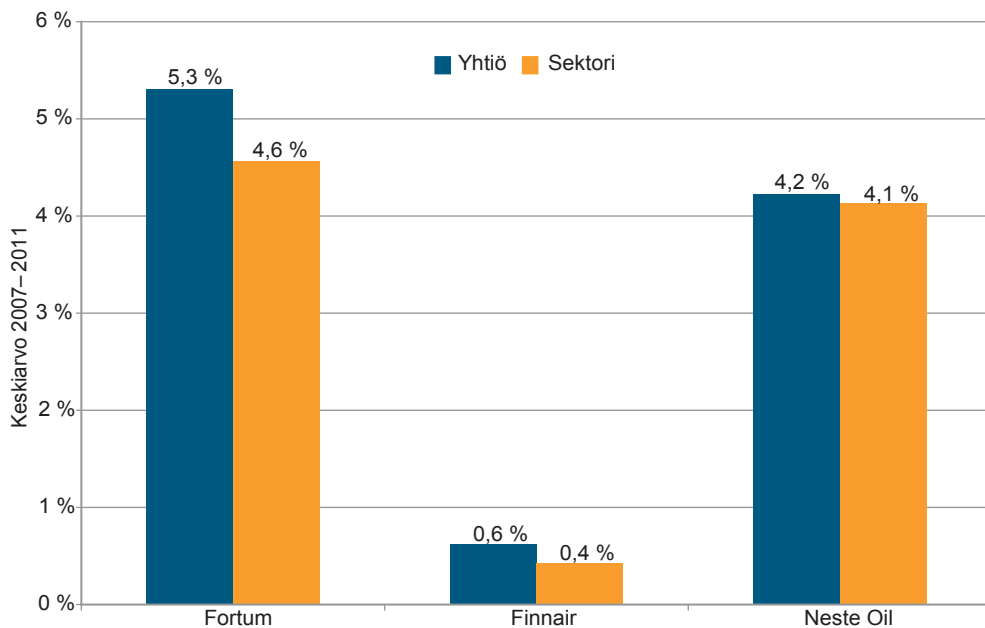
Kuvissa 7 ja 8 yhtiöitä on verrattu oman toimialansa yhtiöihin, joita noteerataan eri pörseissä maailmalla.

Kuva 7: Valtion suoran pörssiomistuksen osinkosuhde 2007–2011 keskimäärin

Valtion nykyisen suoran pörssiomistuksen yhtiöiden osinkotuotoista Fortumin osinkotuotto on ylittänyt sektorin osinkotuoton selvästi. Neste Oilin ja Finnairin osinkotuotto on samalla tasolla kuin toimialalla keskimäärin.

Kuva 8: Valtion suoran pörssiomistuksen osinkotuotto 2007–2011 keskimäärin

5 Yhteiskunnallinen vaikuttavuus ja yritysvastuu

Hallitusohjelman mukaisesti omistajapolitiikan lähtökohtana on yhteiskunnallisesti ja liiketaloudellisesti kestävä tulos. Tavoitteena on vahvistaa ja vakauttaa kotimaista omistusta kansallisesti tärkeissä yhtiöissä. Valtioneuvosto hyväksyi marraskuussa 2011 valtion yhtiöomistusta koskevat omistajapoliittiset tavoitteet ja periaatteet. Periaatepäätös perustuu valtion vakiintuneesti noudattaman, aktiivisen ja markkinaehtoisin omistajapolitiikan jatkamiseen. Sen lähtökohtana on siten edelleen, että valtion yritysvarallisuus on merkittävä osa kansallisvarallisuutta.

Periaatepäätöksessä korostetaan selvästi aiempaa enemmän yritysten toiminnan vastuullisuutta, avoimuutta ja pitkäjänteisyyttä. Näihin asioihin yritysten edellytetään kiinnittävän huomiota muun muassa raportoinnissa, palkitsemisessa sekä yleisessä toiminnan läpinäkyvyydessä. Periaatepäätöksen mukaisella vaateella johdonmukaisesta yritys vastuun raportoinnista valtio pyrkii vaikuttamaan siihen, että yritys vastuu nähtäisiin yrityksissä strategisena voimavarana ja kannattavan liiketoiminnan perusedellytyksenä. Edistämällä vastuullisia toimintamalleja valtio pyrkii olemaan suunnannäyttäjä ja edistämään siten myös muiden yritysten liiketoimintaedellytyksiä.

Periaatepäätöksessä kiinnitetään huomiota myös yhtiöiden hallitusten monimuotoisuuden toteutumiseen, erityisesti sukupuolten väliseen tasa-arvoon. Naisten osuus kaikissa valtion määräysvallassa olevien yhtiöiden hallituksissa on noussut viime vuosina 40 prosentin tasolle, mikä vastaa valtion tasa-arvo-ohjelman tavoitteita. Kuitenkin yhtiöiden johtoryhmissä naisten osuus on edelleen selvästi matalampi. Valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosasto sai lokakuussa 2011 tunnustusta monimuotoisuuden edistämisestä valtio-omisteisten yhtiöiden hallituksissa. Tunnustuksen vastaanotti ministeri Heidi Hautala. Tunnustuksen perusteluissa todetaan, että valtion omistajaohjauksessa on toteutettu vuosien ajan menestyksellisesti ohjelmaa naisten osuuden lisäämiseksi valtio-omisteisten yhtiöiden hallituksissa. Esimerkillään valtio toivoo edistävänsä monimuotoisuutta myös valtio-omisteisten yhtiöiden ulkopuolella.

Valtion suora pörssiomistus ja Solidiumin omistuksen markkina-arvo muodostavat 10 prosenttia Helsingin pörssin markkina-arvosta. Kokonaisuudessaan valtion suoraan ja Solidiumin kautta omistamien pörssiyhtiöiden markkina-arvo oli lähes 68 miljardia vuoden 2011 lopussa. Yksi suomalaiselle valtionomistukselle tunnusomainen piirre onkin, että valtio on suoraan tai välillisesti omistajana varsin monessa pörssinoteeratussa yrityksessä. Solidiumin perustamisen jälkeen vähemmistöomistusten hallinnointi ja omistusta koskevat järjestelyt ovat aiempaa joustavampia, koska Solidium voi sekä rahoittaa osakkuusyhtiöitään että hankkia uusia osakeomistuksia ilman erillisiä budjettimäärärahoja.

Solidiumin merkitys on keskeinen, kun valtio pyrkii toimimaan vahvana ankkuriomistajana kansallisesti tärkeissä ja usein globaalisti toimivissa yhtiöissä. Pitkäjänteinen ankkuriomistajuus edesauttaa kansainvälisillä markkinoilla toimivien valtio-omisteisten suuryritysten pääkonttoreiden pysymistä kotimaassa ja muiden merkittävien kotimaisten omistajatahojen rinnalla vahvistaa kotimaisen pääomamarkkinan elinkelpoisuutta. Valtion yritysvarallisuudella on myös tätä kautta tärkeä yhteiskunnallinen merkitys. Viime aikoina etenkin Solidiumin yhtiöiden kohdalla on pystytty vahvistamaan suomalaisen yrityssektorin kansainvälistä kilpailukykyä osallistumalla omistus- ja toimialajärjestelyihin.

Valtio-omisteiset yhtiöt ovat merkittäviä työllistäjiä sekä kotimaassa että ulkomailla ja tuovat huomattavia vero- ja osinkotuloja. Vuonna 2011 valtion suoraan ja Solidiumin kautta omistamat yhtiöt työllistivät 220 000 henkilöä, josta noin 45 prosenttia kotimaassa. Yhtiöiden yhteenlaskettu voitonjako vuoden 2011 tuloksista oli 4,1 miljardia euroa. Valtiolle yhtiöt tuottavat merkittäviä tuloja sekä osinkojen että verotulojen muodossa. Vuonna 2011 valtion saamat osinkotulot⁵ olivat 1,2 miljardia euroa ja yhtiöiden maksamat verot yhteensä 1,8 miljardia euroa. Vuonna 2011 yhteenlasketut investoinnit olivat 7,1 miljardia euroa, joiden välilliset vaikutukset yhteiskunnassa ovat vääjäämättä merkittäviä.

Marraskuussa 2011 julkaistussa omistajapoliittisessa periaatepäätöksessä valtio-omistaja asetti valtio-omisteisille yhtiöille joko velvoitteen tai toiveen raportoida yritys vastuusta. Täysin omistettujen yhtiöiden ja enemmistöomisteisten listaamattomien yhtiöiden edellytetään raportoitavan vuosittain joko osana vuosikertomustaan tai erillisenä raporttina. Vähemmistöomisteisilta yhtiöiltä toivotaan samaa.

Raportointivelvoitteella valtio-omistaja pyrkii siihen, että vastuukysymykset nousisivat yhä korkeammalle johdon ja hallituksen agendalla. Muun muassa ilmastonmuutos, niukkenevat luonnonvarat ja sidosryhmien kasvavat odotukset vastuullista liiketoimintaa kohtaan muokkaavat yritysten toimintaympäristöä läpi toimialojen. Ne luovat merkittäviä liiketoimintamahdollisuuksia ja -riskejä, jotka huomioimalla strategiatyössään valtio-omisteisten yhtiöiden uskotaan pystyvän tuottamaan parempaa omistaja-arvoa pitkällä aikavälillä.

Omistajaohjausosaston ohjausvastuulla on hyvin erilaisia yhtiöitä muun muassa kokonsa, liiketoiminta-alueensa ja toiminnan ulkoisten vaikutusten puolesta. Osa yhtiöistä on raportoinut vastuuasioista jo vuosien ajan ja osa aloittaa raportoinnin nyt. Samoin yhtiökohtaiset raportointiaikataulut vaihtelevat.

Kaikki omistajaohjausosaston ohjausvastuulla olevat täysin omistettut tai enemmistöomisteiset yhtiöt raportoivat yritys vastuusta.

Yhtiöt raportoivat yritys vastuusta melko usein osana vuosikertomustaan, mutta eivät niin laajasti erillisinä vastuuraportteina. Osa yhtiöistä painottaa omien verkkosivujen merkitystä vastuuraportoinnissa läpi vuoden sekä vastuuraporttien julkaisemisessa.

---

⁵ Valtioneuvoston kanslian omistajaohjauksessa olevien yhtiöiden maksamat osingot

Yritysvastuun johtaminen vaihtelee yrityskohtaisesti. Pääsääntöisesti vastuuasiat ovat olennainen osa yhtiöiden jokapäiväistä liiketoimintaa ja niihin panostetaan toiminnan edellyttämällä tavalla. Osassa yhtiöitä yritysvastuu on nostettu strategiseksi voimavaraksi johto- ja hallitustasolle. Osassa puolestaan nähdään, että kehitys- ja seurantavastuu on perusteltua asettaa eri liiketoimintasektoreille.

Merkittävä osa yrityksistä kertoo toimivansa tunnustettujen yritys vastuun toimintaperiaatteiden mukaisesti. Tällaisia ovat esimerkiksi GRI-ohjeistus, ISO-standardien mukaiset sertifikaatit, YK:n Global Compact -aloite tai erilaiset toimialakohtaiset laatu- ja turvallisuusjärjestelmät.

Tyypillisesti yhtiöt raportoivat yleisesti hyväksytyyn taloudellisen, sosiaalisen ja ympäristövastuun jaottelun mukaisesti. Näiden sisällä yhtiöt keskittyvät omien liiketoiminta-alueidensa painotuksiin. Taloudellisen vastuun raportointi kiteytyy melkein poikkeuksetta kannattavuuden ja terveen taloustilanteen ympärille. Kannattava yritys työllistää, luo verotuloja, mahdollistaa investointeja ja kasvattaa omistaja-arvoa.

Työturvallisuus ja -hyvinvointi koetaan yhtiöissä merkittävänä sosiaalisen vastuun teemana. Näiden lisäksi teemat vaihtelevat yritys- ja liiketoiminta-aluekohtaisesti. Ympäristövastuu käsitellään usein yleisenä ympäristötietoisuuden lisäämisenä ja ympäristökuormituksen vähentämisenä. Tyypillisiä esillä olevia teemoja ovat esimerkiksi energiatehokkuus sekä jätekuormituksen ja päästöjen vähentäminen.

Yritysvastuun mahdollisuudet ja riskit liittyvät liiketoiminta-alueiden ominaispiirteisiin. Usein samat tekijät nähdään sekä mahdollisuutena että riskinä. Yleinen ympäristöystävällisen toimintatavan kehittäminen liittyy usein yrityksen tuotanto- tai palveluprosessiin. Energiatehokkuus ja päästöjen vähentäminen koetaan tyypillisinä yritys vastuun mahdollisuuksina.

Ympäristövahingot koetaan yleisesti riskinä aloilla, joissa ympäristö on olennainen vastuualue. Jonkin verran yritykset nostivat myös esiin maineriskin, joka koettiin myös mahdollisuutena vastuullisen toiminnan ja siitä avoimesti kertomisen kautta.

Ympäristötunnuslukuista raportoidaan oman toiminnan kannalta olennaisia päästötunnuslukuja ja energiatehokkuutta kuvaavia tunnuslukuja. Muun muassa veden, jätteiden ja materiaalien kulutusta raportoidaan jonkin verran. Ympäristötunnuslukujen raportointi painottuu niissä yrityksissä, missä ympäristötekijät liittyvät olennaisesti liiketoimintaan.

Henkilöstötunnuslukuista raportoidaan varsin laajasti hallituksen, johdon ja koko henkilöstön määrät ja sukupuolijakaumat. Lisäksi yhtiöt raportoivat muun muassa sairauspoissaoloista ja työtapaturmista.

6 Yhtiökatsaukset

Tämän vuosikertomuksen kattamat yhtiöt ovat varsin erilaisia kooltaan ja liiketoiminnaltaan. Pörssilistatuista yhtiöistä on julkisesti saatavilla muita yhtiöitä enemmän tietoa, ja listattujen yhtiöiden markkina-arvo noteerataan päivittäin yhtiön pörssikurssin kautta. Näistä syistä johtuen vuosikertomuksessa käsitellään osakeomistuksia jaoteltuna seuraaviin yhtiöryhmiin:

- Valtion suora pörssiyhtiöomistus
- Liikevaihdoltaan yli 25 miljoonan euron listaamattomat yhtiöt
- Liikevaihdoltaan alle 25 miljoonan euron listaamattomat yhtiöt
- Lisäksi erityistehtävayhtiöt Solidium Oy, Governia Oy ja Suomen Erillisverkot Oy käsitellään erillisinä

Jaottelun tarkoituksena on yhtenäistää yhtiöiden esittely omassa ryhmässään ja lisäksi tuoda selvästi esille se, että erikokoisten yhtiöiden tarkastelussa on perusteltua painottaa eri asioita. Solidium-yhtiöitä ei esitellä yhtiöittäin, koska Solidium Oy julkaisee oman vuosikertomuksensa ja osavuosisikatsauksensa. Solidium-yhtiöitä käsitellään omistajaohjauksen vuosikertomuksessa Solidium Oy:tä yhtiönä koskevassa esittelyssä.

Tämän vuosikertomuksen tiedot perustuvat julkisesti saatavilla olevaan aineistoon. Vuosikertomukseen on pyritty valitsemaan omistajaohjausosaston näkemyksen mukaisesti oleelliset asiat valtion osakesalkusta ja yhtiöistä. Omistajaohjausosasto analysoi yhtiöitä itsenäisesti ja ylläpitää omaa näkemystä kunkin yhtiön tilanteesta. Analyysityössä käytetään Valuatum Oy:n yritysanalyysijärjestelmää. Esitetyt tunnusluvut ovat omistajaohjausosaston laskemia yleisesti hyväksytyjen laskentaperiaatteiden mukaisesti. Tunnusluvut saattavat poiketa yhtiöiden laskemista tunnusluvuista. Erot johtuvat muun muassa siitä, mitä eriä kulloinkin sisällytetään yhtiön vertailukelpoiseen voittoon.

6.1 Valtion suora pörssiomistus

FINNAIR OYJ

lentoyhtiö

Valtion omistusosuus: 55,8 %

Hallituksen puheenjohtaja: Harri Sailas

Toimitusjohtaja: Mika Vehviläinen

Henkilöstömäärä: 7 467

Päätoimipaikat Suomessa: Vantaa

Finnair Oyj on matkailualan konserni, joka tarjoaa reittilento-, lomamatka-, matkatoimisto- ja rah-
tipalveluja Suomessa ja ulkomailla. Finnairilla on maantieteellinen kilpailuetu Euroopan ja Aasian
välisessä liikenteessä. Helsinki-Vantaan lentoaseman sijaintia hyödynnetään tarjoamalla lento-
matkustajille nopeimmat yhteydet usean eurooppalaisen kaupungin ja aasialaisen metropolin
välillä. Puolet Finnairin matkustajaliikenteen tuotoista tuli vuonna 2011 Aasiasta. Finnairilla on yli
70 viikkovuoroa 10 kaupunkiin Aasiassa. Yhtiö kuljetti vuonna 2011 yli 8 miljoonaa matkustajaa ja
rahtia kuljetettiin 146 miljoonaa kiloa.

Lentotoimialan elpyminen alkoi vuonna 2010 ja sen pohjalta vuonna 2011 lentomatkustuksen
kysynnän odotettiin kasvavan. Lentoyhtiöt lisäsivät näiden odotusten perusteella tarjontaansa
selvästi alkuvuodesta ja kilpailu kiristyi. Vuosi alkoi suotuisasti, mutta kysynnän kasvu kuiten-
kin taittui maailmantalouden epävarmuuden lisääntyessä sekä Lähi-idän ja Pohjois-Afrikan le-
vottomuuksien myötä. Huonontuneen markkinatilanteen ohella Finnair kärsi erityisesti Japania
maaliskuussa kohdanneesta luonnonkatastrofista, sillä Finnairilla on eurooppalaisista yhtiöistä
eniten vuoroja Japaniin. Vaikka talouden näkymät Euroopan rahoituskriisin edetessä heikkenivät
edelleen, pysytteli öljyn hinta korkeana, mikä heikensi lentotoimialan kannattavuutta yleisesti.
Finnairin kannalta tärkeä liikematkustuskysyntä oli vaisua Euroopasta Aasiaan suuntautuneessa
liikenteessä ja rahtiliikenteen kehitys jäi odotuksista vuoden jälkipuoliskolla. Myös valmismatka-
markkinat kärsivät ylikapasiteetista.

Finnairin liikevaihto kasvoi yli 10 prosenttia vuonna 2011, kun yhtiö lisäsi tarjontaansa voimak-
kaasti lähinnä Aasiaan. Yhtiön käyttöaste aleni kuitenkin huomattavasti kysynnän kasvun jäädes-
sä selvästi tarjonnan kasvua alhaisemmaksi. Koko vuoden matkustajaliikenteen käyttöaste aleni
reilut kolme prosenttiyksikköä ja jäi 73 prosenttiin. Yhtiön tulos painui tappiolle jo neljäntenä pe-
rättäisenä vuonna. Finnairin panostukset toiminnan tehostamiseen ja kilpailukyvyyn kohentami-
seen jatkuivat. Yksikkökustannukset ilman polttoainekustannuksia alenivat 7 prosenttia vuoden
aikana. Polttoainekulut nousivat kuitenkin lähes 30 prosenttia lähinnä hinnannousun seurauk-
sena. Polttoaine on yhtiön suurin yksittäinen kuluerä ja liikevaihtoon suhteutettuna kulut olivat
25 prosenttia. Vaikka Finnair on sopeuttanut toimintaansa monin tavoin viimevuosina, toimet
ovat osoittautuneet riittämättömiksi kannattavuuden palauttamiseksi. Yhtiö joutuiikin käynnistä-
mään elokuussa uuden, 140 miljoonan euron pysyviin säästöihin tähtäävän tehostamisohjel-
man, joka kattaa yhtiön kaikki toiminnot ja jonka vaikutusten odotetaan näkyvän täysimääräisinä
vuoden 2013 loppuun mennessä.

Kilpailukykyisemmän kustannustason tavoittelussa Finnair on päättänyt keskittyä ydinliiketoimintaansa ja rakentaa ympärilleen kumppanuusverkostoa palveluiden tuottamiseksi. Finnair perusti yhdessä englantilaisen Flyben kanssa Flybe Nordic -nimisen yhtiön, joka hoitaa Finnairin syöttöliikennettä Pohjoismaiden ja Baltian alueella. Yhtiö julkisti myöhemmin etsivänsä kumppania myös Euroopan-liikenteen hoitamiseen, ellei kapearunkokoneilla liikennöintiä muutoin saada palautettua kannattavaksi. Rahtiliikenteeseen Finnair perusti kumppaneidensa kanssa Nordic Global Airlines Ltd:n, joka operoi rahtilentoja muun muassa Aasiaan. Matkatavara- ja asematasopalvelut siirtyivät Swissportille. Sitten Finnair on ilmoittanut myös moottorihuoltoa ja catering-palveluita koskevista yhteistyösopimuksista.

Finnairin strategiana on jatkaa Aasian-liikenteen kasvattamista ja samalla yhtiö pyrkii saavuttamaan aseman johtavana lentoyhtiönä Pohjoismaissa yhdessä vahvan kumppaniverkoston kanssa. Aasian markkinat jatkavat kasvuaan ja tarjoavat Finnairille uusia liiketoimintamahdollisuuksia. Yhteistyö kumppaneiden kanssa varmistaa, että Finnairilla on kattavat jatkoyhteydet ja kustannuskilpailukykyinen syöttöliikenne Aasian-reiteille. Ilman Aasian-strategiaa Finnairin kyky ylläpitää reittiverkostoa Suomesta muualle Eurooppaan olisi merkittävästi heikompi.

Finnairin laivastoon kuuluu 65 lentokonetta, joiden keski-ikä on hieman yli seitsemän vuotta. Valtaosa kaukoliikennekoneista on alle kaksi vuotta vanhoja. Laivastoinvestoinnit on rahoitettu pitkäaikaisilla lainoilla ja rahoitusleasing-järjestelyillä. Finnairin leasing-vastuilla oikaistu nettovelkaantumisasaste oli vuoden 2011 lopussa 108,4 prosenttia ja omavaraisuusaste 32,6 prosenttia. Finnairin seuraava laivastouudistus alkaa ensi vuonna, kun lomaliikenteen käytössä olevaa kalustoa aletaan korvata uusilla koneilla. Kaukoliikennelaivaston käyttöön tilattujen uusien laajarunkokoneiden toimitukset alkavat aikaisintaan vuonna 2015. Näiden koneiden on tarkoitus korvata osa nykyisin käytössä olevasta kalustosta. Investointi on erittäin tärkeä Finnairin kilpailukykyyn kannalta, sillä uusien koneiden polttoainetehokkuus on merkittävästi nykyistä kalustoa parempi.

TUNNUSLUKUJA

		2011	2010
Liikevaihto	M€	2 258	2 023
Liikevoitto*	M€	-88	-13
Liikevoitto %	%	-3,9	-0,7
Taseen loppusumma	M€	2 357	2 412
Markkina-arvo kauden lopussa	M€	295	646
Omavaraisuusaste	%	32,6	36,2
Nettovelkaantumisasaste**	%	108,4	79,6
Oman pääoman tuotto	%	-10,9	-2,7
Sijoitetun pääoman tuotto	%	-5,2	-0,4
Henkilöstö 31.12.		7 458	7 616
Henkilöstö Suomessa (noin)		6 758	6 865
Osinkosumma	M€	0	0
Valtion saama osinko	M€	0	0

* Omistajaohjaus raportoi liikevoiton, johon sisältyy mm. johdannaisten arvon muutokset ja myyntivoitot

** Sisältää arvioidut tulevien 7 vuoden leasing-maksut

KILPAILIJOITA

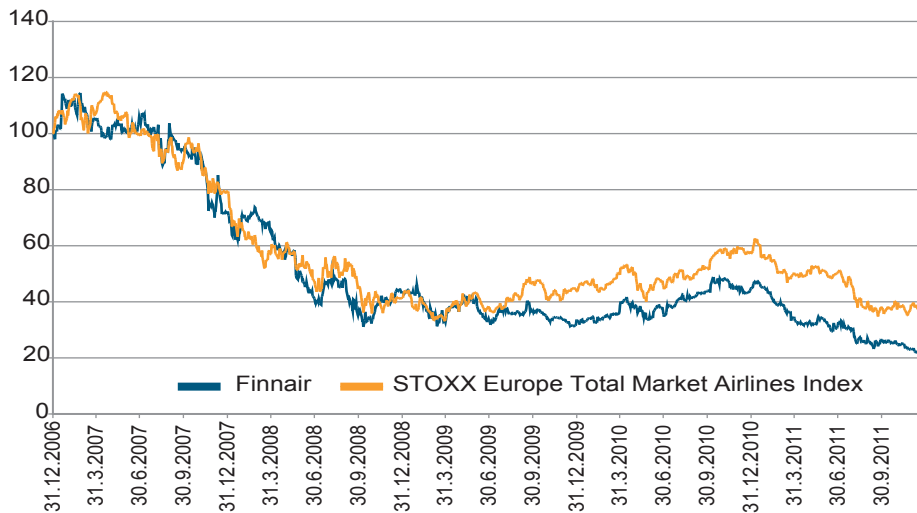
Yhtiö	Maa	Liikevaihto, M€
Air France – KLM*	Ranska-Hollanti	24 363
Lufthansa	Saksa	28 734
British Airways	Iso-Britannia	11 492
SAS	Ruotsi	4 586

* Pro forma liikevaihto 1.1.–31.12. 2011

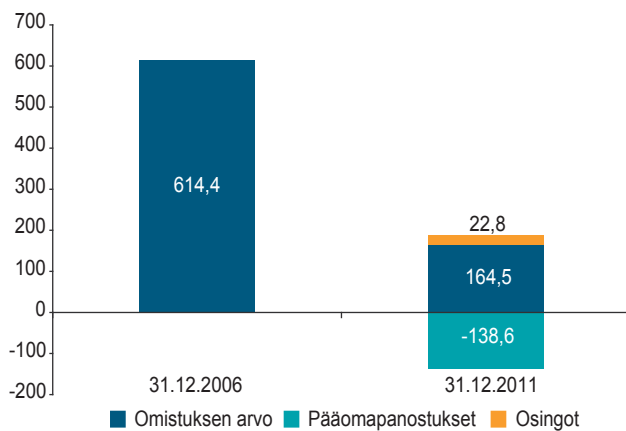
ILMOITETUT INVESTOINNIT

Vuoden 2012 arvioitu investointitarve on 70 miljoonaa euroa.

OSAKEKURSSI

VALTION TUOTTO, M€

Valtion tuotto 31.12.2006–31.12.2011 oli -39,8 % p.a. (CAGR, Compound annual growth)

Valtion omistusosuus: 50,8 %

Hallituksen puheenjohtaja: Sari Baldauf

Toimitusjohtaja: Tapio Kuula

Henkilöstömäärä: 10 780

Päätoimipaikat Suomessa: Espoo, Imatra, Inkoo, Joensuu, Jyväskylä, Järvenpää, Kauttua, Kuusamo, Leppiniemi, Loviisa, Naantali, Nokia, Oulu, Pori, Vantaa.

Fortum Oyj:n toiminta on keskittynyt Pohjoismaihin, Venäjälle ja Baltian maihin. Euroopan integroituvat ja Aasian nopeasti kasvavat energiamarkkinat tarjoavat tulevaisuudessa uusia kasvumahdollisuuksia. Fortum julkisti uuden strategiansa syyskuussa 2010.

Fortum on Pohjoismaiden ja Baltian alueen johtavia energiayhtiöitä. Sen markkina-asema Pohjoismaissa on ensimmäinen lämmössä sekä jakelussa, toinen sekä sähkömyynnissä että tuotannossa. Fortumin EU:ssa tuottamasta sähköstä vuonna 2011 noin 83 prosenttia tuotettiin vesivoimalla ja ydinvoimalla. Tämä tuotanto on hiilidioksidivapaata. Jos koko Fortumin tuotanto otetaan mukaan, niin normaalioloissa hiilidioksidivapaan tuotannon osuus laskee arviolta 65 prosenttiin. Vuonna 2011 Fortumin Power-divisioonan Pohjoismaiden sähköntuotanto oli 48,1 TWh. Tämä vastaa vajaata 13 prosenttia Pohjoismaisesta 382 TWh:n sähköntuotannosta. Pohjoismaisilla sähkömarkkinoilla on noin 15 miljoonaa asiakasta. Fortumin osuus jakeluasiakkaista on noin 11 prosenttia ja sähkömyyntiasiakkaista noin 8 prosenttia. Fortumin hiilidioksidipäästöt EU:n alueella olivat 67 g/kWh vuonna 2011 (viiden vuoden keskiarvo). Toimialan keskiarvo EU:ssa oli lähes 337 g/kWh vuonna 2010.

Fortumin strategia pohjautuu kolmeen päätekijään. Yhtiö hyödyntää strategiassaan pohjoismaista ydinliiketoimintaa. Pääosa yhtiön tuloksesta muodostuu sähkön- ja lämmöntuotannossa Pohjoismaissa. Lyhyen aikavälin tavoitteena on nykyisen investointiohjelman menestyksekkäs toteuttaminen. Fortum pyrkii myös luomaan lisäarvoa sähkön vähittäismyynnillä ja sähkönsiirrolla. Pitkällä aikavälillä yhtiön tavoitteena on varmistaa kilpailuasema pohjoismaisilla markkinoilla.

Toinen Fortumin strategian päätekijä on positiivisen taloudellisen lisäarvon luominen Venäjällä. Yhtiön mukaan Venäjä on maailman neljänneksi suurin sähkönkuluttaja ja maan sähköntuotantomarkkinat ovat kasvussa. Pitkällä aikavälillä Venäjän painoarvo on yhtiön mukaan Fortumin liiketoiminnassa suurempi. OAO Fortumin investointiohjelma lisää yhtiön sähköntuotantokapasiteettia Venäjällä 85 prosentilla. Tällä on merkittävä vaikutus kannattavuuteen, kun uutta kapasiteettia otetaan käyttöön ja liiketoiminnan tehokkuus paranee.

Kolmannella Fortumin strategian päätekijällä rakennetaan perustaa tulevaisuuden kasvulle. Fortumin mukaan nopea väestönkasvu kehittyvissä maissa on siirtämässä sähkönkysynnän kasvua pääasiassa Aasiaan. Samaan aikaan ilmastonmuutos ja paikalliset ympäristöongelmat edellyttävät kestäviä, hiilidioksidipäästöttömiä ja energiatehokkaita ratkaisuja. Myös sähkömarkkinoiden vapautuminen etenee ja yksityisen pääoman tarve lisääntyy Aasian nopeasti kasvavissa ja kehittyvissä talouksissa. Tämä luo Fortumille uusia kasvumahdollisuuksia myös Aasiassa.

Fortumin tulos säilyi vakaana vuonna 2011. Yhtiön vertailukelpoinen liikevoitto laski hieman ja oli 1 802 miljoonaa euroa (1 833). Tämä johtui Power-divisioonasta, jonka tulosta heikensivät pienempi vesivoiman tuotanto ja alempi saavutettu sähkön hinta. Ydinvoiman käytettävyys parani. Myydyin tukkusähkön hinta oli 46,1 €/MWh (47,9). Divisioonan tulos heikkeni 97 miljoonaa euroa. Heatin tulos kasvoi 3 miljoonalla eurolla. Distributionin tulos heikkeni 12 miljoonaa euroa. Divisioonan tulokseen vaikuttavat 57 miljoonan euron kulut myrskyistä. Russianin tulos nousi 66 miljoonaa euroa. Venäjän investointiohjelma edistyi. Uudet säännöt alensivat kapasiteettimaksuja ”vanhalle kapasiteetille”. Electricity Salesin tulos parani 16 miljoonalla eurolla.

Fortumin myymän tukkusähkön hinta jäi euron alle Nordpoolin systeemihinnan 47,1 €/MWh (53,1). Tämä johtui yhtiön tekemistä suojauksista. Fortumin helmikuussa 2012 julkaisema suojausaste vuodelle 2012 on noin 65 prosenttia hintaan 48 €/MWh ja vuodelle 2013 noin 40 prosenttia hintaan 46 €/MWh.

Venäjän vertailukelpoinen liikevoitto oli 74 miljoonaa euroa (8). Yhtiön mukaan meneillään olevan investointiohjelman valmistumisen jälkeen sen tavoitteena on tuottaa positiivista taloudellista lisäarvoa Venäjällä. Yhtiö on nopeuttanut OAO Fortumin investointiohjelmaa kysynnän elpymisen ja Venäjän kapasiteettimarkkinoiden kehittymisen johdosta ja suunnittelee ottavansa viimeiset uudet yksiköt käyttöön vuoden 2014 loppuun mennessä. Investointiohjelman loppuosan arvo tammikuusta 2012 eteenpäin on arviolta 0,9 miljardia euroa. Venäjän sähkön tukkumarkkinat vapautettiin kokonaan vuoden 2011 alusta. Venäjän hallitus on päättänyt nostaa kaasun hintoja 1.7.2012 alkaen.

Fortum myi 25 prosentin osuutensa Fingridistä 325 miljoonalla eurolla, josta se kirjasi 192 miljoonan euron myyntivoiton. Fortum myi Tukholman ulkopuolisen kaukolämpöliiketoiminnan ja lämmöntuotantolaitokset. Kauppahinta oli 220 miljoonaa euroa ja myyntivoitto noin 80 miljoonaa euroa. Fortum luopui Meri-Porin hiilidioksidin talteenotto- ja varastointiprojektista. Fortum hyväksyi joulukuussa 2011 Fortum Energiaratkaisut ja Fortum Termest AS:n myynnin EQT:lle. Kauppahinta on noin 200 miljoonaa euroa ja myyntivoitto 50 miljoonaa euroa. Kauppa toteutettiin Q1/2012 aikana.

Fortumin velkaantumisasaste on 78 (70) prosenttia. Liiketoiminnan rahavirta heikkeni ja oli 1 437 miljoonaa euroa (2 264). Tähän vaikutti erityisesti kruunun kurssin vahvistuminen ja konsernin kruunuvelkojen muuntovaikutus. Fortumin nettovelan ja käyttökateen suhde oli 3,0 (2,6) eli konsernin taloudellisen tavoitteen mukainen.

TUNNUSLUKUJA

		2011	2010
Liikevaihto	M€	6 161	6 296
Liikevoitto	M€	2 402	1 708
Liikevoitto %	%	39,0	27,1
Taseen loppusumma	M€	22 998	21 964
Markkina-arvo kauden lopussa	M€	14 649	20 015
Omavaraisuusaste	%	44,2	39,9
Nettovelkaantumisaste	%	69,3	78,1
Oman pääoman tuotto	%	19,8	16,0
Sijoitetun pääoman tuotto	%	15,0	11,8
Henkilöstö yhteensä		10 780	10 585
Henkilöstö Suomessa		2 683	2 609
Osinkosumma	M€	888,4	888,4
Valtion saama osinko	M€	450,9	450,9

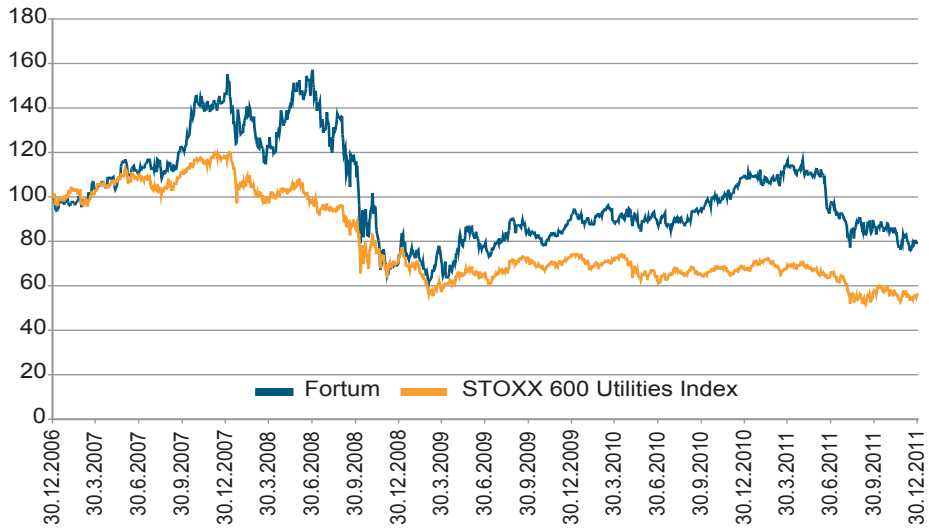
KILPAILIJOITA

Yhtiö	Maa	Liikevaihto, M€
E.ON	Saksa	112 954
Enel	Italia	77 573
EDF	Ranska	65 307
RWE	Saksa	49 153
Iberdrola	Espanja	32 298
Vattenfall	Ruotsi	20 050
Statkraft	Norja	2 890
Verbund	Itävalta	3 865

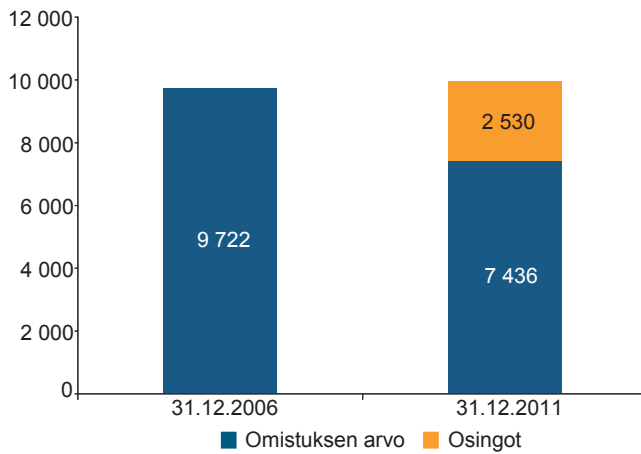
ILMOITETUT INVESTOINNIT

Vuoden 2011 käyttömaisyusinvestoinnit olivat noin 1,5 miljardia euroa. Investoinnit ilman yrittysostoja olivat noin 1,2 miljardia euroa. Yhtiö arvioi käyttö-omaisyusinvestoinneikseen vuonna 2012 noin 1,6–1,8 miljardia euroa ja vuosina 2013–2014 noin 1,1–1,4 miljardia euroa. Lukuihin ei sisälly mahdollisia yrittysostoja.

OSAKEKURSSI

VALTION TUOTTO, M€

Valtion tuotto 31.12.2006–31.12.2011 oli 0,5 % p.a. (CAGR, Compound annual growth)

Valtion omistusosuus: 50,1 %

Hallituksen puheenjohtaja: Timo Peltola, 28.3.2012 alkaen Jorma Eloranta

Toimitusjohtaja: Matti Lievonen

Henkilöstömäärä: 4 825

Päätoimipaikat Suomessa: Espoo, Naantali ja Porvoo

Neste Oil Oyj on korkealaatuisiin puhtaamman liikenteen polttoaineisiin keskittyvä jalostus- ja markkinointiyhtiö, jolla on toimintaa 15 maassa. Yhtiö valmistaa kaikkia tärkeimpiä öljytuotteita ja tavoittelee kasvua erityisesti huippulaatuisissa uusiutuviissa polttoaineissa ja korkealuokkaisissa perusöljyissä. Neste Oilin perinteiset öljynjalostamot sijaitsevat Porvoossa ja Naantalissa, ja niiden raakaöljyn tislauksen kapasiteetti on yhteensä noin 265 000 barreliä päivässä, tuotanto noin 15 miljoonaa tonnia vuodessa. Lisäksi yhtiöllä on kaksi uusiutuvan dieselin jalostamo, jotka sijaitsevat Singaporessa ja Rotterdamissa Hollannissa. Myös Porvoon jalostamolla valmistetaan uusiutuvaa dieseliä. Uusiutuvan dieselin tuotantokapasiteetti on yhteensä noin 2 miljoonaa tonnia vuodessa.

Neste Oilin tavoitteena on olla halutuin kumppani puhtaamman liikenteen polttoaineratkaisuissa. Neste Oilin kaksi liiketoiminta-aluetta, Öljy- ja uusiutuvat tuotteet sekä Öljyn vähittäismyynti, tukevat strategian toteuttamista yhdessä tehokkaan tuotannon ja logistiikan kanssa.

Neste Oil on investoinut voimakkaasti viime vuosina. Neste Oil on tehnyt strategian mukaisia kasvuinvestointeja erityisesti uusiutuvaan polttoaineeseen. Suurimmat tiedossa olevat investoinnit on tehty ja vuodet 2010 ja 2009 olivat investointien osalta huippuvuotia.

Uusiutuvan dieselin Porvoon tuotantolinjat (kapasiteetti nykyään 190 000 tn) valmistuivat vuosina 2007 ja 2009. Uusiutuvaa dieseliä valmistava Singaporen laitos (800 000 tn) käynnistyi vuoden 2010 lopussa. Samankokoinen Rotterdamin laitos käynnistyi syyskuussa 2011. Bahrainin perusöljytehdas käynnistyi lokakuussa 2011.

Biopolttoainelainsäädäntö kehittyi vuonna 2011 hitaasti niin EU:n jäsenvaltioissa kuin Yhdysvalloissakin. Euroopan unionin uusiutuvan energian direktiivi velvoittaa lisäämään uusiutuvan energian osuuden vähintään 10 prosenttiin liikenteen energiankäytössä vuoteen 2020 mennessä. Direktiivi hyväksyttiin kesäkuussa 2009, ja sen kansallinen toimeenpano on käynnissä. Euroopan komissio jatkoi työtään maankäytön muutosten epäsuorien vaikutusten huomioimiseksi. Lisäksi EU:n eri jäsenmaat ovat jatkaneet kyseisen direktiivin täytäntöönpanoa kehittämällä direktiiviin liittyvää kansallista vastuullisuuslainsäädäntöä. Neste Oil on jatkanut EU:n uusiutuvan energian direktiivin mukaisen uusiutuvan energian vastuullisuuden todentamisjärjestelmän (ns. "voluntary scheme") kehittämistä vuonna 2011. Yhdysvalloissa on käytössä Renewable Fuels Standard, jonka lainsäädäntö on voimassa. Standardin uusien raaka-aine- ja valmistusketjujen hyväksyntä etenee vaiheittain. Ympäristövirasto EPA tiedotti joulukuussa, että palmuöljystä valmistettu uusiutuva diesel ei täytä RFS-ohjelman mukaista 20 prosentin minimivelvoitetta kasvihuonepäästöjen vähenemisestä. Neste Oil todennäköisesti tekee uuden anomuksen palmuöljyn hyväk-

symisestä. Vastuullisuuskysymykset, kuten yhtiön palmuöljyn käyttöön liittyvä maineriski sekä biopolttoaineiden lainsäädännön toimeenpanon hitaus, vaikuttavat yhtiön kasvuliiketoimintaan eli uusiutuviin polttoaineisiin. Uusiutuvien polttoaineiden raaka-ainevalikoiman laajentaminen on yksi Neste Oilin tärkeimmistä tavoitteista.

Vuoden 2011 investoinnit aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin sekä osakkeisiin olivat 364 miljoonaa euroa. Edellisellä tilikaudella vastaavat investoinnit olivat 943 miljoonaa euroa.

Talouden kehitys sanelee polttonesteiden kysynnän. Maailman talouden kehittymiseen liittyy edelleen epävarmuutta. Tämä näkyy polttoaineiden, erityisesti dieselin, kysynnässä. Neste Oilin tärkeimmät tulokseen vaikuttavat tekijät ovat kansainväliset jalostusmarginaalit, Pohjanmeren Brent-raakaöljyn ja venäläisen raskaamman raakaöljyn (REB) välinen hintaero, dollarin ja euron välinen valuuttakurssi sekä kasviöljyjen väliset hintaerot. Uusiutuvien polttoaineiden liiketoiminnan käynnistäminen jatkuu vuonna 2012 ja merkittävää on sekä myyntimäärien että kapasiteetin käyttöasteen kehittyminen.

Neste Oilin vuoden 2011 vertailukelpoinen liikevoitto oli 156 (240) miljoonaa euroa. Viime vuoden liikevoitto sisältää 48 miljoonan euron vakuutuskorvauksen ja huoltoseisokin 65 miljoonan euron kustannukset. Tulosheikennys tuli erityisesti viimeisellä neljänneksellä, jolloin yhtiön vertailukelpoinen liikevoitto oli 14 miljoonaa euroa verrattuna vuotta aiempaan 90 miljoonan euron vertailukelpoiseen liikevoittoon.

Öljytuotteiden tulos parani 41 miljoonalla eurolla vuonna 2011. Vähittäismyynnin tulos säilyi koko lailla ennallaan. Uusiutuvien tulos heikkeni 98 miljoonalla eurolla ollen -163 (-65) miljoonaa euroa. Tulosta heikensivät korkeammat tuotantokustannukset ja Rotterdamin laitoksen käynnistämiseen liittyvät kustannukset. Lisääntynyt myynti ei pystynyt kompensoimaan kustannuksia. Uusiutuvien liiketoiminta oli vielä käynnistysvaiheessa vuonna 2011.

Liiketoiminnan rahavirta oli 197 (1 105) miljoonaa euroa ja rahavirta investointien jälkeen oli -168 (191) miljoonaa euroa. Rahavirran heikentyminen johtui erityisesti käyttöpääoman muutoksesta.

Neste Oilin kokonaisjalostusmarginaali oli 8,48 (8,14) USD/bbl. Viitejalostusmarginaali oli 4,37 (4,37). Neste Oilin spreadi viitejalostusmarginaaliin nähden oli noin 4 USD/bbl. Dieselmarginaalit olivat keskimäärin noin 30 prosenttia korkeammat edellisvuoteen verrattuna.

Neste Oilin nettovelkaantumisaste laski vuoden aikana 10 prosenttiyksikköä. Yhtiön tavoite velan osuudeksi kokonaispääomasta on 25–50 prosenttia. Luku oli 45,7 (42,6) prosenttia.

TUNNUSLUKUJA

		2011	2010
Liikevaihto	M€	15 420	11 892
Liikevoitto	M€	273	323
Liikevoitto %	%	1,8	2,7
Taseen loppusumma	M€	7 272	6 664
Markkina-arvo kauden lopussa	M€	2 003	3 064
Omavaraisuusaste	%	33,9	36,4
Nettovelkaantumisaste	%	84,3	74,2
Oman pääoman tuotto	%	6,5	9,9
Sijoitetun pääoman tuotto	%	6,3	7,7
Henkilöstö yhteensä		4 825	4 874
Henkilöstö Suomessa		3 418	3 431
Osinkosumma	M€	89,6	89,6
Valtion saama osinko	M€	45,0	45,0

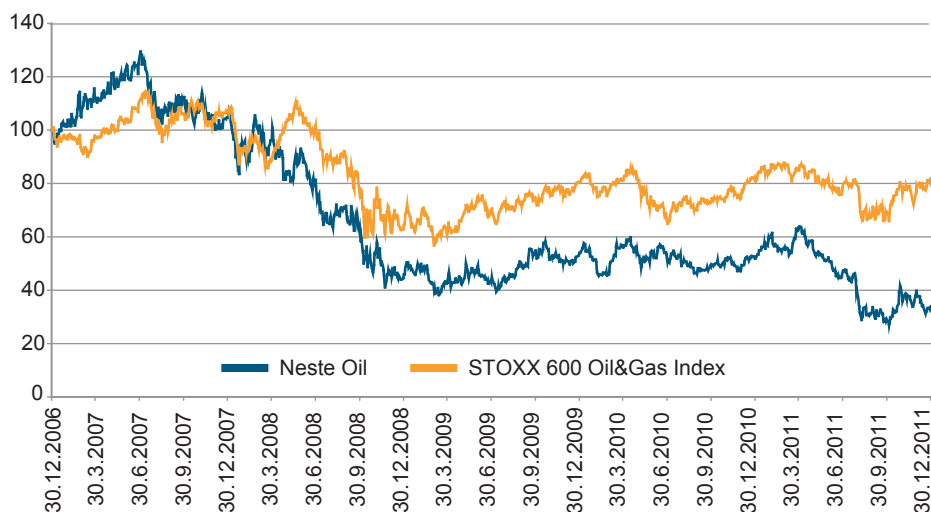
KILPAILIJOITA

Yhtiö	Maa	Liikevaihto, M€
OMV	Itävalta	34 053
MOL	Unkari	19 176
Saras	Italia	10 961
Hellenic Petroleum	Kreikka	9 308
Motor Oil Hellas	Kreikka	8 739
ERG	Italia	6 770

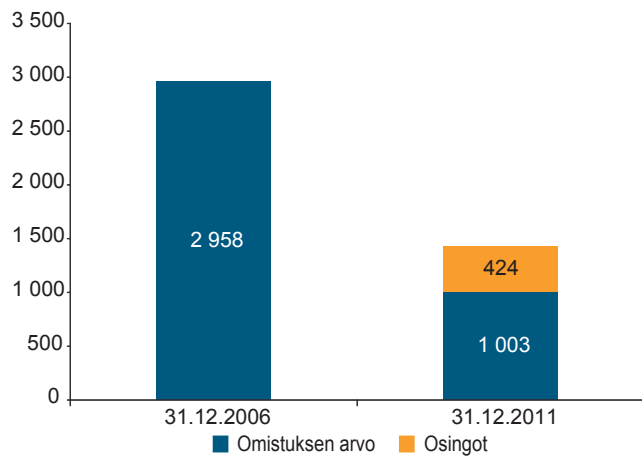
ILMOITETUT INVESTOINNIT

Neste Oilin vuoden 2012 investointien arvioidaan olevan noin 350 (364) miljoonaa euroa

OSAKEKURSSI

VALTION TUOTTO, M€

Valtion tuotto 31.12.2006–31.12.2011 oli -13,6 % p.a. (CAGR, Compound annual growth)

6.2 Listaamattomat markkinaehtoisesti toimivat yhtiöt, liikevaihto yli 25 M€

ALTIA OYJ

alkoholin tuotanto ja kauppa

Valtion omistusosuus: 100 %

Hallituksen puheenjohtaja: Matti Tikkakoski

Toimitusjohtaja: Antti Pankakoski

Henkilöstömäärä: 1 146

Päätoimipaikat Suomessa: Helsinki, Koskenkorva, Rajamäki

Altia Oyj on Pohjoismaiden ja Baltian johtava alkoholijuomayhtiö, jonka tuotevalikoima koostuu viineistä ja väkeivistä. Altia valmistaa, markkinoi, vie ja tuo maahan omia sekä päämiesten tuotteita.

Epävarma taloustilanne näkyi alkoholijuomien myynnin kehityksessä. Alkoholiverotuksen suurista eroista johtuen rajakauppa oli vilkasta koko toiminta-alueella. Kuluttajien kasvava kiinnostus viinin ja ruoan yhdistämiseen sekä viinin juonnin yleistyminen arkipäivinä vaikutti viinin myynnin kehitykseen Pohjoismaissa.

Alkoholijuomien kokonaismyynti Suomessa laski 1,1 (-3,2) prosenttia vuonna 2011. Väkevien juomien laskeva trendi hidastui ja oli -3,4 (-5,4) prosenttia. Viinien myynti kehittyi viime vuonna 1,2 (-0,2) prosenttia. Ruotsissa kokonaismyynti kasvoi 0,9 (1,2) prosenttia ja Norjassa 0,6 (1,6) prosenttia. Kaikissa kolmessa maassa väkevien myynti väheni. Myös Tanskassa väkevien myynti oli lievässä laskussa. Virossa väkevien myynti kasvoi.

Altian liikevaihto oli 524,8 miljoonaa euroa, joka oli 7,6 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin (487,9). Suomessa liikevaihto nousi 5,0 prosenttia ja ulkomailla 9,6 prosenttia. Altia osti tuotesalkun Pernod Ricardilta keväällä 2010. Tilikausien vertailtavuuteen vaikuttaa se, että ostetut liiketoiminnot sisältyvät Altian lukuihin touko-joulukuun 2010 ajalta.

Yhtiön liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä oli 35,3 (32,4) miljoonaa euroa ja liikevoittoprosentti ilman kertaluonteisia eriä oli 6,7 (6,6) prosenttia. Liiketoiminnan kertaluonteiset tuotot olivat 8,0 miljoonaa euroa. Nämä olivat Maximus-vodkan tuotemerkin myynnistä saatu voitto 4,9 miljoonaa euroa, Vesi Oy:n osakkeista saatu voitto 2,5 miljoonaa euroa sekä myydyn maa-alueen voitto 0,6 miljoonaa euroa. Vertailuvuoden voittoon sisältyy tytäryhtiön likvidoinnista realisoitunut voitto 0,2 miljoonaa euroa.

Nettorahoituskulut olivat 4,9 (3,1) miljoonaa euroa. Vertailuvuoden rahoituskuluja pienensivät kertaluonteiset valuuttakurssivoitot.

Yhtiön nettovelkaantumisaste laski 26,2 prosenttiyksiköllä ja se oli 49,6 (75,8) prosenttia. Vertailuvuoden nettovelkaantumisastetta nosti tehty liiketoimintakauppa.

Tilikauden jälkeen tammikuussa 2012 Altia allekirjoitti sopimuksen, jonka mukaan The Xante Company AB:n omistaman tuotemerkin omistus siirtyi Altialle helmikuun alussa 2012.

TUNNUSLUKUJA

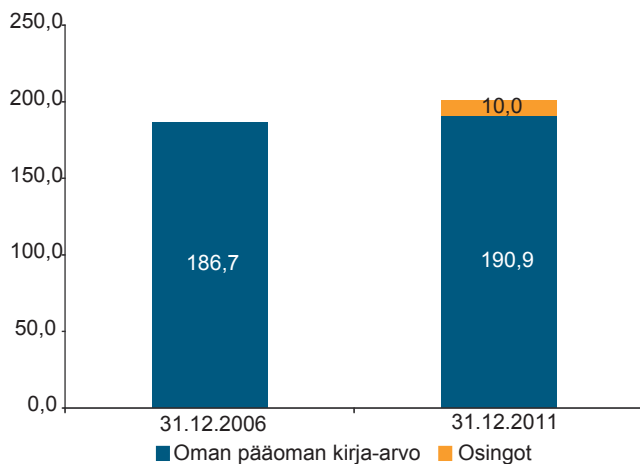
		2011	2010
Liikevaihto	M€	524,8	487,9
Liikevoitto	M€	34,4	32,6
Liikevoitto %	%	6,6	6,7
Taseen loppusumma	M€	586,8	581,1
Omavaraisuusaste	%	32,5	29,6
Nettovelkaantumisaste	%	49,6	75,8
Oman pääoman tuotto	%	11,8	16,7
Sijoitetun pääoman tuotto	%	10,2	11,0
Henkilöstö yhteensä		1 146	1 151
Henkilöstö Suomessa		542	551
Osinkosumma	M€	7,2	0
Valtion saama osinko	M€	7,2	0

KILPAILIJOITA

Yhtiö	Maa	Liikevaihto, M€*
Arcus	Norja	231

*30.12.2011 valuuttakurssilla (EUR/NOK) 7,7423

VALTION TUOTTO, M€

Valtion tuotto 31.12.2006–31.12.2011 oli 1,5 % p.a. (CAGR, Compound annual growth)

ARCTIA SHIPPING OY   **erikoisvarustamo**

Valtion omistusosuus: 100 %

Hallituksen puheenjohtaja: Matti Virtaala

Toimitusjohtaja: Tero Vauraste

Henkilöstömäärä: 359

Päätoimipaikat Suomessa: Espoo

Arctia Shipping Oy on erikoisvarustamo, joka tarjoaa jäänmurtopalveluja, monitoimimurtajien merirakennus- ja ice management -palveluja sekä öljyntorjunta- ja saaristoliikennepalveluja.

Tilikaudella 2011 konsernin liikevaihto kasvoi 1,2 % johtuen ankarasta jäätalvesta ja operointipäivien kasvusta. Offshore-palveluiden markkinatilanne jatkui vaikeana ja offshoren liikevaihto sekä kannattavuus laskivat. Offshore-markkinalla on ylikapasiteettia, joka on pitänyt hintatason alhaalla. Offshoren liikevaihtoa ja kannattavuutta laski myös käyttöasteen väheneminen sekä kasvaneet huoltokustannukset. Koko konsernin tulos painui 4,7 (-5,8) miljoonaa euroa tappiolle.

Yhtiöllä on monivuotiset sopimukset jäänmurrosta Liikenneviraston kanssa, sekä perinteisten jäänmurtajien että monitoimimurtajien Fennican ja Nordican osalta. Lisäksi jäänmurtaja Kontio on konvertoitu öljyntorjuntakykyiseksi ja yhtiöllä on öljyntorjuntavalmiudesta sopimus Euroopan meriturvallisuusviraston EMSAn kanssa. Yhtiö solmi marraskuussa 2011 merkittävän kolmevuotisen sopimuksen Shell Offshoren kanssa monitoimimurtaja Fennican ja Nordican rahtaamisesta öljyn- ja kaasuntuotannon tukitehtäviin Alaskan pohjoisrannikolle. Sopimukset tuovat yhtiölle taloudellista liikkumavaraa ja arvio yhtiön lähivuosien tuloksentekevyydestä on positiivinen. Yhtiö varautuu lähivuosina kalustonsa uusimiseen.

Fennicaan ja Nordicaan tehdyt ympäristöinvestoinnit uusien katalyysaattorien muodossa vähentävät alusten päästöt minimiin ja luovat siten yhtiölle liiketoimintamahdollisuuksia uusille liiketoiminta-alueille. Arktisella alueella on merkittävät hyödyntämättömät luonnonvarat, joskin alueen ekologinen haavoittuvuus luo erityisiä haasteita alueella toimimiselle.

Arctia Shipping on selvittänyt Suomen Lauttaliikenne Oy:n kanssa Arctia Saaristovarustamon siirtämistä Suomen Lauttaliikenteelle.

TUNNUSLUKUJA

		2011	2010
Liikevaihto	M€	59,5	58,8
Liikevoitto	M€	-1,7	-2,9
Liikevoitto %	%	-2,9	-5,0
Taseen loppusumma	M€	167,0	179,4
Omavaraisuusaste	%	40,8	40,6
Nettovelkaantumisaste	%	107,9	105,2
Oman pääoman tuotto	%	-6,6	-7,5
Sijoitetun pääoman tuotto	%	-1,0	-1,6
Henkilöstö yhteensä		359	396
Henkilöstö Suomessa		359	396
Osinkosumma	M€	-	-
Valtion saama osinko	M€	-	-

KILPAILIJOITA

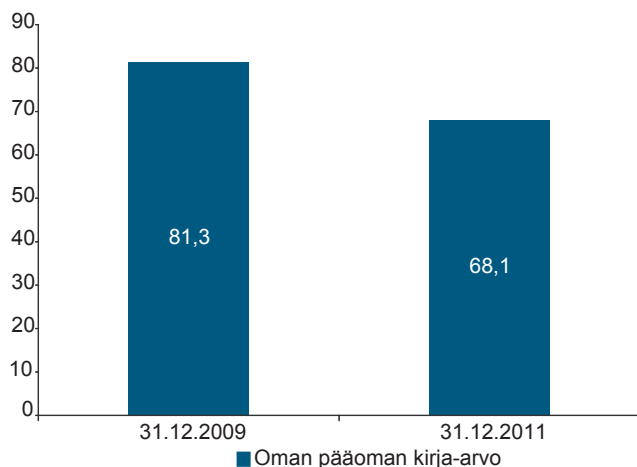
Yhtiö	Maa	Liikevaihto, M€
Viking Supply Ships	Ruotsi	568 (MSEK)
GC Rieber Shipping	Norja	626 (MNOK)
Svenska Sjöfartsverket	Ruotsi	1 844 (MSEK)*

* 2010

ILMOITETUT INVESTOINNIT

Vuoden 2011 bruttoinvestoinnit olivat 6,2 (14,0) miljoonaa euroa, joista merkittävimmän osan muodostivat Otson, Voiman ja Botnican telakoinnit.

VALTION TUOTTO, M€

Valtion tuotto 31.12.2009–31.12.2011 oli -8,5 % p.a. (CAGR, Compound annual growth)

Valtion omistusosuus: 9 %

Hallituksen puheenjohtaja: Jukka Rantala

Toimitusjohtaja: Matti Ylilampi

Henkilöstömäärä: 41

Päätoimipaikat Suomessa: Helsinki

Arek Oy on eläkevakuutuslalla toimiva osakeyhtiö, joka rakennuttaa ja ylläpitää työeläkevakuuttamisessa tarvittavia tietojärjestelmiä ja tuottaa asiakkailleen työeläkealan yhteisessä käytössä olevien tietojärjestelmien kautta järjestelmäpalveluita. Yhtiön toimintatapa pohjautuu tietojärjestelmäprojektien hankintaan ja koordinointiin sekä menetelmistolähtöiseen järjestelmäkehitykseen. Yhtiön omistajina ovat yksityisen ja julkisen sektorin eläkevakuuttajat sekä Eläketurvakeskus.

Arekin perustehtävä oli alun perin vuoden 2007 alusta voimaan tulleen lainsäädännön edellyttämän uuden eläkkeiden ansaintajärjestelmän rakentaminen. Ansaintajärjestelmän valmistuttua Arek on alkanut tuottaa myös muita eläkevakuuttajien tarvitsemia palveluja ja pyrkii käyttämään infrastruktuuriaan kustannustehokkaasti toimialan yhteisten tietojärjestelmäpalveluiden tuottajana ja kehittäjänä. Vuoden 2011 aikana Arekin merkittävimmät järjestelmäkehitystyöt liittyivät työsuhteotepalvelujärjestelmään sekä EU-lainsäädännön edellyttämän tietojenvälityksen sähköistämisen kehittämiseen. Käytettävyyden nostamisen ohella kiinnitettiin huomiota kustannustehokkuuden lisäämiseen sekä asiakastyytyväisyyden parantamiseen.

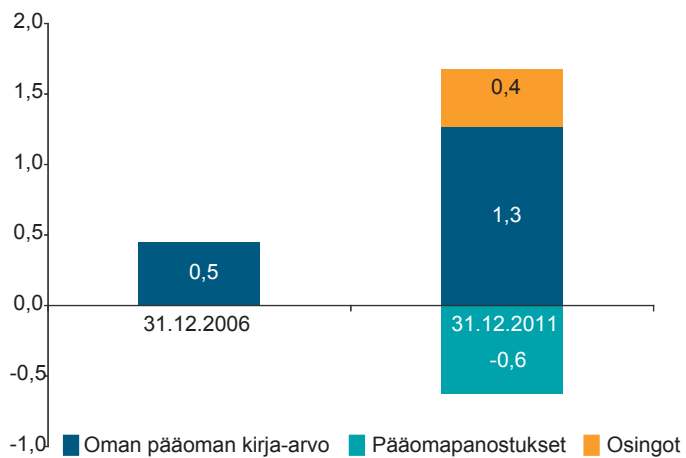
Arekin liikevaihto supistui vuonna 2011 lähes 30 prosenttia edellisvuodesta, jolloin liikevaihto oli poikkeuksellisen korkea ja tulos normaalia selvästi parempi. Vuoden 2011 tulos jäi tappiolle. Tulokseen vaikutti aikaisempiin vuosiin kohdistunut myynnin oikaisu. Yhtiö kilpailutti vuoden aikana teknologia- ja tuotantopalveluiden tukipalvelut, minkä avulla kustannuksia pystyttiin alentamaan. Tappiollisen tuloksen seurauksena yhtiön omavaraisuusaste laski ja nettovelkaantumisaste nousi. Yhtiön maksuvalmius säilyi kuitenkin hyvänä.

Arekin toiminnan keskeiset linjaukset ovat eläkevakuutussektorin kokonaistoimintaprosessin yksinkertaistaminen, peruspalveluiden tuottaminen ja erillisten projektisopimusten mukaisten toimitusten tuottaminen. Yhtiön suurimmat haasteet ovat tarjottujen järjestelmäpalveluiden laadun ja käytettävyyden turvaaminen, investointien rahoitus sekä projektisalkun hallinta.

TUNNUSLUKUJA

		2011	2010
Liikevaihto	M€	48,8	67,9
Liikevoitto	M€	-0,2	16,2
Liikevoitto %	%	-0,3	23,9
Taseen loppusumma	M€	80,5	87,1
Omavaraisuusaste	%	21,0	25,5
Nettovelkaantumisaste	%	121,0	138,9
Oman pääoman tuotto	%	-15,4	77,9
Sijoitetun pääoman tuotto	%	-0,0	23,9
Henkilöstö yhteensä		41	39
Henkilöstö Suomessa		41	39
Osinkosumma	M€	0	2,2
Valtion saama osinko	M€	0	0,2

VALTION TUOTTO, M€

Valtion tuotto 31.12..2006–31.12.2011 oli 18,4 % p.a. (CAGR, Compound annual growth)

Valtion omistusosuus: 100 %

Hallituksen puheenjohtaja: Karri Kaitue

Toimitusjohtaja: Hannu Leinonen

Henkilöstömäärä: 1 813

Päätoimipaikat Suomessa: Jyväskylä, Kouvola, Kuopio, Oulu, Tampere ja Vantaa

Destia Oy on suomalainen infra- ja rakennusalan palveluyritys, joka rakentaa, ylläpitää ja suunnittelee liikenneväylien sekä liikenne- ja teollisuusympäristöjen lisäksi kokonaisia elinympäristöjä. Palvelut ulottuvat kattavasta maanpäällisestä toiminnasta maanalaiseen rakentamiseen. Kansainvälinen toiminta on rajoittunut Pohjois-Norjaan ja -Ruotsiin osana Pohjois-Kalotin alueellista toimintaa. Destialla on viiden alueellisen tulosityksikön lisäksi kolme toiminnallista tulosityksikköä, jotka ovat Rata, Kivi ja Asiantuntijapalvelut.

Vuoden 2011 liikevaihto jäi 7,9 prosenttia edellisvuoden vastaavan ajanjakson liikevaihtoa alhaisemmaksi. Tilauskanta kasvoi ja oli 805,1 (646,5) miljoonaa euroa. Liikevaihdon lasku johtui panostamisesta riskienhallintaan ja kannattavuuden parantamiseen sekä heikosta markkinatilanteesta. Liiketulos laski johtuen pääosin Norjan toimintojen projektiheikennyksistä sekä yksittäisistä rata- ja kalliorakentamisen projekteista. Muutos henkilöstön määrässä verrattuna edelliseen vuoteen johtui toteutetuista henkilöstösopeutuksista ja päällystysliiketoimintakauppaan liittyvästä työntekijöiden siirtymisestä NCC:n palvelukseen.

Suomen infra-alan kilpailijakenttä muodostuu laajoja palvelukokonaisuuksia tarjoavista suurista kansainvälisistä ja valtakunnallisesti toimivista keskisuurista yrityksistä sekä pienistä paikallisesti toimivista yrityksistä. Destian lisäksi keskeisiä suuria toimijoita Suomen markkinoilla ovat Lemminkäinen, Skanska, YIT ja NCC. Lisäksi keskisuuria infra-alan toimijoita ovat muun muassa VR Track ja Kesälahden Maansiirto.

Vuonna 2012 arvioidaan kokonaismarkkinan olevan edellisvuotta parempi. Infra-alan kysynnän elpymisen arvioidaan ajoittuvan vuosille 2012–2013, jolloin suuret PPP- ja allianssihankkeet ovat käynnissä. Destian olemassa oleva vahva tilauskanta sekä aiemmin käynnistetyt kannattavuuden parantamiseen tähtäävät toimenpiteet vaikuttavat vuoden 2012 näkymiin myönteisesti. Myös ydinliiketoimintojen projektien kannattavuus on keskimäärin parantunut. Vuoden 2012 liikevaihdon arvioidaan kasvavan hieman ja tilikauden tuloksen olevan selvästi positiivinen.

Destian merkittävimmät lyhyen aikavälin riskit liittyvät epävarmana jatkuvaan talous- ja markkinatilanteeseen.

Julkinen sektori on leikannut infrainvestointejaan. Talouden epävarmuus on vähentänyt myös yksityissektorin investointihalukkuutta. Kilpailutilanne on kireä erityisesti rakentamisliiketoiminnassa. Myös hoito- ja kunnossapito liiketoiminnassa kilpailutilanne on edelleen kiristymässä. Tulevien vuosien työkannan turvaamiseksi onnistumiset isojen projektien voittamisessa ovat ratkaisevia.

TUNNUSLUKUJA

		2011	2010
Liikevaihto	M€	495,9	538,6
Liikevoitto	M€	-8,1	11,6
Liikevoitto %	%	-1,6	2,2
Taseen loppusumma	M€	262,0	262,3
Omavaraisuusaste	%	25,7	31,5
Nettovelkaantumisaste	%	21,1	69,5
Oman pääoman tuotto	%	-20,6	13,4
Sijoitetun pääoman tuotto	%	-5,4	8,3
Henkilöstö yhteensä		1 813	2 096
Henkilöstö Suomessa		1 769	2 025
Osinkosumma	M€	0	0
Valtion saama osinko	M€	0	0

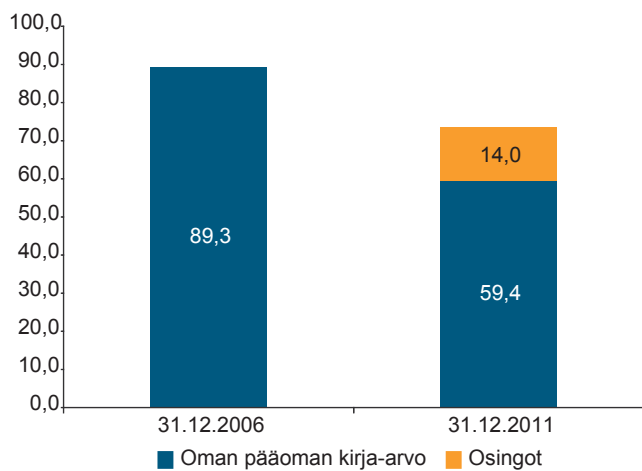
KILPAILIJOITA

Yhtiö	Maa	Liikevaihto, M€
Hochtief	Saksa	23 282
Eiffage	Ranska	13 700
Skanska	Ruotsi	13 423
Colas	Ranska	12 400
Strabag	Itävalta	12 382
Bilfinger Berger	Saksa	8 209
Koninklijke BAM	Alankomaat	7 611
NCC	Ruotsi	5 939
Peab	Ruotsi	4 922
YIT	Suomi	4 382
Veidekke	Norja	2 391
Lemminkäinen	Suomi	2 274
SRV	Suomi	672

ILMOITETUT INVESTOINNIT

Tilikauden bruttoinvestoinnit olivat 5,2 (12,0) miljoonaa euroa ja olivat pääosin kalustoinvestointeja. Destia myi 30.11.2011 päällystysliiketoimintansa NCC:lle. Destia sopi 29.3.2011 Ramirent Finland Oy:n kanssa kalustomyynnistä ja viisivuotisesta kone- ja laitevuokrasopimuksesta.

VALTION TUOTTO, M€

Valtion tuotto 31.12.2006–31.12.2011 oli -3,8 % p.a. (CAGR, Compound annual growth)

Valtion omistusosuus: 100,0 %

Hallituksen puheenjohtaja: Lauri Ratia

Toimitusjohtaja: Timo Lepistö

Päätoimipaikat Suomessa: Helsinki

Edita Oyj on valtion kokonaan omistama, pohjoismaiden johtava viestinnän palveluja tarjoava konserni. Yhtiö auttaa ratkaisullaan asiakkaitaan hallitsemaan paremmin viestintäänsä ja lisäämään viestinnän tehokkuutta. Editan palveluksessa työskentelee noin 1000 viestinnän ammattilaista Suomessa, Ruotsissa, Ukrainassa ja Intiassa. Kotimarkkinoillaan Suomessa ja Ruotsissa Edita tarjoaa sekä viestinnän suunnittelu- ja tuotantopalveluja että graafisen tuotannon ja logistiikan ratkaisuja. Suomessa Editalla on suurin tietokustantamiseen keskittynyt kirjojen ja verkkopalvelujen kustantaja. Editalla on osakkuusyhtiö myös Intiassa.

Edita-konsernin liikevaihto laski tilikaudella 2011 noin 4,5 miljoonaa euroa ja oli 105,8 (110,3) miljoonaa euroa. Suomen liikevaihto aleni runsaalla 6 miljoonalla eurolla ja päättyi 50,9 (57,3) miljoonaan euroon. Ruotsin liikevaihto kasvoi 2 miljoonalla eurolla ollen 55,0 (53,0) miljoonaa euroa. Suomen yhtiöiden liikevaihto oli 48 (52) prosenttia ja Ruotsin yhtiöiden 52 (48) prosenttia konsernin liikevaihdosta.

Liikevaihdon lasku johtui pääasiassa Print & Distributionin myynnin laskusta (-4,8 miljoonaa euroa). Myös muiden liiketoiminta-alueiden myynti heikkeni. Publishingin myynti heikkeni Print & Distributionin jälkeen eniten (-0,6 miljoonaa euroa).

Huolimatta Publishingin myynnin heikentymisestä, sen liikevoitto 3,0 (3,6) miljoonaa euroa tuotti valtaosan konsernin 2,2 miljoonan euron liikevoitosta. Print & Distributionin liikevoitto nousi 1,5 (0,3) miljoonaan euroon. Editorial Communications vuoden 2011 tulos oli 0,5 (-0,1) miljoonaa euroa. Vertailuvuoden lukua heikentää 0,6 miljoonan euron sopeuttamistoimenpiteiden kustannukset eli sillä puhdistettu tulos säilyi ennallaan. Marketing Servicesin tulos painui tappiolle ollen -0,4 (0,5) miljoonaa euroa. Viimeksi mainitun ja Print & Distributionin tulokseen vaikuttivat yhteensä 1,6 (2,4) miljoonan euron sopeuttamistoimenpiteet, joilla yhtiö pyrkii vastaamaan digitaalisten viestintäpalveluiden kasvavaan kysyntään. Konsernin liikevoittoa alensi muun toiminnan -2,4 (-1,5) miljoonan euron tappio.

Viestintäpalvelujen kysyntä kasvoi maltillisesti vuonna 2011. Loppuvuonna kasvu hidastui. Perinteisten painotuotteiden kysyntä laski koko vuoden, minkä vuoksi graafisen teollisuuden markkinat pienenivät sekä Suomessa että Ruotsissa vuonna 2011.

Konsernin liiketoiminnan rahavirta parani ollen 8,2 (5,8) miljoonaa euroa. Bruttoinvestoinnit olivat 5,0 (3,3) miljoonaa euroa. Merkittävimmät investoinnit olivat digitaalisen viestintätoimisto Paperjam Oy:n omistaman Gospel Communications Oy:n koko osakekannan osto sekä Hakuninmaan kiinteistön kehittämiseen, energiatehokkuuteen ja meluntorjuntaan tehdyt investoinnit.

TUNNUSLUKUJA

		2011	2010
Liikevaihto	M€	105,8	110,3
Liikevoitto	M€	2,2	2,7
Liikevoitto %	%	2,1	2,5
Taseen loppusumma	M€	85,4	88,6
Omavaraisuusaste	%	42,5	40,5
Nettovelkaantumisaste	%	40,8	51,2
Oman pääoman tuotto	%	4,3	4,6
Sijoitetun pääoman tuotto	%	3,7	4,6
Henkilöstö yhteensä		747	820
Henkilöstö Suomessa		371	447
Osinkosumma	M€	0,0	0,99
Valtion saama osinko	M€	0,0	0,99

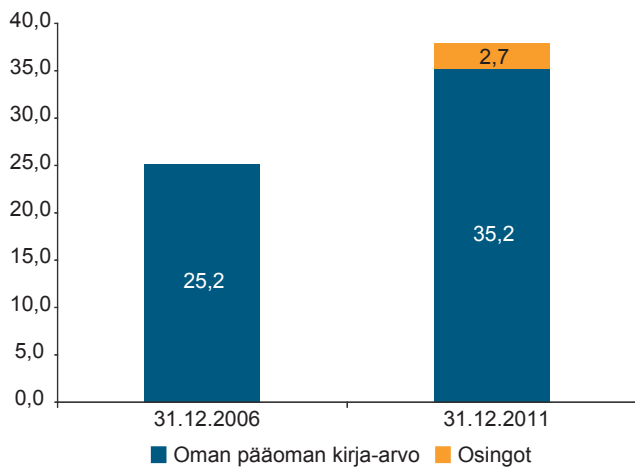
KILPAILIJOITA

Yhtiö	Maa	Liikevaihto, M€
Bonnier	Ruotsi	3 344
Sanoma WSOY Education & Book	Suomi	343
Alma	Suomi	316
Otava	Suomi	260
Elanders	Ruotsi	204
Hansaprint	Suomi	
Talentum	Suomi	84

ILMOITETUT INVESTOINNIT

Bruttoinvestoinnit olivat 5,0 (3,3) miljoonaa euroa. Merkittävimmät investoinnit olivat digitaalisen viestintätoimisto Paperjam Oy:n omistaman Gospel Communications Oy:n koko osakekannan osto sekä Hakuninmaan kiinteistön kehittämiseen, energiatehokkuuteen ja meluntorjuntaan tehdyt investoinnit. Tilikauden jälkeen Edita tiedotti 2.3.2012 ostaneensa Opetusalan koulutuskeskus Educodes Oy:n.

VALTION TUOTTO, M€

Valtion tuotto 31.12.2006–31.12.2011 oli 8,6 % p.a. (CAGR, Compound annual growth)

Valtion omistusosuus: 34,1 %

Hallituksen puheenjohtaja: Maija-Liisa Friman

Toimitusjohtaja: Timo Piekkari

Henkilöstömäärä: 319

Päätoimipaikat Suomessa: Riihimäki

Ekokem Oy on Suomen johtava vaativan ympäristöhuollon kokonaispalvelujen tuottaja, jonka vahvuuksia ovat asiakastuntemus ja henkilökohtainen asiakaspalvelu. Ydinosamista ovat vaarallisten jätteiden käsittely, muiden jätteiden hyödyntäminen, energiantuotanto, pilaantunen maaperän ja pohjaveden puhdistus sekä ympäristörakentaminen palveluineen.

Ekokemin perusliiketoiminnassa (vaarallisten jätteiden vaativa terminen käsittely) ei ole nähtävissä kehitystarpeita, sillä kapasiteetin tarve Suomessa on vähentynyt teollisuuden rakenneuudoksen johdosta. Ekokemin korkean käsittelytason varmistaminen ja alati kiristyvät ympäristönsuojeluvaatimukset edellyttävät kuitenkin jatkuvia ylläpito- ja korvausinvestointeja. Yhtiölle kasvavan liiketoiminta-alueen tarjoaa jätteisiin perustuva energiantuotanto. Yhtiö on vuoden 2010 aikana toteuttanut olemassa olevan polttokapasiteetin tehostamisen Riihimäen laitoksessa. Ekokem on lisäksi vuoden 2011 aikana jatkanut Riihimäen toisen jätevoimalan rakentamista suunnitelman mukaisesti. Toisen jätevoimalan tavoitteellinen käynnistymisaikakohta on vuoden 2012 syksy. Ekokem pääsi vuoden 2011 lopussa lisäksi sopimukseen KWH Mirka Oy:n kanssa 10 MW tehoisen ekovoimalan rakentamisesta Uudenkaarlepyyn Jepualle.

Ekokemin kehitys vuonna 2011 jatkui myönteisenä. Sekä liikevaihto että liikevoitto kasvoivat edellisvuoteen verrattuna. Myös yhtiön vakavaraisuus säilyi hyvällä tasolla. Konsernin suhdanneherkän liikevaihdon osuus on laskenut, mikä vakauttaa Ekokemin lähivuosien kasvua ja kannattavuutta.

TUNNUSLUKUJA

		2011	2010
Liikevaihto	M€	124,5	109,4
Liikevoitto	M€	19,2	15,7
Liikevoitto %	%	15,4	14,4
Taseen loppusumma	M€	175,6	169,5
Omavaraisuusaste	%	71,0	69,1
Nettovelkaantumisaste	%	11,0	6,6
Oman pääoman tuotto	%	12,1	11,1
Sijoitetun pääoman tuotto	%	14,3	12,6
Henkilöstö yhteensä		319	309
Henkilöstö Suomessa		319	309
Osinkosumma	M€	7,7	7,0
Valtion saama osinko	M€	2,6	2,4

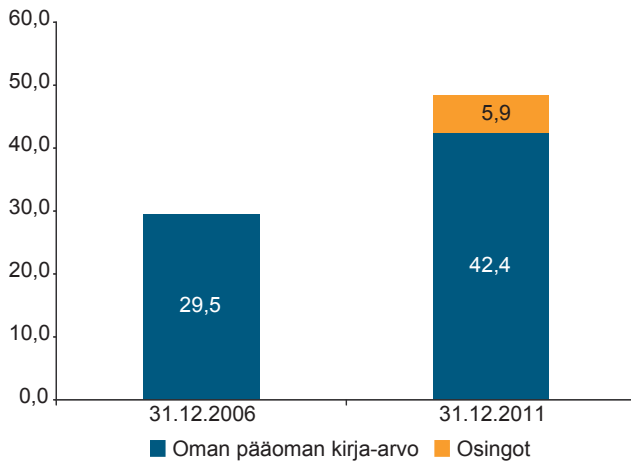
KILPAILIJOITA

Yhtiö	Maa	Liikevaihto, M€
Lassila & Tikanoja	Suomi	652,1
Sita Finland	Suomi	noin 79

ILMOITETUT INVESTOINNIT

Riihimäen 2. jätevoimala (36 MW), Jepuan ekovoimala (10 MW)

VALTION TUOTTO, M€

Valtion tuotto 31.12.2006–31.12.2011 oli 10,40 % p.a. (CAGR, Compound annual growth)

Valtion omistusosuus: 53,14 %
Hallituksen puheenjohtaja: Helena Walden
Toimitusjohtaja: Jukka Ruusunen
Henkilöstömäärä: 266
Päätoimipaikat Suomessa: Helsinki

Fingridin Oyj:n liiketoimintana on sähkön kantaverkkosiirto, tasesähkön kauppa sekä varavoiman myynti. Yhtiö toimii normaalin liiketoimintansa lisäksi Suomen sähköjärjestelmän järjestelmävastaavana. Lisäksi yhtiölle on asetettu velvoite kehittää sähkömarkkinoiden toimintaa Suomessa ja kansainvälisesti.

Fingrid on niin sanottu luonnollinen monopoli, jonka taloudelliset näkymät ovat vakaat, eikä toimintaan liity merkittäviä taloudellisia riskejä. Kantaverkon käyttövarmuus on säilynyt edelleen hyvällä tasolla vuonna 2011. Yhtiön vuoden 2011 laaja investointiohjelma (240 miljoonaa euroa) on kuitenkin aiheuttanut kantaverkossa ajoittain vaikeita keskeytystilanteita.

Vuonna 2011 kantaverkkotulot laskivat lievästi siirtovolyymin 64,2 TWh (68,1 TWh) alentumisen takia, vaikka siirtotariffia korotettiin vuoden alussa 4,5 prosenttia. Liikevaihtoa alensi erityisesti tasesähkön myynnin lasku noin 14 miljoonalla eurolla, joka johtui edellisvuotta alhaisemmasta sähkön markkinahinnasta. Vuoden 2012 siirtotariffeja on korotettu 30 prosentilla ja myös tulevana vuosina tariffeja tullaan korottamaan niin, että regulaation sallima tuottotaso vähitellen saavutetaan. Tämä mahdollistaa tulevaisuudessa myös korkeamman osinkotason, mikä parantaa asteittain valtion sijoituksen tuottoa.

EU:n uusi sähkön sisämarkkinadirektiivi tuli voimaan 3.9.2009. Direktiivi edellytti sähkön tuotannon ja siirtoverkon omistuksen eriyttämistä toisistaan 3.3.2012 mennessä. Fortum ja Pohjolan Voima myivät 19.4.2011 solmitulla kaupalla omistamansa Fingridin osakkeet Suomen valtiolle ja Keskinäiselle eläkevakuutusyhtiö Ilmariselle. Kaupan jälkeen valtion omistus Fingridistä on 53,14 prosenttia ja osuus äänivallasta on 70,86 prosenttia. Fingridin omistajaohjaus on 1.3.2012 siirretty valtioneuvoston kanslialta valtiovarainministeriölle.

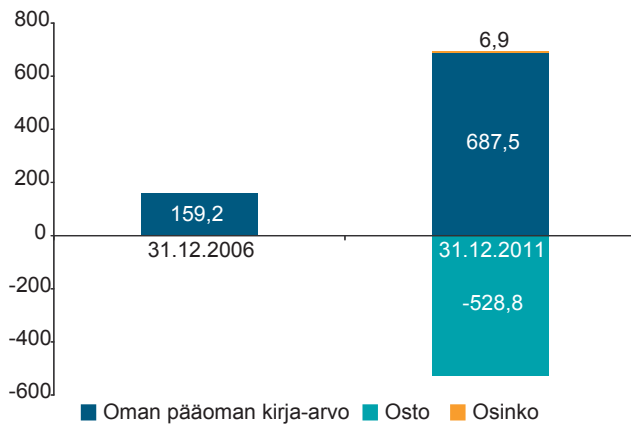
TUNNUSLUKUJA

		2011	2010
Liikevaihto	M€	438,5	456,3
Liikevoitto	M€	56,6	74,4
Liikevoitto %	%	12,9	16,3
Taseen loppusumma	M€	1 972,3	1 814,9
Omavaraisuusaste	%	25,7	28,6
Nettovelkaantumisaste	%	201	166
Oman pääoman tuotto	%	6,5	8,7
Sijoitetun pääoman tuotto	%	3,6	5,1
Henkilöstö yhteensä		266	260
Henkilöstö Suomessa		266	260
Osinkosumma	M€	10,8	6,7
Valtion saama osinko	M€	5,95	3,56

ILMOITETUT INVESTOINNIT:

Yhtiö toteuttaa vuoteen 2020 mennessä noin 1,7 miljardin euron suuruisen investointiohjelman. Investoinnit mahdollistavat kahden uuden ydinvoimayksikön ja 2500 MW :n suuruisen, eri osissa maata sijaitsevan tuulivoimakapasiteetin kytkennän kantaverkkoon vuoteen 2020 mennessä.

VALTION TUOTTO, M€

Valtion tuotto 31.12.2006–31.12.2011 oli 0,67 % p.a. (CAGR, Compound annual growth)

Valtion omistusosuus: 6,1 %

Hallituksen puheenjohtaja: Risto Parjanne

Toimitusjohtaja: Ari Kolehmainen

Henkilöstömäärä: 744

Päätoimipaikat Suomessa: Helsinki

FCG Finnish Consulting Group Oy on monialainen konsulttiyritys. Konsernin palvelut keskittyvät infra-, ympäristö- ja yhdyskuntasuunnitteluun, koulutukseen ja osaamisen kehittämiseen sekä kansainväliseen kehityskonsultointiin.

Konsernin liikevaihto vuonna 2011 oli 67,0 (66,6) miljoonaa euroa ja liikevoitto 0,8 (-2,7) miljoonaa euroa. Konsernin taserakenne säilyi vahvana ja omavaraisuusaste oli vertailuvuoden tasolla 64,5 (64,5) prosenttia.

Vuonna 2011 FCG:ssä keskityttiin koko konsernin kannattavan liiketoiminnan varmistamiseen ja erityisesti kotimaan asiakassuhteiden vahvistamiseen. Kotimaan liiketoimintaryhmistä erityisen kannattavia olivat ICT-liiketoiminta ja Koulutus ja konsultointi. Suunnittelu ja tekniikka -liiketoiminnan markkinatilanne jatkui haastavana, mutta tulosparannus edelliseen vuoteen nähden oli merkittävä.

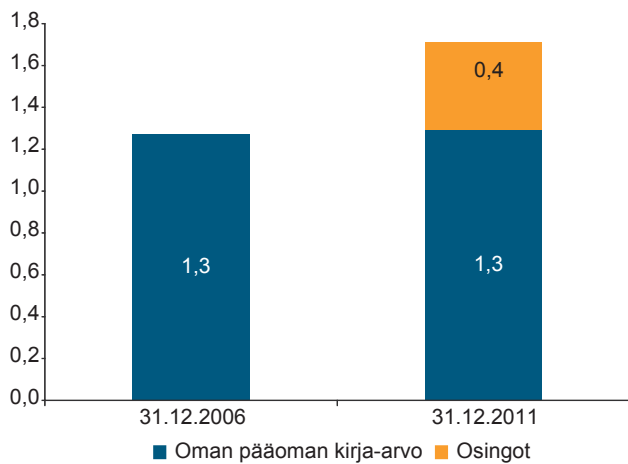
Yhtiö arvioi konsernin liikevaihdon kasvavan vuonna 2012 vuodesta 2011 ja koko konsernin vuoden 2012 tuloksen olevan positiivinen. Toiminnan kannattavuuden riskinä on vaikeus siirtää työvoimavaltaisen organisaation henkilöstökustannuksien korotukset hintoihin. Yhtiö sopeuttaa toimintaa markkinatilanteen oleellisesti heikentyessä. Taantuma vaikuttanee toimintaan vielä vuonna 2012.

Tilikauden jälkeen FCG:n kotimaan toiminnan yhtiöittämissä selivitystyö aloitettiin. Tavoitteena on, että uudet yhtiöt aloittavat toimintansa 1.7.2012.

TUNNUSLUKUJA

		2011	2010
Liikevaihto	M€	67,0	66,6
Liikevoitto	M€	0,8	-2,7
Liikevoitto %	%	0,01	-4,1
Taseen loppusumma	M€	41,2	40,3
Omavaraisuusaste	%	64,5	64,5
Oman pääoman tuotto	%	3,1	-10
Henkilöstö, lkm		744	843
Osinkosumma	M€	0,91	1,2
Valtion saama osinko	M€	0,055	0,071

VALTION TUOTTO, M€

Valtion tuotto 1.1.2007–31.12.2011 oli 2,5 % p.a. (CAGR, Compound annual growth)

Valtion omistusosuus: 24 %

Hallintoneuvoston puheenjohtaja: Jorma Eloranta

Hallituksen puheenjohtaja: Antero Jännes

Toimitusjohtaja: Antero Jännes

Henkilöstömäärä: 245

Päätoimipaikat Suomessa: Espoo, Valkeala

Gasum Oy:n liiketoimintana on maakaasun maahantuonti, siirto ja myynti. Asiakkaita ovat teollisuus, energialaitokset ja pienkiinteistöt. Gasumin liiketoiminta on tähän asti ollut suhteellisen vakaata. Vuonna 2011 maakaasun myynti kuitenkin supistui yli 5 TWh edellisvuoteen verrattuna ja oli 39,1 TWh (44,6 TWh). Gasumin liikevaihto kuitenkin kasvoi hieman maakaasun kohonneen myyntihinnan ja polttoaineveron johdosta. Liikevoitto sen sijaan laski ja päättyi 92,1 (98,4) miljoonaan euroon.

Maakaasun kulutukseen tulevana vuosina vaikuttaa erityisesti polttoaineiden verotus. Polttoaineverotuksen vuoden 2011 alusta voimaan tulleen muutoksen mukaan maakaasulle on annettu siirtymäaika, jonka aikana vuoteen 2015 mennessä maakaasulle tulee asteittain sen päästöjä vastaava vero täysimääräisenä. Polttoaineveron kiristyminen voi johtaa maakaasun kysynnän laskuun. Maakaasun kysyntään vaikuttaa lisäksi kilpailevien polttoaineiden kuten kivihiilen ja biopolttoaineiden hintakehitys.

Vallitsevassa tilanteessa korostuu muiden maakaasun käyttötapojen kuten LNG:n ja liikennepolttoaineiden merkitys sekä pitemmällä tähtäyksellä erityisesti biokaasun tuotanto ja siirto. Gasumin Porvooseen rakentama maakaasun nesteytyslaitos ja nesteytetyn maakaasun varasto otettiin käyttöön kesällä 2010 ja laitoksen kapasiteetti saatiin täyteen käyttöön maaliskuussa 2011.

Biokaasun osalta Gasumin strategiana on tulla Suomen merkittävimäksi biokaasujen toimittajaksi. Tätä tavoitetta palvelee Metsä-Botnian, Helsingin Energian ja Gasumin välillä solmittu ai-esopimus synteettisen biokaasun kansallisesti merkittävän tuotannon kehittämiseksi Suomeen. Mahdollisesta kaasutuslaitoksesta pyritään tekemään päätös vuoteen 2013 mennessä.

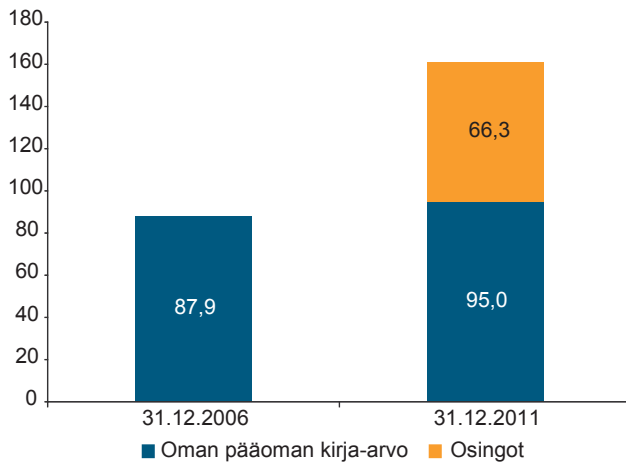
TUNNUSLUKUJA

		2011	2010
Liikevaihto	M€	1 258,1	1 240,7
Liikevoitto	M€	92,1	98,4
Liikevoitto %	%	7,3	7,9
Taseen loppusumma	M€	843,5	827,1
Omavaraisuusaste	%	46,9	48,5
Nettovelkaantumisaste	%	36,1	32,5
Oman pääoman tuotto	%	17,4	17,2
Sijoitetun pääoman tuotto	%	16,5	16,9
Henkilöstö yhteensä		245	220
Henkilöstö Suomessa		245	220
Osinkosumma	M€	-	74,2
Valtion saama osinko (VNK:n osuus)	M€	-	17,8(9,2)

ILMOITETUT INVESTOINNIT

Aiesopimus Kouvolan biokaasulaitoksesta yhdessä KSS Energian kanssa.

VALTION TUOTTO, M€

Valtion tuotto 31.12.2006–31.12.2011 oli 12,9 % p.a. (CAGR, Compound annual growth)

Valtion omistus: 100 %

Hallintoneuvoston puheenjohtaja: Mauri Pekkarinen

Hallituksen puheenjohtaja: Arto Hiltunen

Toimitusjohtaja: Jukka Alho

Henkilöstömäärä: 28 493

Päätoimipaikat Suomessa: Helsinki, Jyväskylä, Kuopio, Lahti, Lappeenranta, Oulu, Seinäjoki, Tampere, Turku, Vantaa

Itella Oyj on kansainvälinen palveluyritys, joka on erikoistunut asiakkaiden tieto- ja tuotevirtojen hallintaan. Suomessa perustehtävänä on tarjota päivittäiset postipalvelut kaikkialla Suomessa. Postilakiin perustuvan yleispalveluvelvoitteen osuus Itella Viestinvälityksen liikevaihdosta oli 10,9 prosenttia vuonna 2011. Itellalla on toimintaa Pohjois- ja Keski-Euroopassa sekä Venäjällä. Liikevaihdosta 96 prosenttia tulee yrityksiltä ja yhteisöiltä. Kansainvälisen liikevaihdon osuus oli 33 (32) prosenttia vuonna 2011. Itellan tavoitteena on kasvaa kannattavasti Euroopassa ja Venäjällä. Itellan visiona on olla eurooppalainen kärkiyritys postipalveluissa, logistiikassa ja taloushallintoprosessien palveluissa. Itellan markkina-asema on vahvin Suomessa. Itella on varastointipalveluissa Venäjän markkinajohtaja.

Itellan liikevaihto kasvoi 3,2 (1,2) prosenttia vuonna 2011. Suomessa liikevaihto nousi 1,6 (laski 1,6) prosenttia ja muissa maissa 6,7 (7,7) prosenttia. Liikevaihto kasvoi kaikissa liiketoimintaryhmissä. Itellan liiketappio sisältää säästöohjelmaan liittyviä henkilöstön uudelleenjärjestelykuluja 27,0 (17,3) miljoonaa euroa, Logistiikka ja Viestinvälitys -liiketoiminnoissa tehtyjä liikearvon arvonalennuksia 16,6 miljoonaa euroa ja muita kertaoikaisuja -7,2 miljoonaa euroa. Liiketulos heikkeni kaikissa liiketoimintaryhmissä. Tilikauden tappio oli 30,7 (tilikauden voitto 9,3) miljoonaa euroa. Itellan liiketoiminnan rahavirta ennen investointeja kasvoi ja oli 85,7 (81,9) miljoonaa euroa.

Uusi postilaki tuli voimaan 1.6.2011. Uudessa laissa yleispalvelutuotteet määritellään aiempaa selkeämmin, ja ne muuttuivat arvonlisäverottomiksi. Uusi postilaki edistää kilpailua jakelumarkkinoilla. Suomessa kilpailijoita on odotettavissa yritysten lähettämien postien jakamiseen tiheästi asutuilla alueilla. Tämä tuo haasteita harvaan asuttujen alueiden postitoiminnan rahoittamiseen. Ensimmäinen alueellisen jakelun toimilupa myönnettiin 2.3.2012 lahtelaiselle Esan Kirjapaino Oy:lle.

31.8.2011 Finanssivalvonta myönsi Itella IPS Oy:lle luottolaitoslain mukaisen talletuspankin toimiluvan. Itella Pankki aloitti toimintansa talletuspankkina vuoden 2012 alusta ja ensimmäiset uudet yrityksille suunnatut pankkipalvelut lanseerataan vuoden 2012 aikana.

Menossa on merkittävä postitoiminnan rakennemuutos, joka on tapahtumassa globaalisti useimmissa kehittyneissä maissa samanaikaisesti. Kansainvälisen verkkokaupan merkitys on kasvanut. Jakelu- ja kuljetuspalveluissa on kova kilpailu. Itella kuuluu niihin harvoihin postiyrityksiin, jotka ovat mukana sähköisessä viestinnässä.

Liikevaihdon ennakoitaan pysyvän vuoden 2011 tasolla, mutta kuluttajien sähköisen asioinnin lisääntyminen ja kiristynyt kilpailu voivat heikentää kehitystä. Vuoden 2012 alusta lehtien tilauksille tulleen yhdeksän prosentin arvonlisäveron arvioidaan vaikuttavan negatiivisesti liikevaihtoon ja tulokseen. Myös uuden postilain mahdollistama kilpailu voi vaikuttaa sekä liikevaihtoon että tulokseen.

Tuottavuutta ja tehokkuutta kasvattavien toimenpiteiden odotetaan parantavan kannattavuutta. Itella jatkaa toimenpiteitä pitkän tähtäimen kannattavuuden turvaamiseksi. Investointien ja liike-toiminnan nettorahavirran arvioidaan säilyvän vuoden 2011 tasolla.

TUNNUSLUKUJA

		2011	2010
Liikevaihto	M€	1 900,1	1 841,6
Liikevoitto	M€	-5,9	32,4
Liikevoitto -%	%	-0,3	1,8
Taseen loppusumma	M€	1 465,3	1 412,0
Omavaraisuusaste	%	46,1	50,5
Nettovelkaantumisaste	%	21,5	18,1
Oman pääoman tuotto	%	-4,5	1,3
Sijoitetun pääoman tuotto	%	-0,3	4,4
Henkilöstö yhteensä		28 493	28 916
Henkilöstö Suomessa		21 123	22 326
Osinkosumma	M€	0,0	4,4
Valtion saama osinko	M€	0,0	4,4

KILPAILIJOITA

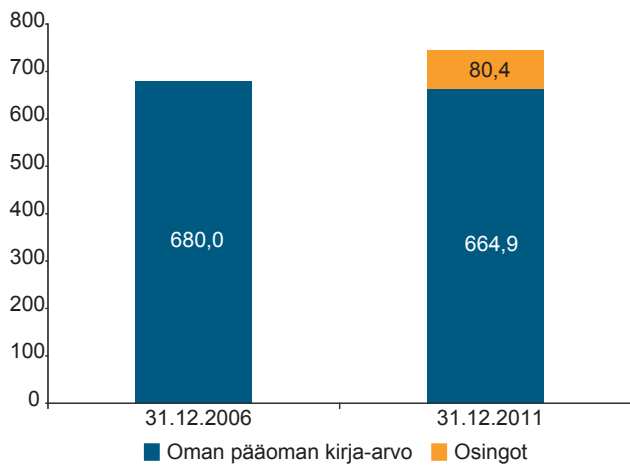
Yhtiö	Maa	Liikevaihto, M€
DPWN	Saksa	52 829
Royal Mail	Iso-Britannia	10 947
TNT Express	Alankomaat	7 246
Post Nord	Ruotsi	4 462
Post NL	Alankomaat	4 297
Posten Norge	Norja	3 011
Österreichische Post	Itävalta	2 349

ILMOITETUT INVESTOINNIT

Bruttoinvestoinnit olivat 102,9 (89,5) miljoonaa euroa. Yritystoihin käytettiin 30,4 (9,0) miljoonaa euroa.

VALTION TUOTTO, M€

Valtion tuotto 31.12.2006–31.12.2011 oli 1,9 % p.a. (CAGR, Compound annual growth)

Valtion omistusosuus: 50,1 %

Hallituksen puheenjohtaja: Matti Ruotsala

Toimitusjohtaja: Aimo Takala

Henkilöstömäärä: 261

Päätoimipaikat Suomessa: Rovaniemi

Kemijoki Oy perustettiin vuonna 1954 Suomen valtion ja silloisten valtionyhtiöiden Imatran Voima Oy:n ja Veitsiluoto Oy:n toimesta.

Kemijoki Oy:n pääliiketoiminta on sähköntuotanto. Yhtiö on tällä hetkellä Suomen suurin vesivoiman ja vesivoimaan liittyvien palveluiden tuottaja. Yhtiö omistaa yhteensä 20 vesivoimalaitosta, joista 16 sijaitsee Kemijoen vesistöalueella, kaksi Lieksanjoessa ja kaksi Kymijoenjoessa. Lisäksi yhtiö säännöstelee Lokan ja Porttipahdan tekojärviä sekä Kemijärveä ja Olkkajärveä. Yhtiö harjoittaa myös alueellista sähköverkkoliiketoimintaa sekä myy vesivoimateknologiaan liittyviä palveluita ja tuotteita.

Yhtiön tuottama sähkö myydään omistajille osakashintaan omistettujen vesivoimaosakkeiden (A-sarjan osakkeet) suhteessa eli yhtiö on luonteeltaan valtion mukanaoloa lukuun ottamatta niin kutsuttu Mankala-yhtiö.

Vuonna 2011 yhtiön sähköntuotanto oli 4365 gigawattituntia, mikä on 2 prosenttia vähemmän kuin keskiviesivuonna. Kemijoki Oy vastasi noin kolmasosasta kotimaisella vesivoimalla tuotetusta sähköstä. Kemijoen voimalaitosten kokonaisteho vuoden 2011 lopussa oli noin 1130 MW ja keskimääräinen vesivoimatuotanto on noin 4450 gigawattituntia.

Konsernin vuoden 2011 liikevaihto oli 41,1 miljoonaa euroa ja tilikauden tappio oli 7,7 miljoonaa euroa. Emoyhtiön liikevaihto vuonna 2011 oli 39,7 miljoonaa euroa ja tilikauden tulos 0,7 miljoonaa euroa, mikä vastaa yhtiöjärjestyksen mukaista osinkosummaa.

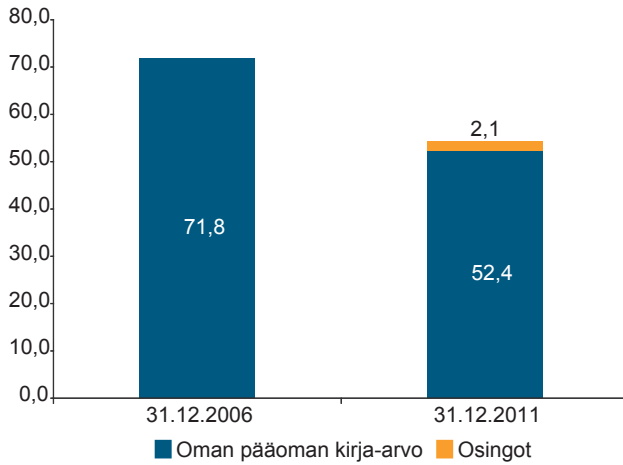
TUNNUSLUKUJA

		2011	2010
Liikevaihto	M€	41,1	41,0
Liikevoitto	M€	-2,6	-1,4
Liikevoitto %	%	-6,3	-3,3
Taseen loppusumma	M€	459,5	453,7
Omavaraisuusaste	%	22,7	24,9
Nettovelkaantumisaste	%	321,0	277,2
Oman pääoman tuotto	%	-7,1	-6,0
Sijoitetun pääoman tuotto	%	-0,6	-0,3
Henkilöstö yhteensä		261	267
Henkilöstö Suomessa		261	267
Osinkosumma	M€	0,7	0,7
Valtion saama osinko	M€	0,4	0,4

ILMOITETUT INVESTOINNIT

Investointisuunnitelman mukaan Kemijoki Oy:n voimalaitosten teho kasvaa nykyisestä noin 1100 MW:sta yli 1220 MW:iin vuoteen 2017 mennessä.

VALTION TUOTTO, M€

Valtion tuotto 31.12.2006-31.12.2011 oli -5,4 % p.a. (CAGR, Compound annual growth)

Valtion omistusosuus: 100 %

Hallituksen puheenjohtaja: Matti Puhakka

Toimitusjohtaja: Jari Partanen

Henkilöstömäärä: 285

Päätoimipaikat Suomessa: Helsinki, Lappeenranta, Turku, Joensuu, Vaasa

Meritaito Oy on vesiväylien ylläpitoon ja kunnostamiseen erikoistunut valtion kokonaan omistama yritys. Perinteisen väylänhoidon ja merenmittauksen lisäksi yhtiö kehittää palveluita ja ratkaisuja merellisen ympäristön kartoittamiseen, suojaamiseen ja havainnointiin. Meritaidon tavoitteena on olla Itämeren alueen johtava vesialueiden kestävän käytön edistäjä.

Väylänhoidon ja merenmittauksen kilpailu avataan vuosien 2010–2012 aikana. Meritaidolle on säädetty lailla julkisen palvelun velvoite vuosille 2011 ja 2012. Vuoden 2013 alusta kaikki palvelut ovat kilpailutuksen piirissä.

Vuonna 2011 yhtiön liikevaihto laski 33,5 (34,3) miljoonaan euroon. Liikevaihdon lasku johtui kilpailun avaamisesta ja urakka-alueiden hintatason laskusta. Liikevoitto pysyi edellisen vuoden tasolla, mikä johtui kuitenkin liiketoiminnan muiden tuottojen kasvusta.

Vuoden 2012 odotetaan olevan yhtiölle haasteellinen. Liikenneviraston suoritusvolyyymi laskee ja kilpailun avaamisen odotetaan laskevan urakoiden hintoja edelleen. Yhtiön kannattavuuden odotetaan laskevan edellisvuoteen verrattuna. Meritaito sopeutuu kilpailun avaamiseen ja alenevaan liikevaihtoon hakemalla kasvua uusista asiakassegmenteistä perusliiketoiminnan osalta sekä uusista cleantech-liiketoiminnoista. Meritaidon asema merenmittauksen sekä väylän- ja kanavanhoidon markkinalla arvioidaan tulevaisuudessakin pysyvän vahvana.

TUNNUSLUKUJA

		2011	2010
Liikevaihto	M€	33,5	34,3
Liikevoitto	M€	2,4	2,4
Liikevoitto %	%	7,3	6,9
Taseen loppusumma	M€	33,2	31,1
Omavaraisuusaste	%	58,5	55,8
Nettovelkaantumisaste	%	-4,9	-5,4
Oman pääoman tuotto	%	14,0	12,9
Sijoitetun pääoman tuotto	%	11,1	13,0
Henkilöstö yhteensä		285	310
Henkilöstö Suomessa		285	310
Osinkosumma	M€	-	0,2
Valtion saama osinko	M€	-	0,2

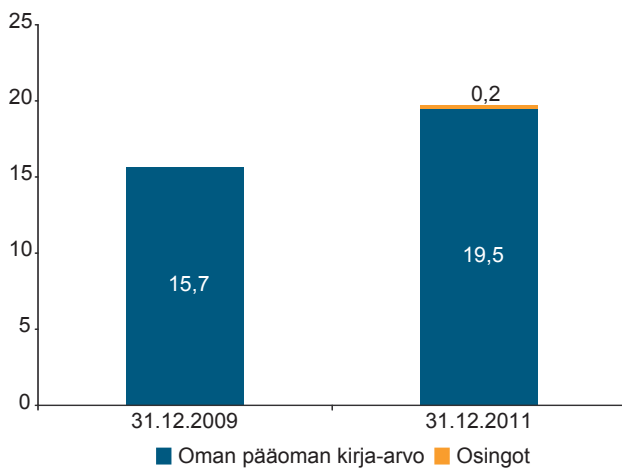
KILPAILIJOITA

Yhtiö	Maa	Liikevaihto, M€
Fugro N.V.	Hollanti	2578
JT Service	Suomi	n/a
R-Towing	Suomi	n/a
VR-Track	Suomi	314
Destia	Suomi	496

INVESTOINNIT

Vuonna 2011 yhtiön lähinnä aluksiin kohdistuneet investoinnit olivat 2,1 miljoonaa euroa. Vuonna 2012 yhtiö investoi muun muassa Joensuun viittatehtaan laajennukseen.

VALTION TUOTTO, M€

Valtion tuotto 31.12.2009–31.12.2011 oli 12,2 % p.a. (CAGR, Compound annual growth)

Valtion omistusosuus: 73,2 %

Hallituksen puheenjohtaja: Christer Granskog

Toimitusjohtaja: Heikki Allonen

Henkilöstömäärä: 3 430

Päätoimipaikat Suomessa: Helsinki, Hämeenlinna, Jämsä, Tampere ja Vammala

Patria Oyj toimittaa tarvikkeita ja palveluja eri maiden puolustusvoimille ja siviilisektorille. Puolustustarvikkeiden ja huollon osuus vuoden 2011 liikevaihdosta oli 90 prosenttia ja siviilisektorin osuus 10 prosenttia. Liikevaihdosta 37 prosenttia syntyi Suomesta ja 63 prosenttia Suomen ulkopuolelta.

Konsernin liikevaihto kasvoi vuonna 2011 lähes 10 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Kannattavuus parani kasvun ja Land-liiketoimintayksikön myönteisen kehityksen myötä. Patrian tytäryhtiöiden Millogin ja Nammon osuus konsernin tuloksesta on merkittävä.

Patrian tilauskanta oli 31.12.2011 noin 1,6 miljardia euroa. Uusien tilausten määrä jäi kuitenkin alle puoleen edellisvuonna saatujen tilausten määrästä. Tilauskannassa on mukana Millogin Suomen Puolustusvoimien kanssa tekemään sopimukseen perustuvien tilausten määrä.

Valtioneuvosto myönsi joulukuussa vientiluvan 36:lle Patria Nemo -kraanaatinheitinjärjestelmälle, jotka toimitetaan Saudi-Arabiaan.

TUNNUSLUKUJA

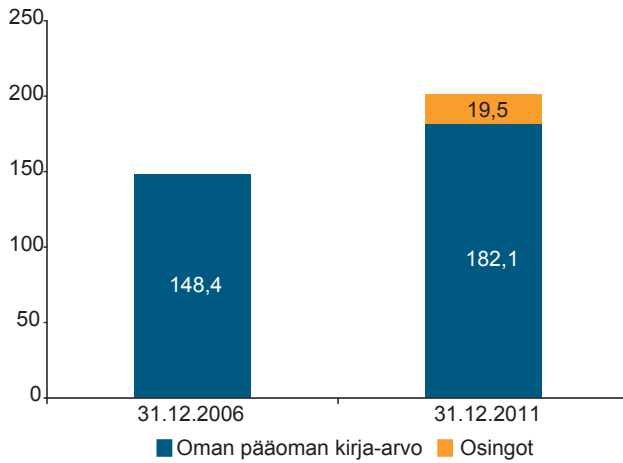
		2011	2010
Liikevaihto	M€	618,4	564,3
Liikevoitto	M€	60,3	10,5
Liikevoitto %	%	9,7	1,9
Taseen loppusumma	M€	696,7	610,2
Omavaraisuusaste	%	43,5	42,2
Nettovelkaantumisaste	%	4,2	7,0
Oman pääoman tuotto	%	17,7	1,7
Sijoitetun pääoman tuotto	%	19,9	3,7
Henkilöstö yhteensä		3 430	3 397
Henkilöstö Suomessa		2 515	2 316
Osinkosumma	M€	10,3	0
Valtion saama osinko	M€	7,5	0

Liikevaihto ja -voitto 2010 Patria Oyj:n pro forma -lukuja tilikaudelle 1.1.–31.12.2010.

KILPAILIJOITA

Yhtiö	Maa	Liikevaihto, M€
General Dynamics Corporation	Yhdysvallat	23 494
Nexter Group	Ranska	851
BAE Systems Plc	Iso-Britannia	20 383
Rheinmetall Defence	Saksa	2 141
FNSS	Turkki	N.A.
SAAB AB	Ruotsi	2 602

VALTION TUOTTO, M€

Valtion tuotto 31.12.2006–31.12.2011 oli 6,3 % p.a. (CAGR, Compound annual growth)

Valtion omistusosuus: 85,0 %

Hallituksen puheenjohtaja: Juho Lipsanen

Toimitusjohtaja: Esa Mäkinen

Päätoimipaikat Suomessa: Helsinki, korjaamoita eri puolella Suomea

Raskone-konserni tuottaa asiakkailleen hyötyajoneuvojen elinkaaripalveluita. Raskoneen liiketoimintaa ovat raskaiden ajoneuvojen, työkoneiden ja perävaunujen kunnossapito, henkilö - ja pakettiautojen korjaamo- ja huoltotoiminta sekä paketti- ja kuorma-autojen varustelua ja materiaali palveluja. Toiminta perustuu monimerkkiosaamiseen ja merkki riippumattomuuteen. Konserniin kuuluu emoyhtiö Raskone Oy:n lisäksi tytäryhtiö Pajakulma Oy. Emoyhtiö Raskone on Suomen suurin hyötyajoneuvojen ja työkonekaluston kunnossapitoon erikoistunut yritys ja sen korjaamoverkosto kattaa koko maan. Pajakulma Oy on erikoistunut hyötyajoneuvojen varusteluun. Yhtiö suunnittelee ja valmistaa henkilö-, paketti- ja kuorma-autojen varustelu- sekä päällirakenteita. Pajakulma on Suomen johtava raskaan ajokaluston jousien toimittaja.

Heikko talouskehitys vaikutti Raskoneen toimintaan vuoden 2011 aikana. Maantieliikenteen kuljetussuoritteet laskivat ja kuljetusyritysten tilanne oli haastava. Tämä näkyi vaisuna kysyntänä huoltotoiminnassa. Alan kilpailutilanne säilyi kireänä.

Konsernin liikevaihto vuonna 2011 oli edellisvuotta selvästi pienempi tytäryhtiön myynnin takia. Emoyhtiön liikevaihto supistui hieman, mutta Pajakulma pystyi kasvattamaan liikevaihtoaan markkinatilanteesta huolimatta. Emoyhtiön tulosta rasittivat panostukset tulevan kilpailukyvyyn varmistamiseen. Tappiollisen tuloksen myötä omavaraisuusaste laski 24,5 prosenttiin ja nettovelkaantumisaste nousi 106,4 prosenttiin.

TUNNUSLUKUJA

		2011	2010
Liikevaihto	M€	101,5	181,7
Liikevoitto	M€	-3,8	-0,2
Liikevoitto %	%	-3,7	-0,1
Taseen loppusumma	M€	41,1	43,8
Omavaraisuusaste	%	24,5	30,4
Nettovelkaantumisaste	%	106,4	73,5
Oman pääoman tuotto	%	-28,8	-15,8
Sijoitetun pääoman tuotto	%	-13,4	-0,3
Henkilöstö yhteensä		790	888
Henkilöstö Suomessa		787	888
Osinkosumma	M€	0	0
Valtion saama osinko	M€	0	0

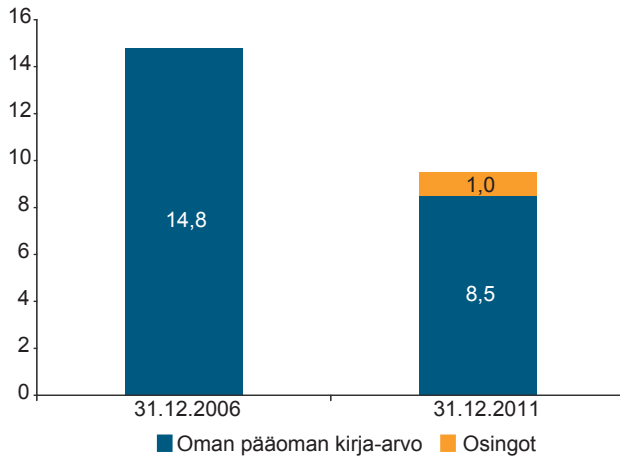
Vuoden 2010 luvut eivät ole vertailukelpoisia tytäryhtiö Easy Km Oy:n vuoden lopulle ajoittuneesta myynnistä johtuen.

KILPAILIJOITA

Yhtiö	Maa
Huoltopalvelut: Volvo AB	Ruotsi
Scania AB	Ruotsi
Veho Hyötyajoneuvot	Suomi
Varustelu: Cargotec Finland Oy	Suomi

VALTION TUOTTO, M€

Valtion tuotto 31.12.2006–31.12.2011 oli -8,4 % p.a. (CAGR, Compound annual growth)

Valtion omistusosuus: 100 %

Hallituksen puheenjohtaja: Pertti Saarela

Toimitusjohtaja: Mats Rosin

Henkilöstömäärä: 285

Päätoimipaikat Suomessa: Turku, Sulkava ja 39 lauttapaikkaa ympäri Suomea

Lauttaliikennetoiminnan kehittämiseksi ja tehostamiseksi eriytettiin Destia Oy:n lauttaliikenne omaksi yritykseksi Suomen Lauttaliikenne Oy:ksi (aputoiminimi Finferries), joka aloitti toimintansa vuoden 2010 alusta.

Vuonna 2011 liikevaihto kasvoi 3 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Liikevaihtoa kasvattivat Saaristotien uusi sopimus ja tehdyt indeksitarkistukset. Liikevoitto kasvoi 26,7 prosenttia. Uusien alusten aktivoinnit sekä uuden lautta-aluksen ennakkomaksut kasvattivat taseen loppusummaa merkittävästi. Yhtiön rahoituksellinen asema oli vahva ja kaikki investoinnit toteutettiin tulorahoituksella.

Lauttoja on yhteensä 70 kappaletta, joista 12 on vuokrattu yksityistiekäyttöön. Uusiin lauttoihin ei ollut investoitu noin 15 vuoteen ennen vuonna 2010 tehtyjä tilauksia. Vuosien 2010–2015 vuosittaiseksi investointitarpeeksi on arvioitu 8,3–9,5 miljoonaa euroa. Vuonna 2011 investoinnit olivat 4,1 (0,4) miljoonaa euroa.

Suomen Lauttaliikenteen asiakkaita ovat ELY:n lisäksi kunnat ja yksityistiekuntien lauttapaikat. ELY:n toiminta- ja taloussuunnitelman 2009–2013 mukaan lauttapaikkojen määrä pysyy suunnittelukauden aikana nykyisellä tasolla, vaikka tavoitteena onkin 8–11 yhteysvälin korvaaminen kiinteällä yhteydellä. ELY:n tavoitteena on saada alalle uusia palveluntarjoajia ja kilpailua.

Lauttaliikenteen kokonaismarkkina Suomessa on noin 55 miljoonaa euroa vuodessa, josta Suomen Lauttaliikenteen markkinaosuus on lähes 70 prosenttia. Järvi-Suomen lauttaliikenteen osalta Suomen Lauttaliikenne on hoitanut kaikki lossiliikennepaikat, jotka ovat osa yleistä tieverkkoa.

Liikevaihdon arvioidaan nousevan hieman vuonna 2012. Yhtiöllä on vahva tilauskanta vuoden 2014 loppuun saakka. Vuoden 2012 tulos jäänee merkittävästi pienemmäksi kuin vuonna 2011, koska uusinvestoinnit kasvattavat poistopohjaa ja korjaus- ja huoltokulut kasvavat. Yhtiö panostaa operoinnin tehostamiseen.

Yhtiön merkittävimpiin riskeihin kuuluu kaluston ikääntymisen ohella myös henkilöstön ikääntyminen. Yhtiön toimintaan vaikuttavat kilpailutukset sekä valtion siltojen rakentamishjelma.

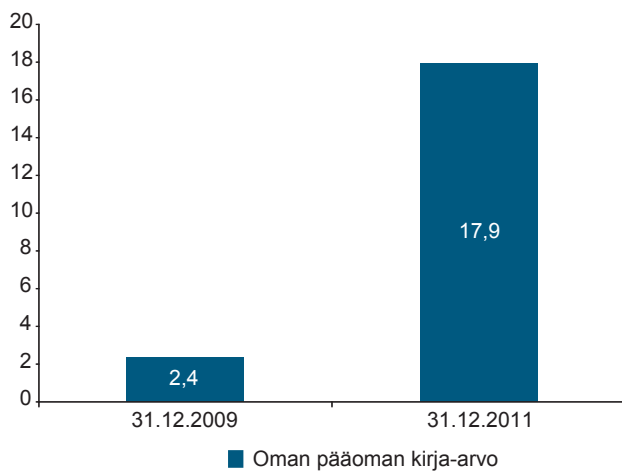
TUNNUSLUKUJA

		2011	2010
Liikevaihto	M€	39,0	37,8
Liikevoitto	M€	11,4	9,0
Liikevoitto %	%	29,4	23,9
Taseen loppusumma	M€	25,5	18,1
Omavaraisuusaste	%	70,4	54,1
Nettovelkaantumisaste	%	-18,2	-6,1
Oman pääoman tuotto	%	58,6	91,5
Sijoitetun pääoman tuotto	%	55,5	54,6
Henkilöstö yhteensä		290	288
Henkilöstö Suomessa		290	288
Osinkosumma	M€	0,0	0,0
Valtion saama osinko	M€	0,0	0,0

KILPAILIJOITA

Yhtiö	Maa	Liikevaihto, M€
Arctia Shipping Oy	Suomi	59,5

VALTION TUOTTO, M€

Valtion tuotto 31.12.2009–31.12.2011 oli 175,2 % p.a. (CAGR, Compound annual growth)

Valtion omistusosuus: 100,0 %

Hallituksen puheenjohtaja: Pentti Kivinen

Toimitusjohtaja: Paul Gustafsson

Päätoimipaikat Suomessa: Vantaa

Suomen Rahapaja Oy on euroalueen vahvin rahapaja. Rahapaja suunnittelee, markkinoi ja lyö rahaa, ja sen tuotteisiin kuuluvat metalliset käyttörahat, juhla- ja erikoisrahat sekä rahasarjat. Huhtikuussa 2011 Rahapaja osti saksalaisen aihiovalmistaja Saxonia Eurocoin GmbH:n koko osakekannan. Saxonia valmistaa aihioita käyttö- ja juhlarahojen sekä mitalien tuotantoon. Kaupan myötä Rahapajasta tuli yksi alan harvoista toimijoista, joilla on integroitu aihionvalmistus. Saxonian lisäksi Rahapaja omistaa puolet norjalaisesta Det Norske Myntverketistä. Konserniin kuulunut palkitsemistuoteliiketoiminta myytiin vuoden 2011 alussa ja ruotsalaisen rahapajan AB Myntverketin toiminta ajettiin alas loppuvuodesta. Rahapaja toimii maailmanlaajuisesti ja pyrkii erottautumaan innovatiivisuudella.

Käyttörahojen kysyntä kasvaa käteisen rahan määrän kasvaessa. Taloudellisen tilanteen heikkeneminen ja metallin hintojen nousu vaimentaa kysyntää. Vaikka elektronisten maksuvälineiden käyttö yleistyy, myös maksutapahtumien kokonaismäärä kasvaa ja pitää yllä käteisen rahan tarvetta. Kehittyvien talouksien joukossa on useita maita, joissa ei vielä ole käytössä kolikoita, joten uusia markkinoita avautuu. Käyttörahaliiketoiminnan kansainvälinen kilpailu on kovaa, sillä sekä rahanlyönnissä että aihionvalmistuksessa on ylikapasiteettia. Tuotekehityksen merkityksen odotetaan kasvavan tulevaisuudessa. Uusia ominaisuuksia kolikoihin tuodaan aihoiden kehityksessä. Sekä Rahapaja että Saxonia ovat alansa teknisiä edelläkävijöitä

Rahapaja-konsernin liikevaihto yli kaksinkertaistui vuonna 2011 Saxonian oston myötä. Viennin osuus konsernin liikevaihdosta oli 90 prosenttia. Käyttörahojen osuus emoyhtiön liikevaihdosta oli 53 prosenttia, numismaattisten tuotteiden 45 prosenttia ja muiden tuotteiden 2 prosenttia. Konsernin kannattavuus parani, mutta liikevoittoprosentti jäi edelleen alhaiseksi. Konsernin tilikauden tulos oli 2 miljoonaa euroa. Yhtiön vakavaraisuus on hyvä.

TUNNUSLUKUJA

		2011	2010
Liikevaihto	M€	137,1	57,7
Liikevoitto	M€	2,6	-0,2
Liikevoitto %	%	1,9	-0,3
Taseen loppusumma	M€	100,7	60,1
Omavaraisuusaste	%	53,5	86,9
Nettovelkaantumisaste	%	24,7	-45,6
Oman pääoman tuotto	%	3,3	-0,5
Sijoitetun pääoman tuotto	%	4,9	0,4
Henkilöstö yhteensä		231	134
Henkilöstö Suomessa		65	93
Osinkosumma	M€	1,1	0,0
Valtion saama osinko	M€	1,1	0,0

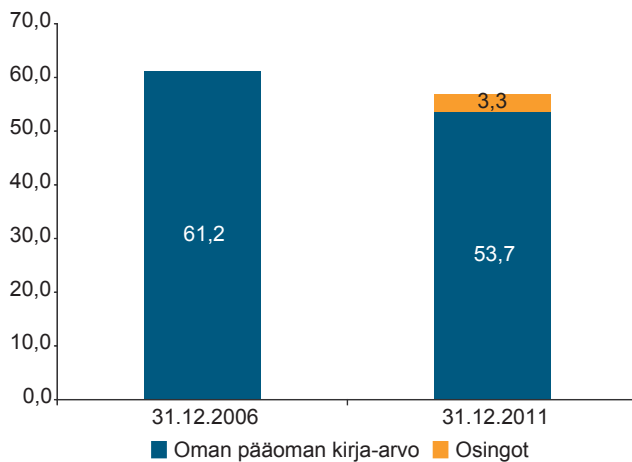
Vuoden 2009 luvut eivät ole täysin vertailukelpoisia tilinpäätöskäytännön muutoksen takia.

KILPAILIJOITA

Yhtiö	Maa	Liikevaihto, M€
Austrian Mint AG	Itävalta	1 584
Royal Canadian Mint	Kanada	1 660
The British Royal Mint	Iso-Britannia	250
Monnaie de Paris	Ranska	150
Royal Dutch Mint	Hollanti	28

Liikevaihto vuonna 2010. The British Royal Mint liikevaihto 31.3.2011 päättyneeltä tilikaudelta.

VALTION TUOTTO, M€

Valtion tuotto 31.12.2006–31.12.2011 oli -1,4 % p.a. (CAGR, Compound annual growth)

Valtion omistusosuus: 50,1 %

Hallituksen puheenjohtaja: Juho Lipsanen

Toimitusjohtaja: Tomi Yli-Kyyny

Henkilöstömäärä: 1226

Päätoimipaikat Suomessa: Jyväskylä, Nurmes, Lieksa, Vilppula, Forssa

Vapo Oy on Itämeren alueen johtava uusiutuvien polttoaineiden ja niiden jalosteiden tuottaja, merkittävä biokaukolämmön tuottaja sekä monipuolisten ympäristöliiketoimintaratkaisujen toimittaja. Vapolla on Suomessa myös merkittävää sahateollisuutta.

Kesän 2011 turvetuotanto jäi selvästi pitkän aikavälin keskimääräistä tasoa alemmaksi. Tämä rasitti Vapon vuoden 2011 tulosta. Tulosta rasittivat myös Sahaustoiminnan ja Pellettien jääminen tappiollisiksi. Koko konsernin vuoden 2011 tulos painui selvästi tappiolliseksi kolmen Suomessa sijainneen pellettitehtaan sulkemisesta aiheutuneiden alaskirjausten johdosta. Samalla yhtiön omavaraisuusaste laski alle 35 prosentin.

Vapon vuoden 2012 liikevaihdon ja tuloksen kannalta merkityksellisiä tulevat olemaan kesän 2012 turvetuotanto-olosuhteet sekä pellettien tuotannon ja myynnin kannattavuuden kehittyminen. Myös sahateollisuuden suhdannekehityksellä on edelleen huomattavaa merkitystä.

Vapo pyrkii tulevaisuudessa kasvattamaan erityisesti puuraaka-aineisiin perustuvaa energiantuotantoaan. Toiminnan kannattavuus ei tältäkään osin ole ollut tyydyttävää. Vapo on käynnistänyt ja toteuttanut lukuisia konsernin kannattavuutta parantavia toimenpiteitä. Tavoitteena on saavuttaa vuositasolla 10 miljoonan euron suuriset kustannussäästöt. Vapo pyrkii lähivuosina erityisesti saattamaan turvetuotannon vesistö päästöt hyväksyttävälle tasolle.

TUNNUSLUKUJA

		2011	2010
Liikevaihto	M€	705,0	719,5
Liikevoitto	M€	-41,9	39,1
Liikevoitto %	%	-5,9	5,4
Taseen loppusumma	M€	869,3	922,7
Omavaraisuusaste	%	33,8	38,3
Nettovelkaantumisaste	%	145,8	120,4
Oman pääoman tuotto	%	-11,9	8,9
Sijoitetun pääoman tuotto	%	-5,8	9,5
Henkilöstö yhteensä		1226	1333
Henkilöstö Suomessa		783	833
Osinkosumma	M€	-	15,0
Valtion saama osinko	M€	-	7,5

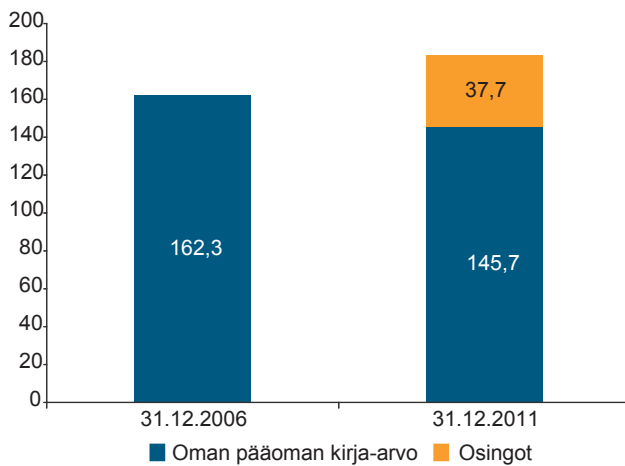
KILPAILIJOITA

Yhtiö	Maa	Liikevaihto, M€
Turveruukki Oy	Suomi	23,5
Metsä Group	Suomi	5346,0
Lassila & Tikanoja Oyj	Suomi	652,1

ILMOITETUT INVESTOINNIT

Vapon kolmivuotiseen turvetuotannon vesienkäsittelyn tehostamisohjelmaan investoidaan 30 miljoonaa euroa.

VALTION TUOTTO, M€

Valtion tuotto 31.12.2006–31.12.2011 oli 2,5 % p.a. (CAGR, Compound annual growth)

VR-YHTYMÄ OY

rautatie- ja maantieliikenne sekä ratojen rakentaminen ja kunnossapito

Valtion omistusosuus: 100,0 %

Hallintoneuvoston pj: Kari Rajamäki

Hallituksen pj: Hannu Syrjänen

Toimitusjohtaja: Mikael Aro

Henkilöstömäärä: 11 391

Päätoimipaikat Suomessa: Helsinki, Kouvola, Oulu ja Tampere

VR Yhtymä Oy toimii kolmella eri liiketoiminta-alueella. Matkustajaliikennettä harjoittaa rautateillä VR ja linja-autoliikenteessä Pohjolan Liikenne. Logistiikkapalveluita rautateillä ja maanteillä tarjoaa VR Transpoint. VR Track vastaa infrarakentamisen liiketoiminnasta. Lisäksi konserniin kuuluvat catering- ja ravintolatoiminnasta vastaava Vecra Oy ja telepalveluihin erikoistunut Corenet Oy.

VR-konsernin päämarkkina-alue on Suomi, mutta tavaraliikenteessä merkittävä osa kuljetuksista on kansainvälistä liikennettä. Liikevaihdosta noin puolet tulee rautatieliikenteestä.

VR:stä rakennetaan nykyaikaista palveluyritystä, mikä näkyy sekä useina kehityshankkeina että kohonneina kustannuksina. Varoja käytetään palvelujen kehittämiseen ja asiakastytyvyyden parantamiseen. VR on luopunut osasta kansainvälistä liiketoimintaa ja keskittyy perustoimintoihin kotimaassa.

Vuonna 2011 VR:n liikevaihto nousi 1,0 prosenttia. Liikevaihto kasvoi matkustajaliikenteessä ja logistiikassa, mutta laski infrarakentamisessa. Matkustajaliikenteen osalta tuli kuitenkin merkittävää kasvua Venäjän-liikenteestä ja erityisesti liikenteestä Helsinki-Pietari-yhteysväleillä. Rautatiekuljetukset laskivat kansainvälisten kuljetusten vähennyttyä, mutta maantilogistiikan kuljetukset kasvoivat. Infrarakentamisen liikevaihto jäi edellisen vuoden tasosta johtuen infrarakentamisen yleisestä vähenemisestä.

Sekä liikevoitto että tilikauden tulos laskivat noin 50 prosenttia. Tilikauden voitto oli 15,3 (30,0) miljoonaa euroa. Matkustajaliikenteen liikevoitto oli positiivinen ja oli 10,5 miljoonaa euroa. Logistiikkatoimintojen liiketappio oli 15,1 miljoonaa euroa. Infrarakentamisen liiketappio oli 10,5 miljoonaa euroa sopeuttamistoimista huolimatta.

Epävakaas yleisessä taloudellisessa tilanteessa näkyi varsinkin logistiikkatoiminnoissa ja logistiikan näkymät säilyivät epävarmoina.

Matkustajaliikenteessä Venäjän-liikenteen odotetaan edelleen kasvavan ja myös kotimaan liikenteen odotetaan kasvavan uuden hinnoittelumallin ansiosta. Matkustajaliikenteen lippu-uudistus onkin alkanut näkyä matkustajamäärien ja lipunmyynnin kasvuna, ja asiakastytyvyyttä on parantamassa.

Infrarakentamisen työt koostuvat suurelta osin Liikenneviraston tilauksista. VRTrackin kehittämisen ja kasvun painopistealueita ovat rataverkon ohella muu infrarakentaminen ja kansainväliset toiminnot. Yhtiön markkina-aseman Suomessa ennakoidaan säilyvän.

Vuodesta 2012 odotetaan selvästi parempaa kuin edellisestä. Rahoitusaseman ennakoidaan säilyvän edelleen vahvana.

TUNNUSLUKUJA

		2011	2010
Liikevaihto	M€	1 437,2	1 422,6
Liikevoitto	M€	20,9	43,1
Liikevoitto %	%	1,5	3,0
Taseen loppusumma	M€	1 748,1	1 721,9
Omavaraisuusaste	%	81,0	80,6
Nettovelkaantumisaste	%	-12,3	-12,1
Oman pääoman tuotto	%	1,1	2,2
Sijoitetun pääoman tuotto	%	1,5	3,3
Henkilöstö yhteensä		11 391	11 950
Henkilöstö Suomessa		10 874	11 498
Osinkosumma	M€	0,0	0,0
Valtion saama osinko	M€	0,0	0,0

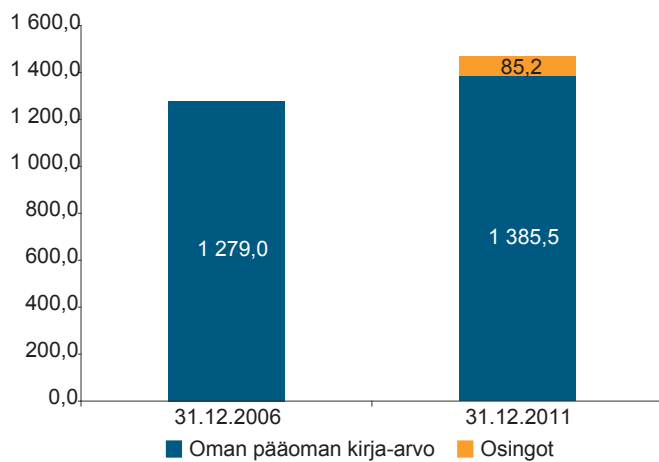
KILPAILIJOITA

Kilpailevien liikennemuotojen kehitys kuten henkilöautojen parantuva polttoainetalous ja laajeneva halpalentoliiketoiminta pitävät kilpailutilanteen eri liikennemuotojen välillä kireänä. Henkilöliikenteessä VR:n kanssa kilpailevat yksityisautoilu, linja-autoliikenne ja lentoliikenne. Tavariikenteessä kilpailijoina ovat kuorma-autoyhtiöt ja rahtilaivat. Suomessa kilpailun odotetaan kirstyvän eniten radanrakentamisessa ja tavarakuljetuksissa.

ILMOITETUT INVESTOINNIT

VR:n investoinnit olivat 151,0 (149,8) miljoonaa euroa. Junakalustoon investoitiin yhteensä 91,1 (50,8) miljoonaa euroa. VR on vuonna 2012 käynnistänyt vuoteen 2025 ulottuvan 700–900 miljoonan euron investointiohjelman, joka sitoo konsernin varoja vielä ohjelman päättymisen yli.

VALTION TUOTTO, M€

Valtion tuotto 1.1.2007–31.12.2011 oli 2,8 % p.a. (CAGR, Compound annual growth)

6.3 Listaamattomat markkinaehtoisesti toimivat yhtiöt, liikevaihto alle 25 M€

ART AND DESIGN CITY HELSINKI OY AB yhdyskuntasuunnittelu

Valtion omistusosuus: 35,21 %

Hallituksen puheenjohtaja: Nyrki Tuominen

Toimitusjohtaja: Kari Halinen

Henkilöstömäärä: 4

Päätoimipaikat Suomessa: Helsinki

Tavoitteena on muodostaa Art and Design City Helsinki Oy:stä, joka on perustettu vuonna 1997, Itämeren johtava taideteollisuuskeskus. ADC:n toimialana on avustaa Arabianrannan alueelle muodostettavan taideteollisuuskeskuksen toteuttamista järjestämällä hanketta tukevia palveluja. Tavoitteensa toteuttamiseksi yhtiö tuottaa markkinointi-, koulutus- ja muita palveluja ja osallistuu erilaisten kehitys- ja muiden projektien toteuttamiseen.

ADC koordinoi alueen kehittämistä niin tulevaisuuden asuinalueena kuin innovatiivisena ympäristönä uusille yrityksille ja seitsemän korkeakoulun ja oppilaitoksen (Helsingin yliopisto, Taide-teollinen korkeakoulu, Arcada, Metropolia, AV-oppilaitos, Prakticum ja Pop&Jazz Konservatorio) kampusalueena. ADC on ylläpitänyt vuodesta 2001 lähtien Arabianrannan virtuaalista mediaa, Helsinki Virtual Village -portaalia ja siihen liittyviä näyttötauluja Arabia-kauppakeskuksessa sekä kouluissa. ADC on myös vastannut Arabianrannan alueellisen valokuituverkon ja sen palveluiden kehittämisestä.

Arabianranta-Kumpulaa kehitetään myös Living Lab -alueena, jossa voidaan yhteistyössä testata, kehittää ja tuotteistaa uusia teknologioita, palveluita ja toimintatapoja asukkaiden, elinkeinoelämän ja koulutuksen tarpeisiin. 14 ammattikorkeakoululle toteutetun Living Lab-työkalun kehittämistä jatkettiin vuonna 2011.

Vuonna 2011 saatettiin erilaiset hankkeet valmiiksi ennen World Design Capital 2012 -vuoden alkua. Arabia Näkyväksi -hankkeen yhteydessä valmistuneita projekteja olivat mm. opastejärjestelmän toteuttaminen, matkailutuotteiden saattaminen myytäviksi tuotteiksi ja opastejärjestelmään kuuluvan kosketusnäytön toteutus. Matkailija- ja vierailijamäärät kasvoivat 5–20 prosenttia kohteesta riippuen. Yhtiö luopui Hämeentie 153:ssa sijaitsevien tilojen ulosvuokrauksesta. Arabia Cupoli -hanketta jatkettiin. Hämeentie 157:ssä aloitettiin LOFT-office-palvelu, joka tarjoaa tiloja sekä taiteilijoille että pienille luovan alan yrityksille. ADC on aloittanut myös Arabianrannan ulkopuolisten kohteiden, kuten Kalasataman ja Tukutorin, kehittämiseen liittyvien hankkeiden strategisen konsultoinnin. Yhtiö tukee lisäksi kansainvälisen deClub-verkoston toimipisteen perustamista Arabianrantaan.

Vuonna 2011 Arabia oli 10 000 ihmisen koti, 6 000 ihmisen työpaikka ja 13 000 opiskelijan ja osaamisen ammattilaisen kampus.

ADC:n toiminta perustuu pääosin Helsingin kaupungin kanssa vuosittain neuvoteltavaan palvelutuotantosopimukseen, joka määrittelee ne palvelut ja toiminnot, jotka yhtiö tuottaa kaupungille.

Yhtiön nykyiset omistajat ovat Suomen valtion lisäksi Helsingin kaupunki, Iittala Group Oy, Taide- ja musiikkialan korkeakoulun tukisäätiö, Pop & Jazz Konservatorion säätiö, Arabian Palvelu Oy, Helsingin yliopiston rahastot ja Stiftelsen Arcada.

TUNNUSLUKUJA

		2011	2010
Liikevaihto	M€	0,6	0,5
Liikevoitto	M€	0,0	0,0
Liikevoitto %	%	3,3	-2,9
Taseen loppusumma	M€	0,5	0,4
Omavaraisuusaste	%	76,2	85,6
Nettovelkaantumisaste	%	-74,1	-90,6
Oman pääoman tuotto	%	5,3	-2,6
Sijoitetun pääoman tuotto	%	6,1	-1,7
Henkilöstö yhteensä		5	5
Henkilöstö Suomessa		5	5
Osinkosumma	M€	0	0
Valtion saama osinko	M€	0	0

Valtion omistusosuus: 60,75 %

Hallituksen puheenjohtaja: Kaj Friman

Toimitusjohtaja: Markku Äijälä

Henkilöstömäärä: 64

Päätoimipaikat Suomessa: Jokioinen

Boreal Kasvinjalostus Oy jalostaa ja markkinoi Suomen ja muiden pohjoisten alueiden viljelyoloihin soveltuvia peltokasvilajikkeita. Yhtiön tuotteita ovat yhtiön jalostamien lajikkeiden lajikeoikeudet ja kantasiemen, joita markkinoidaan eri siemenliikkeiden välityksellä. Boreal Kasvinjalostus on alan markkinajohtaja Suomessa. Yhtiön vilja- ja öljykasvien markkinaosuus viljelyalasta laski hieman edellisvuodesta ja oli 58 prosenttia. Sertifioidusta siemenestä yhtiön lajikkeiden markkinaosuus kasvoi lähes kaikilla lajikkeilla.

Vuonna 2011 yhtiön liikevaihto laski hieman ja päättyi 8,0 (8,1) miljoonaan euroon. Tähän vaikutti sertifioidun siemenen rojaltiluottojen lasku. Siemenmyynti sen sijaan kasvoi lähes 10 prosenttia. Kannattavuus laski edellisestä vuodesta. Liikevoitto päättyi 0,3 miljoonaan euroon, joka oli 3,9 (9,8) prosenttia liikevaihdosta. Yhtiön tase-asema säilyi vahvana. Omavaraisuusaste oli 71,9 prosenttia ja yhtiö on nettovelaton.

Yhtiön venäläisen tytäryhtiön toiminta on vähitellen laajentumassa ja yhtiölle kertyi liikevaihtoa vuonna 2011 0,1 miljoonaa euroa.

Joulukuussa 2011 yhtiön omistuspohjaa laajennettiin ranskalaiselle Vilmorin & Cie:lle suunnatulla osakeannilla. Omistusjärjestelyn myötä solmittujen yhteistyösopimusten odotetaan parantavan yhtiön kilpailukykyä sekä toimintaedellytyksiä. Pitkällä aikavälillä yhtiön liiketoimintaan vaikuttaa kotimaisen elintarvike- ja rehuteollisuuden kilpailukyky ja sertifioidun siemenen käyttöaste. Kestävän maataloustuotannon korostuminen luo kysyntää taudinkestäville lajikkeille, joiden ravinteiden ja veden käyttö on tehokasta.

TUNNUSLUKUJA

		2011	2010
Liikevaihto	M€	8,0	8,1
Liikevoitto	M€	0,3	0,8
Liikevoitto %	%	3,9	9,8
Taseen loppusumma	M€	9,9	9,3
Omavaraisuusaste	%	71,9	75
Nettovelkaantumisaste	%	-46,8	-41,3
Oman pääoman tuotto	%	3,2	10,3
Sijoitetun pääoman tuotto	%	4,6	12,7
Henkilöstö yhteensä		64	64
Henkilöstö Suomessa		62	62
Osinkosumma	M€	0,7*	0,4
Valtion saama osinko	M€	0,4	0,2

*) sisältää ylimääräisen osingonjaon 0,55 miljoonaa euroa

HELSINKI BUSINESS AND SCIENCE PARK OY

yrityshautomotoiminta

Valtion omistusosuus: 28,6 %

Hallituksen puheenjohtaja: Ilkka Hyvärinen

vt. toimitusjohtaja: Reijo Kohonen

Henkilöstömäärä: 12

Päätoimipaikat Suomessa: Helsinki

Helsinki Business and Science Park Oy tarjoaa yrityshautomopalveluita sekä toimitiloja alkaville ja kasvuyrityksille erityisesti elintarvikekehityksen, biotekniikan, lääkekehityksen, diagnostiikan ja ympäristötekniikan aloilla. Yhtiö toimii ensisijaisesti Viikin ja Meilahden kampuksilla. Yhtiö toimii tiiviissä yhteistyössä Helsingin yliopiston kanssa. Yliopiston tutkimus on HBSP:n merkittävä hankevirran lähde.

Vuonna 2011 HBSP:n vuokralaisena ja erityispalveluiden piirissä oli keskimäärin 77 yritystä. Uusia yrityksiä aloitti 25 kappaletta.

Yhtiö luopui tiloista Viikissä, mikä laski vuokratuottoja ja -kuluja ja näkyy yhtiön liikevaihdon laskuna. Yhtiö sai avustuksia 0,6 miljoonaa euroa. Liikevaihto koostui vuokratuotoista sekä yritysten maksamista palvelutuotoista. Yhtiön tulos painui 0,1 miljoonaa euroa tappiolliseksi.

Yhtiön strategiaa päivitetään ja tavoitteena on läheinen yhteistyö tutkimuslaitosten ja yliopistojen kanssa tutkimustulosten kaupallistamisessa ja tutkimuslähtöisen yrittäjyyden edistämisessä.

TUNNUSLUKUJA

		2011	2010
Liikevaihto	M€	0,8	1,3
Liikevoitto	M€	-0,1	-0,1
Liikevoitto %	%	-12,9	-9,4
Taseen loppusumma	M€	1,0	1,1
Omavaraisuusaste	%	72,7	71,8
Nettovelkaantumisaste	%	-76,8	-68,8
Oman pääoman tuotto	%	-16,3	-14,9
Sijoitetun pääoman tuotto	%	-16,3	-14,9
Henkilöstö yhteensä		12	14
Henkilöstö Suomessa		12	14
Osinkosumma	M€	0	0
Valtion saama osinko	M€	0	0

OPETUSALAN KOULUTUSKESKUS EDUCODE OY

koulutus ja konsultointi

Valtion omistusosuus: 100 %

Hallituksen puheenjohtaja: Maritta Iso-Aho

Toimitusjohtaja: Ismo Salminen

Henkilöstömäärä: 26

Päätoimipaikat Suomessa: Tampere ja Heinola

Opetusalan koulutuskeskus Educode Oy on perustettu jatkamaan Opetusalan koulutuskeskus Opekon toimintaa 1.1.2010 alkaen. Educode on henkilöstön ja organisaatioiden kehittämiseen erikoistunut asiantuntijayritys, joka tuottaa osaamisen ja oppimisen edistämiseen tähtäviä koulutus-, konsultointi- ja kehittämispalveluja sekä niihin liittyviä tuki- ja lisäpalveluja.

Yhtiö keskittyi toisena toimintavuoteenaan liiketoiminnan kannattavuuden parantamiseen, strategian uudistamiseen sekä prosessien ja asiakastyön kehittämiseen. Yhtiö jatkoi kustannusrakenteen keventämistä ja organisaatorakenne uudistettiin.

Yhtiön tilauskanta oli edellisvuoteen verrattuna alhaisempi ja liikevaihto laski 2,3 (2,8) miljoonaan euroon. Opetushallitus on yhtiön merkittävin asiakas ja sen alentuneet koulutusmäärärahat vaikuttivat osaltaan liikevaihdon laskuun. Yhtiön tulos painui 1,0 miljoonaa euroa tappiolle (-2,5). Tulosta rasittivat kertaluonteiset sopeuttamismenot.

Educoden koko osakekanta myytiin maaliskuussa 2012 Edita Oyj:lle.

TUNNUSLUKUJA

		2011	2010
Liikevaihto	M€	2,3	2,8
Liikevoitto	M€	-1,0	-2,5
Liikevoitto %	%	-44,5	-88
Taseen loppusumma	M€	2,7	2,4
Omavaraisuusaste	%	0	57
Oman pääoman tuotto	%	-199,8	-195
Henkilöstö yhteensä		26	44
Henkilöstö Suomessa		26	44
Osinkosumma	M€	0	0
Valtion saama osinko	M€	0	0

Valtion omistusosuus: 100 %

Hallituksen puheenjohtaja: Juhani Wiio

Toimitusjohtaja: Jouko Kinnunen

Henkilöstömäärä: 58

Päätoimipaikat Suomessa: Helsinki

Motiva Oy tuottaa asiantuntija- ja projektipalveluja energian tehokkaan käytön ja uusiutuvan energian käytön lisäämiseksi. Motivan liiketoimintaan kuuluu myös materiaalitehokkuuden edistäminen. Kansallinen luonnonvarastrategia avaa erityisesti Motivan materiaalitehokkuustoiminnalle uusia mahdollisuuksia lähivuosina.

Motiva toimii valtionhallinnon niin sanottuna in-house-yksikkönä, joten sillä ei ole varsinaisesti kilpailijoita energia-alan ja materiaalitehokkuuden palvelutoiminnoissaan. Sen sijaan Motivan tytäryhtiö Motiva Services Oy toimii täysin markkinaehtoisesti ja kilpailutilanteessa. Tarkoitus on, että tytäryhtiö suuntaa toimintaansa erityisesti markkinapuutealueille. Motiva Services Oy on vuoden 2011 alussa aloittanut myös ympäristömerkintäliiketoiminnan.

Motivan asiakkaita ovat ministeriöt, muu julkinen hallinto ja yritykset. Motiva toteuttaa myös kansallista palvelutarjontaa tukevia kansainvälisiä hankkeita kuten EU:n rahoittamia projekteja. Laskutus asiakasryhmittäin vuonna 2011 oli seuraava:

– työ - ja elinkeinoministeriö	49 %
– muut ministeriöt	7 %
– muu valtion hallinto	6 %
– EU -komissio ja ulkomaat	7 %
– muut	31 %

Vuoden 2011 liikevaihto oli 7,9 miljoonaa euroa ja tulos 0,3 miljoonaa euroa. Vuoden 2011 liikevaihto kasvoi erityisesti ympäristömerkintäliiketoiminnan aloittamisen johdosta.

TUNNUSLUKUJA

		2011	2010
Liikevaihto	M€	7,9	6,1
Liikevoitto	M€	0,4	0,4
Liikevoitto %	%	5,2	6,4
Taseen loppusumma	M€	4,6	3,5
Omavaraisuusaste	%	50,9	59
Nettovelkaantumisaste	%	-6,9	-41,8
Oman pääoman tuotto	%	15,8	15,7
Sijoitetun pääoman tuotto	%	19,1	22,1
Henkilöstö yhteensä		58	40
Henkilöstö Suomessa		58	40
Osinkosumma	M€	0,1	0,08
Valtion saama osinko	M€	0,1	0,08

SUOMEN SIEMENPERUNAKESKUS OY **perunalajikkeiden ylläpito, tuotanto ja markkinointi**

Valtion omistusosuus: 22,0 %

Hallituksen puheenjohtaja: Reijo Moilanen

Toimitusjohtaja: Lauri Juola

Henkilöstömäärä: 12

Päätoimipaikat Suomessa: Tyrnävä

Suomen Siemenperunakeskus Oy on kotimaista siemenperunaa tuottava yritys, jonka toimialana on perunalajikkeiden siemenaineiston puhdistus ja ylläpito sekä perus- ja sertifioidun siemenen tuotanto, pakkaus ja markkinointi. Toiminnan perustana ovat perussiemenen ylläpito- ja tuotantosopimukset lajikkeiden suomalaisten omistajien tai edustajien kanssa. SPK ylläpitää ja tuottaa siemenperunaa lisäksi myös ns. vapaista lajikkeista. Yhtiöllä oli tuotannossa vuonna 2011 yhteensä 32 perunalajiketta.

SPK:n vuoden 2011 liikevaihto pysyi likimain edellisvuoden tasolla ja oli 4,2 miljoonaa euroa. Vuoden 2011 liikevaihto sen sijaan kasvoi merkittävästi edellisvuoteen verrattuna. Tilikauden 2011 suurimmat investoinnit kohdistuivat perunalaatikoiden uudistamiseen ja kasvihuoneiden tuotantotekniikan kehittämiseen. Vuoden 2011 investoinnit olivat yhteensä noin 0,1 miljoonaa euroa.

SPK pyrkii tulevaisuudessa lisäämään liikevaihtoaan ja parantamaan kannattavuuttaan. Yhtiö pyrkii myös uudistamaan tuotantokalustoaan, jonka keskeisen osan muodostaa perunan lajittelukoneisto.

TUNNUSLUKUJA

		2011	2010
Liikevaihto	M€	4,2	4,3
Liikevoitto	M€	0,5	0,2
Liikevoitto %	%	11,0	5,7
Taseen loppusumma	M€	3,3	3,7
Omavaraisuusaste	%	41,0	27,7
Nettovelkaantumisaste	%	54,0	112,2
Oman pääoman tuotto	%	26,7	15,3
Sijoitetun pääoman tuotto	%	26,0	11,7
Henkilöstö yhteensä		12	13
Henkilöstö Suomessa		12	13
Osinkosumma	M€	-	-
Valtion saama osinko	M€	-	-

Valtion omistusosuus: 100 %

Hallituksen puheenjohtaja: Kari Kolu

Toimitusjohtaja: Kari Nurmentaus

Henkilöstömäärä: 90

Päätoimipaikat Suomessa: Helsinki, Kokemäki, Korja, Kuopio, Loimaa, Loviisa, Mustio, Naantali, Perniö, Rauma, Seinäjoki, Turenki, Vantaa ja Ylivieska

Suomen Viljavan päätoimiala on viljan ja viljan tyyppisten raaka-aineiden käsittely ja varastointi. Yhtiön varastointikapasiteetti on 1,4 miljoonaa tonnia 21:llä eri paikkakunnalla. Pääosa Suomen varmuusvarastoviljasta on yhtiön silloissa.

Vuoden 2011 liikevaihto oli 20,1 (19,8) miljoonaa euroa. Liikevaihdon hyvään tasoon vaikuttivat lähinnä korkeat viljan varasto- ja käsittelymäärät. Vuoden alun varastotaso oli lähinnä interventio-ohran vuoksi ennätysellinen, 1,15 miljoonaa tonnia. Varastotasot normalisoituivat vuoden loppua kohden. Liikevaihdon kasvun lisäksi tulosta nosti myös Kotkan Mussalon tasovaraston myynnistä saatu 2,8 miljoonan euron myyntivoitto. Tilikauden voitto nousi 6,1 (4,2) miljoonaan euroon. Yhtiö on velaton ja erittäin vakavarainen. Investoinnit olivat 4,2 miljoonaa euroa, joista merkittävin oli tasovaraston ostaminen Kotkasta.

Satomäärät, viennin ja tuonnin määrät ja välillisesti myös viljojen hintatason vaihtelut vaikuttavat yhtiön liikevaihtoon ja tulokseen. Merkittäviä vaihteluita liiketoiminnan nykytasoon ei kuitenkaan ole odotettavissa mikäli Huoltovarmuuskeskuksen varmuusvarastointi ja viljanviljely kotimaassa säilyvät nykyisellä tasolla.

TUNNUSLUKUJA

		2011	2010
Liikevaihto	M€	20,1	19,8
Liikevoitto	M€	7,8	5,4
Liikevoitto %	%	38,9	27,2
Taseen loppusumma	M€	27,1	26,2
Omavaraisuusaste	%	89,6	82,1
Nettovelkaantumisaste	%	-8,7	2,1
Oman pääoman tuotto	%	24,6	18,2
Sijoitetun pääoman tuotto	%	32,7	22,3
Henkilöstö yhteensä		90	88
Henkilöstö Suomessa		90	88
Osinkosumma	M€	5,0	3,0
Valtion saama osinko	M€	5,0	3,0

6.4 Erityistehtävayhtiöt Governia Oy, Solidium Oy ja Suomen Erillisverkot Oy

---

GOVERNIA OY sijoitustoiminta

Valtion omistusosuus: 100 %

Hallituksen puheenjohtaja: Harri Pynnä

Toimitusjohtaja: Raimo Korpinen

Henkilöstömäärä: 59

Päätoimipaikat Suomessa: Helsinki, Vantaa

Governia Oy perustettiin vuonna 2009, kun Governian tehtäviä aiemmin hoitanut Solidium Oy jakaantui valtion osakesijoituksia ei-strategisissa pörssi-yhtiöissä hallinnoivaksi Solidium Oy:ksi ja kiinteistöliiketoimintaa harjoittavaksi Governia Oy:ksi. Governia on holding-yhtiö, jonka merkittävimmät tytäryhtiöt ovat Kruunuasunnot Oy ja Easy Km Oy. Governia hankki joulukuussa 2010 omistukseensa Easy Km:n koko osakekannan. Lisäksi Governia osti vuonna 2010 15 prosentin osuuden Raskone Oy:n osakekannasta. Vuonna 2011 Governia myi Kuggskär Oy:n koko osakekannan.

Governia Oy hallinnoi ja kehittää omaisuuttaan tuottohakisesti ja riskejä halliten. Yhtiö tavoittelee omistaja-arvon kasvua, hankkii tuottoja likvideille varoille ja johtaa tytäryhtiöiden liiketoiminnan kehittämistä. Governia varmistaa myös tytäryhtiöidensä jälleenerahoituksen.

Easy Km tarjoaa hyötyajoneuvojen ja työsuhteautojen rahoitus- ja hallinnointipalveluita. Yhtiön asiakaskunta on painottunut voimakkaasti julkiseen sektoriin. Vuoden 2011 lopussa yhtiön ajoneuvokanta oli 8 262 ajoneuvoa, joista pääosan muodostivat pakettiautot. Vuonna 2011 yhtiössä käynnistettiin laaja järjestelmäkehitysprojekti, joka koskee yhtiön toiminnanohjausta. Easy Km:n jälleenerahoituksen painopiste siirtyi kohdepohjaisesta rahoituksesta limiittipohjaiseen.

Kruunuasunnot Oy perustettiin vuonna 1999 hallinnoimaan ja tervehdyttämään puolustusvoimien asuntokantaa. Kruunuasunnot Oy:n tytäryhtiöinä on 97 asunto- ja kiinteistöosakeyhtiötä sekä A-kruunu Oy. Kruunuasunnot omistaa tytäryhtiöidensä kautta 2 910 vuokra-asuntoa 28 paikkakunnalla. Puolustusvoimat on edelleen yhtiön merkittävin asiakas ja yhteistyötaho. Noin 40 prosenttia yhtiön asuntokannasta vuokrataan kuitenkin yleisille asuntomarkkinoille. Asuntokantaa on kehitetty laajamittaisesti sekä myymällä, perusparannuksilla että rakentamalla uusia asuntoja. Yhtiö teki vuonna 2011 uustuotantoinvestointeja ja peruskorjaus- tai parannusinvestointeja yhteensä 13,5 miljoonalla eurolla. Asuntoja myytiin yhteensä 79 kappaletta, joista yhtiö sai 7,3 miljoonan euron myyntituotot.

Konsernin liikevaihto vuonna 2011 oli 122,4 (32,7) miljoonaa euroa, josta Easy Km:n liikevaihto muodosti 92,4 miljoonaa euroa ja Kruunuasuntojen liikevaihto 30 miljoonaa euroa (32,7). Konsernin tulos oli 2,4 miljoonaa euroa (1,5). Easy Km:n kannattavuus parantui lähinnä jälleenerahoituksen uudelleenjärjestelyn seurauksena ja tulos ennen satunnaisia eriä oli hyvä 2,9 (2,7) miljoonaa euroa. Kruunuasuntojen liikevaihtoa laski omistusasuntojen kysynnän hiipuminen

loppuvuodesta ja yhtiön tulos painui tappiolliseksi 0,5 miljoonaa euroa. Tulosta painoivat vaihtomaisuuteen tehdyt alaskirjaukset, joista suurin 1,1 miljoonaa euroa kohdistui lakkautettavaksi esitettyyn Keuruun varuskunnassa sijaitsevaan kohteeseen. Konsernin omavaraisuusaste laski 39,7 prosenttiin. Tämä johtui lähinnä Easy Km:n alhaisesta omavaraisuusasteesta, johon vaikutti jälleenrahoituksen siirtyminen tasepohjaisemmaksi. Governian vieraaseen pääomaan sisältyi valtiolta saatu, jäljellä olevalta pääomaltaan 48 miljoonan euron suuruinen pääomalaina, jolla on rahoitettu Kruunuasuntojen toimintaa.

TUNNUSLUKUJA

		2011	2010
Liikevaihto	M€	122,4	32,7
Liikevoitto	M€	5,9	1,8
Liikevoitto %	%	4,9	5,5
Taseen loppusumma	M€	334,3	278,6
Omavaraisuusaste	%	39,7	47,0
Nettovelkaantumisaste	%	90,7	59,0
Oman pääoman tuotto	%	1,6	0,9
Sijoitetun pääoman tuotto	%	2,6	1,2
Henkilöstö		59	62
Henkilöstö Suomessa		59	62
Osinkosumma	M€	0	0
Valtion saama osinko	M€	0	0

Valtion omistusosuus: 100 %

Hallituksen puheenjohtaja: Jarmo Väisänen

Toimitusjohtaja: Kimmo Manni

Henkilöstömäärä: 82

Päätoimipaikat Suomessa: Espoo

Suomen Erillisverkot -konserni on valtion erityistehtäväyhtiö, joka operoi yhteiskunnan turvallisuuden varmistamiseen liittyviä tietoliikenneverkkoja ja teletiloja sekä tuottaa niihin liittyviä palveluita. Yhtiön toiminta on sisältänyt valtakunnallisen viranomaisradioverkko VIRVEN operoinnin ja radiopäätelaite- ja huoltotoiminnan. Vuonna 2011 konsernin toiminta laajentui merkittävästi. Yhtiö omistaa ja operoi tytäryhtiönsä Leijonaverkot Oy:n kautta merkittävää osaa Suomen teleliikennettä palvelevista teletuotantotoiloista. Leijonaverkkojen tehtävänä on hallita ja kehittää valtion kannalta kriittistä teleinfrastruktuuria. Lisäksi Leijonaverkot hankki loppuvuodesta 2011 kaapelitietopalveluyhtiö Johtotiedon koko osakekannan. Lähinnä telelaitetilojen hankintaa varten valtio on pääomittanut yhtiötä vuosina 2010–2011 yhteensä 90 miljoonalla eurolla. Konsernin visiona on turvata yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen johtamista. Konsernin kehittämisen painopisteinä ovat kriittinen infrastruktuuri ja sen peruspalvelut.

Valtioneuvoston 12.5.2011 tekemän periaatepäätöksen mukaisesti hallinnon turvallisuusverkko-hanke TUVEN infrastruktuuri keskitetään Suomen Erillisverkot -konsernille. Yhtiössä jatkettiin valmisteluita turvallisuusverkkotoiminnan käynnistämiseksi. Vuoden 2012 alussa perustettiin tytäryhtiö Suomen Turvallisuusverkko Oy, jossa turvallisuusverkkotoiminnan vastaanotto käynnistyy vuoden 2013 alussa. Leijonaverkot valmistautuu ottamaan vastaan TUVE-hankkeessa määritellyt teletilat sekä muun infrastruktuurin. Konsernin liiketoiminnot tulevat laajentumaan ja henkilöstö kasvaa merkittävästi TUVE-toiminnan myötä, mikä tuo yhtiölle sekä mahdollisuuksia saavuttaa merkittäviä synergioita että haasteita esimerkiksi muutoksenhallinnassa. Valtiovarainministeriö vastaa turvallisuusverkon ICT-toiminnan strategisesta ohjauksesta ja ICT-varautumisen kehittämisestä sekä keskitetyn budjettirahoituksen käytön ohjauksesta.

Konsernin liikevaihto nousi vuonna 2011 Leijonaverkkojen liikevaihdon myötä 31,6 (26,8) miljoonaan euroon. Emoyhtiön liikevaihto laski valtion hintatuen laskettua kahdella miljoonalla eurolla. Laskenut liikevaihto painoi emoyhtiön liiketappion 3,3 miljoonaan euroon. Emoyhtiö Suomen Erillisverkot Oy:n toiminnan tarkoituksena ei ole voiton tuottaminen osakkeenomistajille, vaan yhtiön palvelutehtävän kustannustehokas hoito. Koko konsernin liikevoitto oli 0,9 miljoonaa euroa. Tähän vaikuttivat tytäryhtiöiden hyvät tulokset. Konsernin investoinnit olivat 57,4 miljoonaa euroa, joista 52 miljoonaa euroa kohdistui tele- ja laitetilojen hankintaan sekä tytäryhtiöosakkeisiin.

Erityisesti sähköiriöt vuoden 2011 lopulla kasvattivat VIRVE-verkon käyttöä. Yhtiö pystyi turvaamaan pääosin VIRVEN toiminnan ja laadukkaat palvelut. VIRVE-verkkoa on kehitetty yhdessä Huoltovarmuuskeskuksen kanssa vuosille 2008–2012 ajoittuvalla kokonaisuudessaan 38 miljoonan euron investointiohjelmalla. Yhtiön strategisena tavoitteena on VIRVEN toiminnan ja käyttö-

varmuuden turvaaminen. Yhtiö panostaa edelleen kuluvana vuonna VIRVEN häiriönkestävyyden parantamiseen.

Konsernin uusien yhtiöiden odotetaan parantavan konsernin tulosta lähivuosina. Leijonaverkkojen tulokset odotetaan pysyvän vakaana.

TUNNUSLUKUJA

		2011	2010
Liikevaihto	M€	31,6	26,8
Liikevoitto	M€	0,9	-0,8
Liikevoitto %	%	2,9	-3,0
Taseen loppusumma	M€	120,0	55,2
Omavaraisuusaste	%	89,4	84,7
Nettovelkaantumisaste	%	-15,3	-17,5
Oman pääoman tuotto	%	0,6	-2,4
Sijoitetun pääoman tuotto	%	1,4	-2,4
Henkilöstö		82	72
Henkilöstö Suomessa		82	72
Osinkosumma	M€	0	0
Valtion saama osinko	M€	0	0

Valtion omistusosuus: 100 %

Hallituksen puheenjohtaja: Pekka Ala-Pietilä

Toimitusjohtaja: Kari Järvinen

Henkilöstömäärä: 11

Päätoimipaikat Suomessa: Helsinki

Solidium Oy on Suomen valtion kokonaan omistama sijoitusyhtiö, jonka tehtävänä on vahvistaa ja vakauttaa kotimaista omistusta kansallisesti tärkeissä yrityksissä ja kasvattaa pitkäjänteisesti omistustensa taloudellista arvoa. Solidiumin sijoitustoiminta perustuu taloudelliseen analyysiin. Solidiumin sijoitusstrategian perusta ja keskeisin tavoite on nykysalkun hyvä hoito ja sen arvon kasvattaminen. Solidiumin osakesalkussa on 12 pörssilistattua yhtiötä, joissa kaikissa Solidium on vähemmistöomistaja.

Valtioneuvosto teki 21.10.2008 päätöksen, jolla valtion kokonaan omistama Solidium Oy muutettiin valtion ei-strategisista pörssiomistuksista huolehtivaksi sijoitusyhtiöksi. Solidiumiin siirrettiin 11.12.2008 valtion omistukset kahdeksassa pörssiyhtiössä eli Kemirassa, Metsossa, Outokummussa, Rautaruukissa, Sammossa, Spondassa, Stora Ensossa ja TeliaSonerassa. Solidiumin organisaatio ja käynnistyminen alkoivat keväällä 2009. Valtioneuvosto päätti 11.6.2009 siirtää valtion omistamat Elisan osakkeet Solidiumiin.

Solidium osti osakkeita 1.7.2011 alkaneen tilikauden ensimmäisen puolivuotiskauden aikana noin 42 miljoonalla eurolla. Solidium nosti omistusosuuttaan Metsossa 10,4 prosentista 11,1 prosenttiin ostamalla 1 000 000 osaketta markkinoilta noin 23 miljoonalla eurolla. Lisäksi Solidium nosti omistusosuutensa Talvivaaran Kaivososakeyhtiössä 4,3 prosentista 7,1 prosenttiin ostamalla 6 813 108 osaketta markkinoilta noin 19 miljoonalla eurolla.

Puolivuotiskaudella Solidium sai Elisalta osinkoa 6,7 (8,3) miljoonaa euroa. Solidiumin kalenterivuonna 2011 saama voitonjako oli näin ollen yhteensä 429 (440) miljoonaa euroa. Puolivuotiskaudella Solidium maksoi osinkoa valtiolle 660 miljoonaa euroa.

Puolivuotiskauden jälkeen Solidium on ilmoittanut tukevansa Outokummun ja Inoxumin yhdistymistä ja merkinnyt Outokummun 1,0 miljardin euron merkintäoikeusannissa osakkeita omistuksensa suhteessa. Solidium on julkistanut hankkineensa 5,1 prosentin osuuden Outotecin osakkeista noin 91 miljoonalla eurolla. Lisäksi Solidium on toteuttanut TeliaSoneran osakkeiden myynnin ja vuonna 2015 erääntyvän TeliaSoneran osakkeisiin vaihdettavissa olevan joukkovelkakirjalainan liikkeeseen laskun. Solidium sai transaktiosta 1 051 miljoonan euron bruttotuoton, josta 451 miljoonaa euroa syntyi osakkeiden myynnistä ja 600 miljoonaa joukkovelkakirjan liikeseenlaskusta.

TUNNUSLUKUJA

		1.7.–31.12.2011	1.7.–31.12.2010	1.7.2010–30.6.2011
Liikevaihto	M€	0,0	0,0	0,0
Liikevoitto	M€	-1,7	71,1	-3,7
Kauden voitto	M€	7,4	60,9	
Sijoitusten tuotto käyvin arvoin	%	-14,9	20,1	
Saadut osingot ja pääomanpalautukset	M€	6,7	8,3	458,4
Toiminnan hallinnointikulusuhde	%	0,04	0,07	0,05
Substanssiarvo	M€	6 728,5	8 571,3	7 714,8
Oma pääoma	M€	5 659,2	5 841,7	6 136,8
Korolliset velat	M€	0,0	0,0	0,0
Omavaraisuusaste	%	100,0	99,7	99,9
Henkilöstö yhteensä		11	11	11
Henkilöstö Suomessa		11	11	11
Osinkosumma	M€	660	356	356
Valtion saama osinko	M€	660	356	356

Solidiumin sijoitussalkun jakauma 31.12.2011:

Kaikki sijoitukset yhteensä			Osakesijoitukset yhteensä		
	euroa	paino		euroa	paino
Elisa	271 000 130	4 %	Elisa	271 000 130	4 %
Kemira	237 726 079	3 %	Kemira	237 726 079	3 %
Metso	478 319 973	7 %	Metso	478 319 973	7 %
Outokumpu	286 718 233	4 %	Outokumpu	286 718 233	4 %
Rautaruukki	395 996 702	6 %	Rautaruukki	395 996 702	6 %
Sampo	1 519 799 134	21 %	Sampo	1 519 799 134	22 %
Sponda	131 550 884	2 %	Sponda	131 550 884	2 %
Stora Enso	471 355 226	7 %	Stora Enso	471 355 226	7 %
Stora Enso A	279 369 583		Stora Enso A	279 369 583	
Stora Enso R	191 985 643		Stora Enso R	191 985 643	
Talvivaara	43 200 001	1 %	Talvivaara	43 200 001	1 %
TeliaSonera	3 110 237 266	44 %	TeliaSonera	3 110 237 266	44 %
Tieto	81 569 598	1 %	Tieto	81 569 598	1 %
Osakesijoitukset yhteensä	7 027 473 226		Osakesijoitukset yhteensä	7 027 473 226	
Rahamarkkinasijoitukset	47 242 027	1 %			
Kaikki sijoitukset yhteensä	7 074 715 253	100 %			

Pääosa Solidiumin sijoitussalkusta on osakesijoituksia. Niiden osuus koko salkusta oli noin 99 prosenttia katsauskauden päättyessä 31.12.2011. Osakesijoituksissa suurin paino on Telia-Soneralla, jonka osuus koko salkusta oli noin 44 prosenttia. Yhden osakkeen suuri paino lisää salkun riskitasoa. TeliaSoneran osakkeiden myynnin seurauksena yhtiön paino salkussa laskee.

Solidiumin rahamarkkinasijoitukset olivat 47 miljoonaa euroa 31.12.2011 (780 miljoonaa euroa 30.6.2011). Rahamarkkinasijoitusten määrä laski katsauskaudella osingonmaksun, verojen maksun ja osakehankintojen takia.

Alla olevasta taulukosta voidaan lukea, että Solidiumin salkun kokonaistuotto oli vähemmän miinusella kuin painorajoitettu OMX Helsinki Cap GI -tuottoindeksin kokonaistuotto sekä katsauskaudella että viimeisen 12 kuukauden aikana.

	1.7.2011– 31.12.2011	1.1.2011– 31.12.2011
Osakesalkun kokonaistuotto	-16,4 %	-20,4 %
Rahamarkkinasijoitukset	0,5 %	1,1 %
Sijoitusten tuotto	-14,9 %	-18,5 %
OMX Helsinki Cap GI-tuottoindeksi	-20,1 %	-24,9 %

Solidiumin kahden painoarvoltaan (31.12.2011) suurimman yhtiön TeliaSoneran ja Sammon tuotto oli yli vertailuindeksin tuoton viimeisen 12 kuukauden aikana, mikä nosti myös koko Solidiumin salkun tuoton yli vertailuindeksin tuoton.

Osakkeiden tuotot, viimeiset 12 kk

Elisa	7 %
Sampo	1 %
TeliaSonera	-7 %
Sponda	-16 %
Kemira	-18 %
Tieto	-18 %
Metso	-29 %
Stora Enso	-36 %
Rautaruukki	-58 %
Outokumpu	-63 %

7 Yhtiöiden tuottama taloudellinen lisäarvo

Taloudellinen lisäarvo kertoo, miten yhtiön liiketoiminta tuottaa voittoa verrattuna siihen, miten paljon yhtiön toimintaan on sitoutunut pääomia. Pääomien sitoutuminen maksaa, joten sille tulee asettaa jokin kustannus. Tämä kustannus on pääoman keskimääräinen kustannus, joka muodostuu vieraan pääoman kustannuksesta ja oman pääoman tuottovaatimuksesta.

Alla olevaan taulukkoon on koottu valtion suoran pörssiomistuksen yhtiöiden kokonaisuudessaan tuottama taloudellinen, vuosittainen lisäarvo 2010–2011. Lisäksi on esitetty vuonna 2011 sitoutuneen pääoman määrä ja yhtiön pääoman keskimääräinen kustannus vuoden 2011 lopulla.

Taulukko 2: Yhtiöiden tuottama taloudellinen lisäarvo 2010–2011

	Sijoitettu pääoma 2011, M€	Pääoman kustannus 2011	Taloudellinen lisäarvo, M€	
			2011	2010
Fortum	15 181	6,7 %	1 093	576
Neste Oil	4 308	7,4 %	-86	-50
Finnair	1 065	7,8 %	-154	-94
Listaamattomat yhteensä			-174	-25

Listaamattomista yhtiöistä parhaiten taloudellista lisäarvoa tuottivat vuonna 2011 Gasum Oy ja Patria Oyj.

Taulukko heijastaa yhtiöiden tuloskehitystä tarkastelujaksolla, mutta myös sitä, että paljon pääomaa vaativa liiketoiminta ei aina tuota taloudellista lisäarvoa, vaikka toiminta tuottaisi kirjandollista voittoa. Tarkastelun ydin on se, että voittoa tulisi tuottaa ainakin sitoutuneen pääoman kustannuksen verran. Jos näin ei ole, on yhtiön taloudellinen lisäarvo tarkasteluvuonna negatiivinen.

Pääoman kustannukseen sisältyy näkemys yhtiöiden toiminnan syklisestä heilahtelusta ja riskillisyydestä (ns. beta-luku). Pääoman kustannuksen pohjana on markkinakorkotasoa, johon lisätään yhtiön riskillisyyden mukainen osakerahoituksen kustannus. Lisäksi pääoman kustannus heijastaa myös yhtiön pääomarakennetta.

LIITTEET

Liite 1: Keskeiset tunnusluvut

Alla olevissa taulukoissa on kuvattu valtion salkussa olevien yhtiöiden keskeiset tunnusluvut vuosilta 2011 ja 2010.

2011	Liikevaihto M€	Liikevoitto M€	Liikevoitto	Taseen loppusumma M€	Oma-varaisuusaste	Oman pääoman tuotto	Sijoitetun pääoman tuotto	Nettovelkaantumisaste
Finnair	2 257,7	-87,8	-3,9 %	2 357,0	32,6 %	-10,9 %	-5,2 %	108,4 %
Fortum	6 161,0	2 402,0	39,0 %	22 998,0	44,2 %	19,8 %	15,0 %	69,3 %
Neste Oil	15 420,0	273,0	1,8 %	7 272,0	33,9 %	6,5 %	6,3 %	84,3 %
Altia	524,8	34,4	6,6 %	586,8	32,5 %	11,8 %	10,2 %	49,6 %
Arctia Shipping	59,5	-1,7	-2,9 %	167,0	40,8 %	-6,6 %	-1,0 %	107,9 %
Arek	48,8	-0,2	-0,3 %	80,5	21,0 %	-15,4 %	0,0 %	121,0 %
Art and Design City Helsinki	0,6	0,0	3,3 %	0,5	76,2 %	5,3 %	6,1 %	-74,1 %
Boreal Kasvinjalostus	8,0	0,3	3,9 %	9,9	71,9 %	3,2 %	4,6 %	-46,8 %
Destia	495,9	-8,1	-1,6 %	262,0	25,7 %	-20,6 %	-5,4 %	21,1 %
Edita	105,8	2,2	2,1 %	85,1	42,6 %	4,3 %	3,7 %	40,8 %
Ekokem	124,5	19,2	15,4 %	175,6	70,9 %	12,1 %	14,3 %	11,0 %
Fingrid	438,5	56,6	12,9 %	1 972,3	25,7 %	5,7 %	3,6 %	201,1 %
Gasum	1 258,1	92,1	7,3 %	843,5	46,9 %	17,4 %	16,5 %	36,1 %
Helsinki Business and Science Park	0,9	-0,1	-12,9 %	1,0	72,7 %	-16,3 %	-16,3 %	-76,8 %
Itella	1 900,1	-5,9	-0,3 %	1 465,3	46,1 %	-4,5 %	-0,3 %	21,5 %
Kemijoki	41,1	-2,6	6,4 %	459,5	22,8 %	-7,1 %	0,6 %	321,0 %
Meritaito	33,5	2,4	7,3 %	33,2	58,5 %	14,0 %	11,1 %	-4,9 %
Motiva	7,9	0,4	5,2 %	4,6	49,2 %	15,8 %	19,1 %	-6,9 %
Opetusalan koulutuskeskus Educode	2,3	-1,0	-44,5 %	2,7	0 %	-199,8 %		
Patria	618,4	60,3	9,7 %	696,7	42,1 %	17,7 %	19,6 %	4,2 %
Rahapaja	137,1	2,6	1,9 %	100,7	53,5 %	3,3 %	4,9 %	24,7 %
Raskone	101,5	-3,8	-3,7 %	41,1	24,5 %	-28,8 %	-13,4 %	107,2 %
Suomen Lauttaliikenne	39,0	11,4	29,4 %	25,5	70,4 %	58,6 %	55,5 %	-18,2 %
Suomen Siemenperunakeskus	4,2	0,5	11,0 %	3,3	41,6 %	26,7 %	26,0 %	54,0 %
Suomen Viljava	20,1	7,8	38,9 %	27,1	89,6 %	24,6 %	32,7 %	-8,7 %
VR-Yhtymä	1 437,2	20,9	1,5 %	1 748,1	81,0 %	1,1 %	1,5 %	-12,3 %
Vapo	705,0	-41,9	-5,9 %	869,3	33,6 %	-12,5 %	-3,9 %	147,1 %

2010	Liikevaihto M€	Liikevoitto M€	Liikevoitto	Taseen loppu- summa M€	Oma- varai- suus- aste	Oman pää- oman tuotto	Sijoitetun pääoman tuotto	Netto- velkaan- tumis- aste
Finnair	2 023,3	-13,3	-0,7 %	2 411,8	36,2 %	-2,7 %	-0,4 %	79,6 %
Fortum	6 296,0	1 708,0	27,1 %	21 964,0	39,9 %	16,0 %	11,8 %	78,1 %
Neste Oil	11 892,0	323,0	2,7 %	6 664,0	36,4 %	9,9 %	7,7 %	74,2 %
Altia	487,9	32,6	6,7 %	581,1	29,6 %	16,7 %	11,0 %	75,8 %
Arek	67,9	16,2	23,9 %	87,1	25,5 %	77,9 %	23,9 %	138,9 %
Art and Design City Helsinki	0,5	0,0	-2,9 %	0,4	85,6 %	-2,6 %		-90,5 %
Boreal Kasvinjalostus	8,1	0,8	9,8 %	9,3	74,6 %	10,3 %	12,7 %	-41,3 %
Destia	538,6	11,6	2,2 %	262,3	31,5 %	13,4 %	8,2 %	69,5 %
Edita	110,3	2,7	2,5 %	88,6	40,5 %	4,6 %	4,6 %	51,9 %
Educode	2,8	-2,5	-88,1 %	2,4	56,6 %	-195,3 %	-195,1 %	-164,2 %
Ekokem	109,4	15,7	14,4 %	169,5	68,9 %	11,1 %	12,6 %	6,6 %
Fingrid	456,3	74,4	16,3 %	1 814,9	28,3 %	9,0 %	5,1 %	166,3 %
Helsinki Business and Science Park	1,3	-0,1	-9,4 %	1,1	71,8 %	-14,9 %	-14,9 %	-68,8 %
Itella	1 841,6	32,4	1,8 %	1 412,0	50,5 %	1,3 %	4,4 %	18,1 %
Kemijoki	41,0	-1,4	-3,3 %	453,7	24,9 %	-6,0 %	-0,3 %	277,2 %
Motiva	6,1	0,4	6,4 %	3,5	58,6 %	15,4 %	23,1 %	-41,8 %
Patria	564,3	10,5	1,9 %	610,2	40,6 %	1,7 %	3,7 %	7,0 %
Rahapaja	57,7	-0,2	-0,3 %	60,1	86,9 %	-0,5 %	0,4 %	-45,6 %
Raskone	181,7	-0,2	-0,1 %	43,8	30,4 %	-15,8 %	-0,3 %	73,5 %
Suomen Lauttaliikenne	37,8	9,0	23,9 %	18,1	54,2 %	91,5 %	54,6 %	-6,1 %
Suomen Siemenperunakeskus	4,3	0,2	5,7 %	3,7	29,7 %	15,3 %	11,7 %	112,2 %
Suomen Viljava	19,8	5,4	27,2 %	26,2	82,1 %	18,2 %	22,3 %	2,1 %
VR-Yhtymä	1 422,6	43,1	3,0 %	1 721,9	80,6 %	2,2 %	3,3 %	-12,1 %
Vapo	719,5	39,1	5,4 %	922,7	38,2 %	9,0 %	9,5 %	120,4 %

Liite 2: Käytetyt tietolähteet ja tunnuslukujen laskentakaavat

Tämän vuosikertomuksen tiedot perustuvat julkisesti saatavilla olevaan aineistoon. Vuosikertomukseen on pyritty valitsemaan omistajaohjausosaston näkemyksen mukaisesti oleelliset asiat valtion osakesalkusta ja yhtiöistä. Omistajaohjausosasto analysoi yhtiöitä itsenäisesti ja ylläpitää omaa näkemystä kunkin yhtiön tilanteesta. Analyysityössä käytetään Valuatum Oy:n yritysanalyysijärjestelmää. Esitetyt tunnusluvut ovat omistajaohjausosaston laskemia alla esitettyjen laskentakaavojen mukaisesti. Tunnusluvut saattavat poiketa yhtiöiden laskemista tunnusluvuista. Erot johtuvat muun muassa siitä, mitä eriä kulloinkin sisällytetään yhtiön vertailukelpoiseen voittoon.

Liikevoitto % =

$$\frac{\text{liikevoitto}}{\text{liikevaihto}} \times 100$$

Omavaraisuusaste % =

$$\frac{\text{oma pääoma} + \text{vähemmistöosuus}}{\text{taseen loppusumma} - \text{saadut ennakot}} \times 100$$

Sijoitetun pääoman tuotto % =

$$\frac{\text{voitto ennen veroja} + \text{korko} - \text{ja muut rahoituskulut} + \text{vähemmistöosuus}}{\text{sijoitettu pääoma keskimäärin}} \times 100$$

Oman pääoman tuotto % =

$$\frac{\text{nettotulos}}{\text{oma pääoma (tilikauden keskiarvo)}} \times 100$$

Nettovelkaantumisaste % =

$$\frac{\text{korolliset nettovelat}}{\text{oma pääoma}} \times 100$$

Osinkotuotto % =

$$\frac{\text{osinko/osake}}{\text{osakekurssi}} \times 100$$

Osinkosuhde % =

$$\frac{\text{osinko/osake}}{\text{nettotulos/osake}} \times 100$$

TALOUDELLINEN LISÄARVO

Oman pääoman tuottovaatimus = $\text{riskitön korko} + \beta (r_m - r_f)$
missä,

β = yrityksen osakkeen riskisyyttä kuvaava beta-luku

$(r_m - r_f)$ = markkinoiden riskipreemio

Weighted average cost of capital =

$$\text{Oman pääoman kustannus} \times \left(\frac{E}{D + E} \right) + \text{vieraan pääoman kustannus} \times (1 - \text{yritysverokanta \%}) \times \frac{D}{D + E}$$

missä,

D = vieraan pääoman arvo

E = oman pääoman arvo

EVA = NOPLAT – pääoman kustannus

missä,

NOPLAT = liikevoitto, josta vähennetty laskennalliset verot

TUOTOT

Compound aggregate growth rate

$$\text{CAGR} = \left(\frac{KA_{t+n} + \sum \text{kassavirrat}_{n\dots t}}{KA_t} \right)^{1/n} - 1$$

missä,

KA = valtion osuus oman pääoman kirja-arvosta

Salkun tuotto

$$\text{päivätuotto } d = \frac{MA_e - MA_b - C}{MA_b}$$

kumulatiivinen tuotto = $((1 + d_1) \times (1 + d_2) \times (1 + d_3) \dots (1 + d_t) - 1)$

missä,

MA_e = salkun markkina-arvo päivän lopussa

MA_b = salkun markkina-arvo edellisen päivän lopussa

C = kassavirrat päivän aikana

KUVASSA 4 KÄYTETYT VERTAILUINDEKSIT

Finnair	STOXX Total Market Airlines Index
Fortum	STOXX 600 Utilities Index
Neste Oil	STOXX 600 Oil&Gas Index

Liite 3: Valtion omistusosuudet ja eduskuntavaltuudet 31.12.2011

Listatut osakeyhtiöt

Finnair Oyj	55,8 %	50,1 %
Fortum Oyj	50,8 %	50,1 %
Neste Oil Oyj	50,1 %	50,1 %

Listaamattomat yhtiöt

Altia Oyj	100 %	50,1 %
Arctia Shipping Oy	100 %	100,0 %
Arek Oy	9,0 %	0,0 %
Art and Design City Helsinki Oy Ab	35,2 %	0,0 %
Boreal Kasvinjalostus Oy	60,8 %	50,1 %
Destia Oy	100 %	0,0 %
Edita Oyj	100 %	0,0 %
Ekokem Oy	34,1 %	0,0 %
FCG Finnish Consulting Group Oy	6,1 %	0,0 %
Fingrid Oy	53,1 %	0,0 %
Gasum Oy	24,0 %	0,0 %
Helsinki Business and Science Park Oy	28,6 %	0,0 %
Itella Oyj	100 %	100 %
Kemijoki Oy	50,1 %	50,1 %
Meritaito Oy	100,0 %	100,0 %
Motiva Oy	100 %	100 %
Opetusalan koulutuskeskus Educode Oy	100 %	0,0 %
Patria Oyj	73,2 %	50,1 %
Raskone Oy	85 %	0,0 %
Suomen Lauttaliikenne Oy	100 %	100 %
Suomen Rahapaja Oy	100 %	50,1 %
Suomen Siemenperunakeskus Oy	22 %	0,0 %
Suomen Viljava Oy	100 %	100 %
Vapo Oy	50,1 %	50,1 %
VR-yhtymä Oy	100 %	100 %

Erityistehäväyhtiöt

Governia	100 %	100 %
Solidium Oy	100 %	100 %
Suomen Erillisverkot Oy	100 %	100 %

Valtioneuvoston kanslia
Omistajaohjausosasto
PL 23, 00023 Valtioneuvosto
Fabianinktu 31 D, Helsinki
p. 09 16001
www.vnk.fi

Tätä julkaisua myy:

Netmarket
Edita Publishing Oy
www.edita.fi/netmarket
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi
p. 020 450 05
f. 020 450 2380

ISBN Nid. 978-952-5896-89-3
ISBN PDF 978-952-5896-90-9
ISSN 1799-7623

